

Provinciale Staten
Notulen van 3 februari 2012

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
9 maart 2012)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Vaststellen notulen.....	1
5. Ingekomen stukken.....	1
6. Brief van de gemeente Middelburg van 13 januari 2012 met reactie op verplaatsing hoofdkantoor ROC's naar Terneuzen.....(12000476)	1
7. Ingekomen stukken GS en CDK.....	2
8. Brief van de Commissaris van de Koningin in Zeeland van 16 januari 2012 over nevenfuncties CvdK.....(12000480)	2
9. Brief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 15 december 2011 over financieel toezicht: vorm en bevindingen.....(11450369)	2
10. Brief van GS van 13 december 2011 met conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau planMER voor een tweede kerncentrale in Borssele.....(12000374)	2
11. Brief van GS van 12 januari 2012 over consultatie PS over het wetsvoorstel politieke ambtsdragers.....(12000475)	5
12. Concept-brief GS van 6 februari 2012 aan de voorzitter van het IPO over het wetsvoorstel vermindering politieke ambtsdragers.....(12001546)	5
13. Concept-brief van de gedeputeerde Van Heukelom van 31 januari 2012 met reactie op de visie Zeeuwse ziekenhuiszorg van de heer Laar en de gemeente Veere.....	14
14. Voorstellen.....	14
15. Statenvoorstel Benoeming Statengriffier..... (SGR-17)	14
16. Statenvoorstel Benoeming nieuw lid en herbenoemen lid Rekenkamer provincie Zeeland..... (SGR-16)	14
17. Statenvoorstel Vaststellen nota "Kiezen of verliezen", inhoudend een visie op de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg"..... (SBO-037)	15
18. Aangepast statenvoorstel Verlengen van de looptijd van beleidsnota Onderwijs in de provincie Zeeland: "dé OnderwijsAgenda".....(E&M-116A)	28
19. Vragensessie.....	30
20. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	34
21. Resumptie van de besluiten.....	43
22. Sluiting.....	43
Bijlage: vragen Johan Robesin..... (PvZ) over het Westerscheldedossier	44

**9de vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
vrijdag, 3 februari 2012

voorzitter mevrouw drs. K.M.H. Peijs,,
commissaris der Koningin in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden T.H. Aalfs, F. Babijn, F. Babijn, A.P. Beekman, drs. J.F.M. Bergen, C.W. De heer Bierens, G. Bouterse, J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, dr. T. van Gent, R.M. Haaze, drs. E. Hageman, P.A. Hamelink, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. De Milliano-van den Hemel, R. Muste, C.M. De Paepe, B.J.M. Pauwels, J.C. Robesin, G.D. Roeland, R. Ruissen, C.M.M. Schonknecht-Vermeulen, R. van Tilborg, H.C.M. Thomaes, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 37 leden,
alsmede de heer drs. P. Joosse, waarnemend griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig de heren C. van Beveren, S.J. Heijning, G.R.J. van Heukelom, en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening 09.30 uur.

De voorzitter opent te 09.30 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er zijn twee berichten van verhindering, te weten van de heer Van Geesbergen van de VVD en de heer Van Haperen van de PvdA.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

4. Vaststellen notulen

De notulen van de vergadering van 16 december 2011 worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

6. Brief van de gemeente Middelburg van 13 januari 2012 met reactie op verplaatsing hoofdkantoor ROC's naar Terneuzen (12000476)

Afdoeningsvoorstel: afhandeling overdragen aan de commissie E&M.

De **voorzitter**. Ik wil de twee sprekers er attent op maken dat zij alleen mogen spreken over de wijze van afhandeling.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Daar gaat het ook over. Wij hebben afgesproken dat wij het inderdaad in de commissie zullen afdoen en de SP is het daar ook mee eens. Toch waren wij enigszins verbaasd over de keuze van de commissie en hadden wij de behandeling in de commissie Bestuurlijke en Financiële Zaken verwacht. Is daar een reden voor?

De heer **Robesin** (PvZ). Onze fractie is het er helemaal mee eens dat deze brief wordt overgedragen aan de commissie E&M. Ik zal niet ingaan op de brief zelf, maar ik wil er wel een zijdelingse opmerking over maken. Mag dat niet? De **voorzitter**. Nee. U mag het alleen over de afhandeling hebben. Als u het niet eens bent met de voorgestelde wijze van afhandeling ... De heer **Robesin** (PvZ). Dus ik mag niet vragen of GS misschien nog met een voorstel komen?

De **voorzitter**. Nee.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik mag ook niet vragen of er een brief komt van GS? Mag dat ook niet?

De **voorzitter**. Nee, dat mag u niet vragen. Dat kunt u straks in de commissie vragen, mijnheer Robesin! Het afhandelingsvoorstel van de commissie E&M is dat omdat daar altijd de onderwijszaken behandeld worden.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik ben het met mevrouw Van Unen eens, want vanuit de provincie geredeneerd, vind ik dit meer een financiële aangelegenheid dan een onderwijsaangelegenheid.

De **voorzitter**. Dan gaan we kijken of de rest van de Staten dat ook vindt.

De heer **Bergen** (CDA). Voorzitter. Natuurlijk gaat het op een gegeven moment om een financiële zaak als eenmaal besloten moet worden of de financiering inderdaad vanuit de provincie wordt gegeven. Daarvoor is het onderwijsbeleid en onderwijs staat van oudsher op de agenda van de commissie E&M. Wat het CDA betreft, blijft het daar dus ook gewoon staan.

De **voorzitter**. Denken meer fracties er zo over? Dat blijkt het geval te zijn. Het blijft bij E&M.

Overeenkomstig het afdoeningsvoorstel wordt besloten.

7. Ingekomen stukken GS en CDK

8. Brief van de Commissaris van de Koningin in Zeeland van 16 januari 2012 over nevenfuncties CvdK (12000480)

Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen.

Zonder discussie en zonder stemming wordt overeenkomstig het afdoeningsvoorstel besloten.

9. Brief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 15 december 2011 over financieel toezicht: vorm en bevindingen (11450369)

Afdoeningsvoorstel: GS verzoeken de afhandeling over te nemen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Op zichzelf kan ik ermee leven dat GS dit overnemen, maar hoe worden wij dan op de hoogte gehouden?

De **voorzitter**. Dat is een goede vraag. Wij hebben al een keer met elkaar afgesproken dat GS terugmelden wat zij gedaan hebben als PS een dergelijk verzoek aan GS doen.

Zonder stemming wordt overeenkomstig het afdoeningsvoorstel besloten.

10. Brief van GS van 13 december 2011 met conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau planMER voor een tweede kerncentrale in Borssele (12000374)

Afdoeningsvoorstel: instemmen met reactie GS.

De **voorzitter**. Drie sprekers hebben zich hiervoor aangemeld. De eerste is de heer Harpe. Daarna de heer Hijgenaar en de heer Van Dijen.

De heer **Harpe** (GL). Mevrouw de voorzitter. De conceptnotitie Reikwijdte en detailniveau geeft ons college en Provinciale Staten geen aanleiding tot het maken van opmerkingen of aanvullingen, aldus het concept. Dan kun je niet meer menen in de situatie, waarin we nu verkeren, al was het alleen maar de afstand die genoemd wordt in het derde structuurschema voor de kerncentrale. Daarin wordt nog een afstand genoemd van vijf kilometer. In het tweede structuurschema was dat 20 kilometer. Ik verdenk minister Verhagen ervan dat hij dat bewust heeft teruggebracht om een

eventuele tweede kerncentrale maar zo acceptabel mogelijk te maken. Helaas hebben wij echter praktijkgegevens. De afstanden die in Fukushima zijn gebruikt, zijn zo ongeveer 30-60 kilometer. Dat zou in deze provincie inhouden dat bij een mogelijke ramp een gebied zo groot als Walcheren en daar omheen direct ontruimd zou moeten worden. Dat is de eerste hoofdreden waarom wij zo'n ding hier niet zouden moeten willen. Ik denk ook dat een dergelijke opmerking in de brief van het college verwoord zou moeten worden.

Mijn tweede argument is procedureel van aard. Het dossier Tweede kerncentrale gaat de kast in en wat GroenLinks betreft definitief. Investeren in verouderde technologie kan niet meer; dat moeten we niet meer willen. Wat ervan ook zij, de MER-procedure zal geheel moeten worden overgedaan mocht het ooit nog zo ver komen en we nog eens die tweede kerncentrale willen. Maar het komt niet zo ver. Wij hebben als voorbeeld de MER-procedure voor de WCT. Voor de liefhebbers volgt artikel 7.36a, lid b van de Wet milieubeheer, waarin heel simpel staat: het bevoegd gezag neemt het besluit niet als de gegevens – kort samengevat – niet meer actueel zijn. Dit dossier is al niet meer actueel en is al incompleet en het wordt alleen maar incompleter.

GroenLinks stelt voor, een brief met een dergelijke inhoud aan het kabinet te sturen en daarbij te verwijzen naar het regeerakkoord – hoe kan het een lid van GroenLinks overkomen om uit het regeerakkoord te citeren – dat het bestuur zal worden georganiseerd vanuit de principes "je gaat erover of niet". Hier gaan we niet meer over, want we zijn geen initiatiefnemers.

Er is meer. De bladzijde uit het collegeprogramma over kernenergie kan eruit. Dat is een heuglijk feit. De volgende bladzijden over duurzame energie zijn nu echt en eindelijk in beeld. Wij vragen het college om op korte termijn met voorstellen te komen hoe en wanneer voor de lange termijn zal worden ingezet op een extra impuls voor duurzame energieopwekking en de bijbehorende werkgelegenheid. Dat past ook heel goed binnen de VVD-motie over Delta, die vandaag wordt ingediend.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. D66 heeft het afhandelingsvoorstel goed begrepen, maar kan het daar niet mee eens zijn. Wij zijn van mening dat een planstudie naar de MER betreffende Reikwijdte en detailniveau een kaderstellende taak is. Als daarop gereageerd moet worden, zijn allereerst Provinciale Staten aan het woord. Wij zouden dus eerst in de commissie willen behandelen wat het antwoord op dit moment moet zijn.

De portefeuille rond de kerncentrale heeft de laatste tijd onverwachte wendingen gehad en we kunnen nu bepalen wat straks in de MER komt te staan. Of de kerncentrale er nu komt of niet – dat

willen we in het midden laten – er kan nu een kader gesteld worden. Wij vinden dat een taak voor Provinciale Staten en stellen dan ook voor om als Provinciale Staten een mening te vormen voordat een brief wordt verstuurd. Wij roepen de andere fracties op om daarmee in te stemmen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. In de commissie van 16 januari is de karige reactie van het college van Gedeputeerde Staten al aan bod gekomen. Op basis van de informatie in het Statenvoorstel ging het college voor de volle 100% akkoord met het inpassingsplan. Pas op het laatste moment werd plotseling een A4-tje uitgereikt met daarin de opmerkingen van de Provinciale Commissie Omgevingsbeleid. Ik wist niet eens dat we zoiets hadden. De aanbevelingen van deze PCO waren echter wel grotendeels in lijn met de mening van de fracties. Van de PVV tot aan de PvdA was er instemming over het advies van deze commissie. Hier en daar waren er nog wat aanvullende punten, maar die werden door de gedeputeerde afgedaan als niet relevant: joh, dit is nog maar een conceptje waarbij kritiekpunten worden verzameld. De informatie die nu nog mist, komt vast wel in het volwaardige milieuraapport. Aldus de gedeputeerde.

Beste volksvertegenwoordigers, dat was grofweg de reactie. De republikeinse presidentskandidaat in Amerika zou dat betitelen als een 'full force downplay'. Toch doet dit voorstel mij niet direct aan een vurig debat tussen mensen die zo snel mogelijk het laatste restje van Amerika als verzorgingsstaat willen afbreken. Nee, dit voorstel doet mij meer denken aan een spelshow van begin jaren negentig. Gezien het aantal grijze haren in deze zaal denk ik dat ieder lid van deze Staten nog wel de link kan leggen tussen dit voorstel en de komst van een kerncentrale in Zeeland met de spelshow "Doet hij het of doet hij het niet?" met Peter Jan Rens, maar dan wel dat we pas na de reclames zijn ingezapt en kijken naar een herhaling uit het tweede seizoen. We weten de uitkomst dus al, want sinds 16 januari hebben de feiten ons ingehaald. RWE en Delta doen het niet. Natuurlijk geven ze Peter Jan Rens niet de schuld, maar met een smoesje ruimen zij het veld. En het publiek blijft verbouwereerd achter.

Toch hebben Delta en RWE in hun haast de achterdeur op een kier laten staan. Met deze kou buiten laat je de achterdeur niet tochten, al helemaal niet als andere bedrijven staan te springen om uitbreidingsmogelijkheden in het Sloegebied. Om die reden dient de SP graag een motie in om de economische bedrijvigheid in het havengebied Vlissingen-Oost de ruimte te geven die zij nodig heeft.

Als sinds 1977 claimt de landelijke overheid zeker 25-30 ha van het havengebied voor de komst van een mogelijke kerncentrale. Dat is dus al ruim 35

jaar. Deze claim is nog eens voor acht jaar gemaakt, voor een kerncentrale waarvan zelfs de grootste Die Hard-fans zeggen dat het hem niet gaat worden. Omdat de SP-fractie een voorstander is van schone, technologische en economische ontwikkelingen in het enige echte bedrijventerrein boven de Westerschelde, wil zij bedrijven die daaraan behoefte hebben graag de ruimte geven in het havengebied.

De **voorzitter**. Door het lid Van Dijen is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland;

in vergadering bijeen op vrijdag 3 februari 2012;

overwegende dat:

- als gevolg van het waarborgingsbeleid kernenergie, zoals beschreven in het derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III), de haven van Vlissingen tot 2020 ruimte (25 tot 30 ha) moet reserveren voor de eventuele komst van een kerncentrale;*
- Zeeland Seaports als gevolg van dit waarborgingsbeleid al diverse bedrijven heeft moeten afwijzen die interesse hadden in vestiging op het havengebied Vlissingen-Oost;*
- ook reeds gevestigde bedrijven moeten afzien van (mogelijke) uitbreidingen en daarmee de bedrijfscontinuïteit in gevaar komt;*
- de claim die het derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) legt op de ruimte in het havengebied Vlissingen-Oost daarmee de ontwikkeling van de Zeeuwse havens belemmert en stagneert;*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1) het standpunt uit te dragen dat de reservering van ruimte voor een zeer onwaarschijnlijke kerncentrale geschrapt wordt, zodat in die plaats andere bedrijfsvoering/vestiging mogelijk is;*
- 2) dit kenbaar te maken aan het ministerie van EL&I en deze te verzoeken om de locatie Borssele te verwijderen uit het waarborgingsbeleid kernenergie;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De Staten wordt nu gevraagd in te stemmen met een voorstel dat GS hebben gedaan. Daar zijn drie reacties op gekomen. Het is natuurlijk aan Provinciale Staten om straks te bepalen of het wel of niet zo door kan naar de minister.

Ingaand op de reacties moet ik allereerst opmerken dat wij het afstandscriterium hier niet bepalen. De heer Harpe heeft mij gevraagd

daarover een opmerking te maken in de brief aan de minister. Het lijkt mij niet iets wat wij hier besluiten, maar ik hoor graag of de Staten daar anders over denken.

De heer Harpe heeft ook aangegeven dat wat hem betreft de kerncentrales definitief de kast in gaan. Een MER blijft inderdaad niet actueel. De heer Harpe noemde terecht de WCT als voorbeeld, maar zo ver is het in deze procedure ook nog niet. In de commissie hebben wij voortdurend de vraag aan de orde gehad welke procedure we hier nu volgen. De procedure Reikwijdte en Detailniveau is pas het fundament voor een MER, dus de MER is nog niet aan de orde. Ik merk dat dit misverstand steeds terugkomt. De minister wil de procedure Reikwijdte en Detailniveau afronden, inclusief het advies van de Commissie MER. Ik heb dat nog eens expliciet nagevraagd, omdat ik er op had gerekend dat er vanochtend nog wat opmerkingen over zouden worden gemaakt. Of minister Verhagen vervolgens tot formele vaststelling overgaat, weet ik niet. Dat moet hij ook nog besluiten. De tweede opmerking van de heer Harpe is op zichzelf dus terecht, maar is hier niet ter zake doende.

De heer Harpe heeft gevraagd hoe het college denkt in te zetten op een extra impuls voor duurzame energie. Dat behoort tot de portefeuille van collega De Reu. Als het om energievoorziening gaat en om Delta kom ik weer ten tonele als vertegenwoordiger van de provincie in de aandeelhoudersvergadering. Dan linkt het inderdaad sterk aan de strategie, die Delta zal herzien nu zij het besluit over de kerncentrale twee tot drie jaar heeft opgeschoven. Het lijkt mij dan ook verstandig dat het college in samenspraak met Delta opzet en dat niet zelfstandig oppakt.

De heer Hijgenaar stelt voor het weer terug te verwijzen naar de commissie. Naar mijn mening hebben wij het daar uitputtend behandeld, maar ik hoor het graag als de Staten het nodig vinden om er nog een keer in de commissie over te spreken.

De heer Van Dijen was in de commissie verrast door een advies van de omgevingscommissie, welke commissie ook niet kende. Dat is wel bijzonder, want wij hebben ruim voor de vergadering de commissie erop gewezen dat de omgevingscommissie nog een advies zou uitbrengen dat wij, gezien de tijd niet in ons eigen advies konden betrekken. Wij wisten dat wij dat maar daags voor de behandeling de commissie konden voorleggen. Hij had dus in ieder geval van het bestaan van de commissie kunnen weten, maar dat terzijde.

Er is geen sprake van dat ik dat advies in de commissie zou hebben "gedownplayed", zoals de heer Harpe het noemde. Ik heb gezegd het prima te vinden als de commissie het advies zou overnemen. Dat is vervolgens ook besloten en ik heb toegezegd dat we de adviezen van de

commissie bij onze brief zouden voegen. Dat is ook gebeurd. De manier waarop de heer Van Dijen de gang van zaken in de commissie weergeeft, vind ik niet direct. Dat spijt mij bijzonder.

De overwegingen die in de motie zijn opgenomen, herken ik eerlijk gezegd niet zo. De eerste overweging is mijns inziens ook onjuist. Van de tweede is ons echt niets bekend, namelijk dat Zeeland Seaports heeft afgewezen.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik heb gisteren en eergisteren gebeld met Zeeland Seaports en zij bevestigden dit. Als de claim er vandaag af gaat, staat er morgen een partij die getekend heeft.

De heer **Van Beveren** (GS). Maar het waarborgingsbeleid betekent niet dat grond of een perceel grond moet worden gereserveerd. Ik begrijp het eerlijk gezegd.

De heer **Van Dijen** (SP). Het betekent dat er in de haven van de kern van Vlissingen geen economische activiteiten mogen komen, die de komst van een kerncentrale mogelijk kunnen verhinderen of bemoeilijken. Zo staat het ook in het SEV III.

De heer **Van Beveren** (GS). Ja, maar het is mij niet bekend dat Zeeland Seaports daardoor al bedrijven heeft afgewezen. De heer Van Dijen zegt dat het zo is; als dat zo is, hoeven we niets meer te doen.

Het verzoek in de motie aan Gedeputeerde Staten lijkt het College erg onverstandig. Het is veel beter om de minister de ruimte te geven de procedure Reikwijdte en Detailniveau af te maken. Dat is ook zijn eigen keuze. Dat kan naar mijn mening ook helemaal geen kwaad. Ik ontraad dan ook de motie.

De **voorzitter**. Wij zullen eerst over de motie stemmen.

In stemming komt de motie nr. 1.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, D66, de SP en de PvdA voor deze motie hebben gestemd.

Stemmen wij in met de reactie van GS?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De brief kan volgens mij zo niet uit, omdat niemand meer gelooft dat iemand nog met een tweede kerncentrale bezig is. RWE heeft dat wat heftiger gezegd dan Delta. De minister rijdt gewoon een scheve schaats met zijn dossier. Wij moeten nu gewoon stoppen. Iedere cent die er nu nog in Den Haag ingestoken wordt, is zonde van het geld. Ik zou de brief dus zeker zo niet uit willen laten gaan.

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. Ik wil graag nog even ingaan op de woorden van de gedeputeerde. Natuurlijk is deze zaak langdurig in de commissie behandeld, maar ik zou het voorstel niet doen als ik niet de mening was toegedaan dat nog enige verbeteringen in de reactie kunnen worden aangebracht, waar we straks allemaal plezier van kunnen hebben als de planMER wel wordt gemaakt en de kerncentrale alsnog gebouwd wordt. Anders zou ik niet hebben voorgesteld om het terug te nemen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (VVD). Voorzitter. De gedeputeerde had ook nog een vraag over het afstandscriterium dat in de brief wordt genoemd. Wat de VVD betreft, hoeft dat niet te worden aangepast. Ook na de toelichting van de gedeputeerde kan deze brief wat ons betreft zo de deur uit.

De **voorzitter**. Ik stel voor dat wij erover stemmen.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de SGP, de CU, de VVD en het CDA voor het voorstel hebben gestemd.

Besloten wordt, in te stemmen met de reactie van GS.

11. Brief van GS van 12 januari 2012 over consultatie PS over het wetsvoorstel politieke ambtsdragers (12000475)

Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen.

Zonder discussie en zonder stemming wordt overeenkomstig het afdoeningsvoorstel besloten.

12. Concept-brief GS van 6 februari 2012 aan de voorzitter van het IPO over het wetsvoorstel vermindering politieke ambtsdragers (12001546)

Afdoeningsvoorstel: behandelen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het kabinet wil bezuinigen en niemand kan daarop tegen zijn, gelet op de economische situatie. In de stukken wordt verwezen naar de memorie van toelichting. Die heb ik niet gevonden, maar wel een brief dat het aantal volksvertegenwoordigers moet worden verminderd om een bezuiniging van 120 mln. binnen te halen. Dat lukt niet helemaal en dus gaat het kabinet nog 43 mln. op het Provinciefonds korten. Die bezuiniging is binnen.

In 2005 was er ook iets dergelijks aan de hand, zij het dat het toen wat democratischer ging. Minister Remkes wist namelijk de Eerste Kamer over te halen om een soortgelijk voorstel te agenderen en vervolgens met de kleinst mogelijke meerderheid -- zou dat Wiegel geweest zijn? -- goedgekeurd te krijgen. Het gevolg na de verkiezingen was dat in 2007 25% minder statenleden aantraden. Vandaag is nog eens 25% in de aanbieding. De reden is volgens het kabinet "een krachtige, kleine en dienstverlenende overheid met minder belastinggeld, minder ambtenaren, minder regels en minder bestuurders".

Ik mis daarin node het woord "kwaliteit". Het is niet onderzocht. Een saillant detail daarbij is dat het kabinet de Staten-Generaal buiten beschouwing laat. Een wijziging van de Grondwet die dan noodzakelijk is, is kennelijk te veel werk.

Dit is de botste bezuiniging die ik de afgelopen tijd ben tegengekomen. Er wordt namelijk niet gekeken naar de kwaliteit van het openbaar bestuur, maar uitsluitend naar de kwantiteit en naar geld. Het beoogde doel van de bezuinigingen wordt bovendien niet gehaald. Het Provinciefonds wordt op détournement-achtige wijze extra gekort. Het regeerakkoord -- "dit is het land waar afspraak afspraak is" -- wordt geminacht, want het is slechts een greep uit die passage van het regeerakkoord. Dat vraagt naast instemming met de conceptbrief ook om een motie, waarin onder meer wordt gevraagd de nadruk van dit proces te leggen op de kwaliteit van het openbaar bestuur. Het aantal volksvertegenwoordigers is dan minder relevant. GroenLinks kiest voor kwaliteit van het openbaar bestuur en daarin past niet het wetsvoorstel dat nu voor ons ligt. Een saillant detail: Nederland heeft het laagst aantal volksvertegenwoordigers van West-Europa.

Voorzitter. Ik zal u een motie overhandigen waarin wij het kabinet oproepen om af te zien van deze bezuiniging en de nadruk primair te leggen op de kwaliteit van het openbaar bestuur.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

gelezen de conceptbrief d.d. 6 februari 2012 aan de voorzitter van het IPO;

overwegende dat:

- *het regeerakkoord VVD-CDA uitgaat van een vermindering van het aantal volksvertegenwoordigers in gemeenteraden, waterschapsbesturen, Provinciale Staten en de Staten-Generaal;*
- *uitgangspunt daarbij is dat alleen dan een krachtige, kleine en dienstverlenende overheid kan*

worden gevormd met minder belastinggeld, minder ambtenaren, minder regels en minder bestuurders;

- van bovenvermelde uitgangspunten nagenoeg niets is terug te vinden in het wetsvoorstel vermindering aantal politieke ambtsdragers;
- thans blijkt dat het kabinet deze wetswijziging louter om financiële redenen voorstelt;
- daarmee de kwaliteit van het openbaar bestuur afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen;
- daarmee op geen enkele wijze recht wordt gedaan aan een kwaliteitsverbetering van het openbaar bestuur;
- de beoogde bezuiniging van 120 mln. slechts kan worden gehaald door een "aanvullende bijdrage" van 43 mln. uit het Provinciefonds;

concluderende dat:

- het kabinet niet alleen de Staten-Generaal in deze buiten beschouwing laat, maar daarmee ook afziet van een noodzakelijke Grondwetwetswijziging om tot een eigentijds en efficiënt openbaar bestuur te komen;
- dit geen recht doet aan het gestelde in het regeerakkoord onder "Bestuur":

zijn van mening dat:

- bestuursstaken en provinciegrenzen betrokken moeten worden bij het ontwikkelen van een zo daadkrachtig en efficiënt mogelijk opererende overheid;
- uit meerdere studies gebleken is dat dit een financieel voordeel oplevert van > 500 mln.;

uitsprekende dat:

- het voor Zeeland onder meer kan betekenen: gebiedsindeling geënt op de stroomgebiedbenadering vanuit de EU-kaderrichtlijn Water; samenwerking waar mogelijk en gewenst binnen de economische corridor Rotterdam - Moerdijk - Antwerpen;

roepen kabinet en Kamer op:

- af te zien van deze voorgenomen bezuiniging i.c. het wetsvoorstel politieke ambtsdragers;
- primair te kiezen voor kwaliteit van het openbaar bestuur;
- en daarbij maximaal in te zetten op een eigentijds efficiënt en doelmatig bestuur uitgaande van een wijziging van de Grondwet;

besluiten:

- de motie te sturen aan de leden van de Staten-Generaal en het IPO;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 2.

De heer **De Kort** (PvdA). Voorzitter. Bezuinigen op Provinciale Staten is bezuinigen op de democratie. Wat de PvdA betreft, moeten we juist investeren in die democratie. De aangeleverde conceptreactie van het IPO, de belangenvereniging van de provincies, had naar de mening van de fractie van de PvdA ook strakker gemogen. Wij vinden de reactie nu wat slapjes. De werkdruk voor raads- en statenleden is de afgelopen jaren sterk gestegen. In 2007 ging het mes al in het aantal statenleden. Samen met de nu voorgestelde reductie leidt dat tot 45% minder statenleden, bijna een halvering dus.

De volksvertegenwoordigende rol, de controlerende rol en de kaderstellende rol van de Staten van Zeeland komen onder onverantwoorde druk te staan. De bezuiniging die de regering met de voorstellen denkt te behalen, zal een ongelooflijke wissel trekken op de lokale democratie. Een zware klap. In tijden dat veel zaken worden gedecentraliseerd zonder middelen door te geven of met te weinig middelen, nu ook nog het bestuur ontmantelen? Hoe kortzichtig en fout kan het beleid zijn? De toenemende werkdruk bij statenleden die hun werk serieus uitvoeren, zal het moeilijker maken om geschikte kandidaten te vinden. De kloof tussen burger en bestuur die wij met zijn allen willen dichten, zal nog groter worden. Door het kleiner worden van de fracties wordt de politieke verbrokkeling nog groter. Dit zal leiden tot een minder diverse vertegenwoordiging en meer eenmansfracties. Of fracties zullen compleet verdwijnen. Kunt u zich Provinciale Staten van Zeeland voorstellen zonder Leen Harpe, Johan Robesin, François Babijn of Piet Hamelink? Nee toch?

Volgens de PvdA wegen de geringe financiële voordelen ...

De heer **Harpe** (GL). Wij kunnen het toch samen wel? Dan is het ook goed. Dat is genoeg.

De heer **De Kort** (PvdA). Volgens de PvdA-fractie wegen de geringe financiële voordelen in de verste verte niet op tegen de geschetste nadelen.

In de conceptbrief van 6 februari vragen GS aan het IPO-bestuur om de alinea over de kwaliteit van de volksvertegenwoordiging aan te scherpen. De PvdA-fractie onderschrijft dat, maar ziet graag de alinea aan het begin van deze brief.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De CU ziet het idee van vermindering van volksvertegenwoordigers in een tijd van vermindering en deregulering op zichzelf als een positief streven. Als provincies hebben we daarin in 2007 echter al een duidelijke stap gezet. In Zeeland gingen we naar 47 naar 39 statenleden. Er is dus al bezuinigd. Waarom wordt nu opnieuw naar Provinciale Staten gekeken?

Deze bezuiniging in 2007 heeft al geleid tot een behoorlijke werkbelasting per statenlid, mede gezien het feit dat de meeste statenleden dit politieke werk moeten combineren met een baan, gezin of anderszins. Je kunt van een statenvergoeding geen huishouden onderhouden.

Zowel in de GS-reactie als in de IPO-reactie wordt geen aandacht besteed aan de pluriformiteit van de volksvertegenwoordiging, waarover de heer De Kort zojuist ook sprak, terwijl dit naar de mening van mijn fractie een essentieel punt is. In de plannen van het kabinet wordt een kiesdrempel ingevoerd en ontstaat een democratie-light. Mijn fractie zou graag zien dat die reactie over de pluriformiteit alsnog in de brief werd opgenomen.

Het verband dat in het wordt voorstel wordt gelegd tussen een efficiënte overheid is gelijk aan een vermindering van politieke ambtsdragers is wat onze fractie betreft echt flauwekul. Minder volksvertegenwoordigers zorgen niet automatisch voor debatten die meer op hoofdlijnen gevoerd worden en dus minder werk opleveren voor de organisatie. Debatteren op hoofdlijnen heeft alles te maken met een vergadercultuur.

In de conceptnotitie begrijpt mijn fractie de zinsnede over de oplossing die gevonden kan worden in bezuinigingen op de vergoeding voor de volksvertegenwoordigers niet zo goed. De vergoedingen voor volksvertegenwoordigers op decentraal niveau zijn zeker niet zeer riant. Daarnaast lijkt het mij steeds lastiger om gekwalificeerde mensen voor het ambt van volksvertegenwoordiger aan te trekken.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA).
Mevrouw de voorzitter. Een overheid die haar plaats kent binnen de samenleving; dat is het streven van het kabinet. Ook onze CDA-fractie vindt het belangrijk dat wij onze plaats kennen. De overheid moet de ruimte creëren voor maatschappelijk initiatief en voor een grote diversiteit aan plannen en ideeën. Als burgers initiatieven nemen, dient de overheid hindernissen als regels en procedures aan te passen. Een overheid moet de regels stellen die voortkomen uit waarden en normen in de samenleving. Op deze wijze kunnen wij samen met de burger werken aan een nog mooier en beter Zeeland. Het CDA is graag een partij van en voor mensen die zich willen laten raken door wat er om hen heen gebeurt, een partij van de samenleving. Daarom vinden wij het belangrijk dat er volksvertegenwoordigers in deze Statenzaal aan het werk zijn, midden uit die samenleving. Maar dat wordt nu juist het probleem wanneer de Wet vermindering aantal politieke ambtsdragers wordt aangenomen. De tijdsbesteding als Statenlid -- ik heb het al eerder in de commissie aangegeven -- valt dan moeilijker te combineren met werk en gezin.

Het aantal jongeren of mensen met een gezin die geïnteresseerd zouden zijn, zullen zich laten afschrikken door het tijdsbeslag. Dat willen wij toch niet? De kwaliteit van ons statenwerk zal onder druk komen te staan. Dat willen wij toch niet? De kloof tussen politiek en burger, vooral in deze bestuurslaag, wordt hierdoor steeds groter, juist in onze volksvertegenwoordigende rol. Dat willen wij toch niet? Bovendien zijn onze Provinciale Staten in 2007 met 25% verminderd. Dit betekent nu een vermindering van 45%. Te snel. Te veel. Op deze wijze een slagvaardige overheid? Dat willen wij toch niet?

De CDA-fractie verzoekt het college om de Zeeuwse reactie te wijzigen en aan te geven dat wij juist wel bezwaren hebben tegen het wetsvoorstel met daarbij de kritiekpunten, zoals wij deze hier als fracties aanklaarten. Tevens doen wij het verzoek om in de reactie de wens te uiten, rekening te houden met de reeds eerder ingezette vermindering van het aantal statenleden. Concluderend meent onze CDA-fractie dat dit wetsvoorstel zal leiden tot een ongewenste grotere kloof tussen burger en overheid, waarbij minder jongeren en minder mensen met een gezin zullen deelnemen aan deze politiek. En dat willen wij toch niet!

De heer **Aalfs** (D66). Mevrouw de voorzitter. De helft van de Nederlanders is te dik, zo konden we deze week in de krant lezen. Onze regering vond dat het bestuur te omvangrijk was en kwam met een kabinet met minder ministers en staatssecretarissen. De provincie Zeeland ging van vijf naar vier gedeputeerden. Sommige gemeenten hebben ook een wethouder minder. Kortom, men is heel voorzichtig bezig de trap van boven af te vegen.

Het kabinet gaat nu verder en wil de leden van Provinciale Staten, gemeenteraden en waterschappen met 25% verminderen. D66 complimenteert het kabinet met dit moedige voornemen.

Helaas is de argumentatie van dit kabinet uitsluitend kostenbesparend. De politieke moed om het argument van totale afslanking van andere overheidsorganen en semi-overheidsorganen te hanteren, ontbreekt helaas. Ik doel niet op vermindering van het aantal ambtenaren -- daar wordt op diverse niveaus al aan gewerkt -- maar ik bedoel de veelheid aan extra commissies, klankbordgroepen en adviesorganen, zowel binnen als buiten de overheid. Kijk maar eens rond die zich zoal bezighoudt met economische en innovatieve advisering. Er zijn veel doublures en overlappingsen. Premier Rutte noemt dat bestuurlijke obesitas. In eenvoudige taal: ook de overheden zijn te dik. Hoog tijd om af te slanken. De fractie van D66 zal in de komende tijd in commissieverband wel met

voorbeelden en voorstellen komen, daar waar het mogelijk Zeeland betreft.

Voor ons ligt het conceptantwoord van GS als reactie op het kabinetsvoornemen tot 25% reductie van politieke ambtsdrager. GS vragen zich af of beperking van het aantal politieke ambtsdragers zal leiden tot meer slagvaardigheid in de overheidsorganisatie. Daarvoor lijkt "een herschikking van instituties en bevoegdheden een meer voor de hand liggend instrumentarium". Wat bedoelen GS "herschikking van instituties"? Bedoelen zij ferme ingrepen in allerlei adviesorganen, reductie van diverse instanties die aan subsidiespenen van de provincie hangen of willen GS de kool en de geit sparen door de thans voorgestelde behoedzame formuleringen? Graag krijg ik een ferme reactie hierop.

D66 is overigens van mening dat grondig snoeiwerk in de diverse ondersteunende overheidsdiensten tot vermindering van regelgeving en bureaucratie zal leiden. Efficiency en transparantie zullen dan ook toenemen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik heb zorgvuldig naar het betoog van de heer Aalfs geluisterd, maar een echt goede conclusie dat D66 nu voor of tegen vermindering van het aantal statenleden is, heb ik niet gehoord. Ik wil de heer Aalfs graag de gelegenheid geven zich in klip en klare bewoordingen aan te sluiten bij de fractie uit de Staten van Zuid-Holland, die het wijze besluit genomen hebben om tegen deze vermindering van het aantal statenleden te zijn.

De heer **Aalfs** (D66). Mevrouw de voorzitter. Wij zijn hier in Zeeland en de statenfractie van Zuid-Holland zit in Zuid-Holland. Wij hebben met hier en nu te maken. Wij hebben geen last of ruggespraak en in Zeeland vormen wij hier onafhankelijk onze eigen mening. Dat geldt ook voor D66. Wij zijn geen partij die, zoals in het voormalige Oostblok, bepaalde vormen van partijdigheid heeft.

Om een antwoord te geven op de vraag van de heer Roeland: wij menen dat de reductie van het aantal ambtsdragers wel gepaard moet gaan tegelijk met afslanking. Dan kan het werken om een dynamische en soepele overheid te krijgen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mag ik nog een vervolgvraag stellen?

De **voorzitter**. Zeker!

De heer **Roeland** (SGP). Ik zou graag van de heer Aalfs horen of hij het met mij eens is of het in algemeen verstandig is om ook eens naar anderen te luisteren en andere meningen tot je laten doordringen voordat je een weloverwogen besluit neemt. Ik begrijp dat de heer Aalfs dat niet doet.

De heer **Hijenaar** (D66). Mijnheer Goossens, dat kunt u toch ook doen!

De heer **Roeland** (SGP). Ik doe dat ook en ik zal daarvan straks in mijn termijn laten blijken.

De heer **Aalfs** (D66). Wij luisteren voortdurend. Ik luister ook naar u, mijnheer Roeland.

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. Het moest er toch een keer van komen.

De **voorzitter**. Ik deel mee dat de maidenspeech de laatste vergadering van het betreffende statenlid plaatsvond!

De heer **Van Gent** (VVD). Zo ver wilde ik het niet laten komen.

Voorzitter, collega's, dames en heren. De VVD is zeker geen tegenstander van de vermindering van het aantal politici. De VVD is een verklaard voorstander van de noodzaak tot het terugbrengen van de staatsschuld door middel van bezuinigingen. Wij zijn het echter in grote lijnen eens met de bedenkingen die GS hebben ten aanzien van de vermindering van het aantal politieke ambtsdragers, zoals geformuleerd in de brief aan het IPO. Wij hebben grote twijfels over het veronderstelde positieve effect van het voorstel, namelijk dat minder politici leidt tot verkleining van het de beroemde afstand tussen burger en politiek. Mijn fractie onderkent deze afstand, maar we zien het gat niet gedicht worden met een vermindering van het aantal statenleden.

We hebben daarom ook geen enkele fiducia in ideeën die soms opborrelen in Den Haag, maar die klaarblijkelijk ook al in onze eigen provincie leven over de provinciale herindeling. Omdat de Zeeland de kleinste partij is, zou bij iedere vorm van samenvoeging met onze naaste burens het politieke centrum buiten onze provincie worden geplaatst, met alle gevolgen van dien. Wij zien echt niet in dat de Zeeuwen zich beter vertegenwoordigd zullen voelen als ze bestuurd worden vanuit Rotterdam, Breda of Den Bosch.

Voor de VVD zijn representativiteit, kwaliteit en effectiviteit van de volksvertegenwoordiging zeer belangrijk. De controle op de uitvoerende macht is een cruciaal onderdeel van onze parlementaire democratie. Wat dat betreft, moeten we veel kritischer zijn op ons eigen functioneren. Het bestuurskrachtrapport heeft volgens ons een heel duidelijk signaal gegeven.

Wat onze partij betreft, zal dan ook alleen sprake kunnen zijn van vermindering van het aantal volksvertegenwoordigers als dit gepaard zou gaan met een structurele wijziging in de samenstelling en de werkwijze van de Staten. In alle bestuurslagen zie je versplintering van het aantal politieke partijen. Provinciale Staten van Zeeland bestonden nog

geen twee jaar terug uit 39 leden van acht partijen. Op basis van de laatste verkiezingsuitslag zouden de Staten met 29 leden uit tien partijen bestaan. Ik heb heel veel bewondering voor mijn collega's die in hun eentje of met zijn tweetjes een fractie moeten runnen, maar de vraag is hoe effectief de Staten kunnen opereren met zo veel kleine politieke partijen.

Daarnaast zouden de verkleinde Staten nu toch echt eens werk moeten maken van de nieuwe werkwijze. Voor ons houdt dit in besturen op hoofdlijnen en je richten op de provinciale kerntaken en dus niet voortdurend in details vervallen of hijgerig achter het nieuws in de media aan rennen. Aan de andere kant, als ik vanochtend weer in de PZC word geconfronteerd met een weergave van de Kadernotitie Cultuurbeleid die ik zelf nog helemaal niet heb gezien, snap ik ook wel weer de fixatie op de media.

Voorzitter. Als er behalve de vermindering van het aantal statenleden verder niets zou veranderen, leidt dit onvermijdelijk tot vergroting van de werkdruk. De formule is simpel: minder statenleden plus hetzelfde werk is hogere werkdruk. De filosofie van de representatieve democratie is dat de volksvertegenwoordiging een afspiegeling van de bevolking zou moeten zijn. Wij zijn bang dat door dit voorstel nog minder mensen zich geroepen zullen voelen om amateurpolitici te worden. We zijn gewoon amateurpolitici. Gaat u eens bij uzelf na: kunt u ons werk nog goed combineren met een fulltime baan, zeker als u bezig bent uw carrière te ontwikkelen of een druk gezinsleven hebt, bijvoorbeeld als u de zorg hebt voor kleine kinderen?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De SP kan zich in grote lijnen vinden in de brief, maar wat de SP betreft, mag zij nog wel wat sterker. De SP herkent de dingen die genoemd worden, maar wil er toch nog ook een paar noemen.

Steeds meer taken van de centrale overheid gaan naar de lagere overheden en steeds opnieuw zonder een grote zak erbij. Het zijn steeds bezuinigingen. De Tweede Kamer zelf wilde ook niet inkrimpen en zij had daar ook goede redenen voor. Wat als de kleine partijen niet meer vertegenwoordigd zijn bij de lagere overheden? Wat doen dat met het draagvlak voor de politiek? Dat is al zo belabberd.

Wat de SP betreft, bezuinigen wij niet op het aantal raads- en statenleden. Als er toch bezuinigd moet worden, doen we dat op de vergoedingen. Wij hebben echter niet de illusie dat wij hiervoor vandaag steun kunnen krijgen.

De heer **Roeland** (SGP).Mevrouw de voorzitter. Het is soms niet zo fijn om de laatste spreker te zijn. Vandaag vind ik het echter een voorrecht om als laatste te spreken, omdat ik mij kan aansluiten

bij alle woordvoerders, exclusief die namens D66. Ik heb maar geluisterd naar D66 in Zuid-Holland, een verklaard tegenstander van de verkleining van het aantal statenleden. Dan blijkt toch het draagvlak binnen de politiek voor het voorstel van het kabinet buitengewoon klein, zeker in Zeeland.

Eendracht maakt macht! Laten wij een stevige reactie doen uitgaan van Zeeland naar het IPO. Wat mij betreft, mag die nog wat steviger en daartoe hebben mijn collega's een paar voorstellen gedaan. Zo kunnen wij gezamenlijk ons negatieve oordeel over het voorstel van het kabinet duidelijk maken. Het voorstel heeft namelijk geen inhoudelijke onderbouwing. Het is niet anders dan een bezuinigingsvoorstel.

Het is belangrijk dat er voldoende volksvertegenwoordigers blijven. Dan gaat het niet zozeer en niet alleen om de controlerende en de kaderstellende functie. Wat dat betreft, zouden we misschien wel met wat minder statenleden toe kunnen, maar het gaat in het bijzonder om onze volksvertegenwoordigende rol. Wij moeten de maatschappij in, we moeten het veld in en dat kost bijzonder veel tijd. Het gaat om de band met de kiezer, de burger, de band met de bevolking van Zeeland en weten wat er leeft in de samenleving. Daar gaat heel veel tijd in zitten. Met name daarom zijn wij een verklaard tegenstander van de verkleining van het aantal statenleden.

Als het aantal statenleden sterk terugloopt, zal dat zeker leiden tot een vergroting van de werkdruk. De functie van Statenlid moet ook een bijbaantje blijven. Naast het werken in de politiek moeten wij een andere baan hebben, zodat wij met twee voeten niet alleen in de Zeeuwse klei staan, maar ook gewoon in de Zeeuwse samenleving en weten wat er in die samenleving leeft en omgaat.

Voorzitter. Het zal duidelijk zijn dat de fractie van de SGP een tegenstander is van het voorstel van Den Haag. De SGP ondersteunt het voorstel van GS, maar verzoekt wel om dat op een paar punten aan te scherpen, zoals eerdere woordvoerders daartoe al voorstellen hebben gedaan.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik wil de heer Roeland allereerst een vraag stellen. Begrijp ik nu goed dat hij tegen de vermindering van het aantal ambtsdragers is, maar niet per se wil dat GS deze brief zo veranderen dat zij dat ook verklaren?

In de tweede plaats wil ik een opmerking maken. De heer Roeland heeft geluisterd naar de fractie van D66 in Zuid-Holland. Dat is heel goed, want zij zegt verstandige dingen.

De heer **Roeland** (SGP). Soms!

De heer **Hijgenaar** (D66). Wat zij echter niet heeft gedaan, is iets zeggen over het aantal politieke ambtsdragers in Zeeland. Dat doen wij.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Mag ik de heer Goossen ook nog een vraag stellen?

De heer **Roeland** (SGP). Goossens!

Mevrouw **Van Unen** (SP). Sorry! Ik snap hem nu pas!

De **voorzitter**: Hij heet meneer Roeland!

Mevrouw **Van Unen** (SP). De heer Roeland begon zijn bijdrage met de uitspraak dat de SGP het met iedereen eens is behalve met D66. Mag ik daaruit de conclusie trekken dat de SGP het ook eens is met het bezuinigen op de vergoedingen, het voorstel van de SP?

De heer **Roeland** (SGP). Ik had misschien moeten zeggen dat ik het in grote lijnen eens ben met wat sprekers gezegd hebben. Er kunnen details zijn waar ik het niet mee eens ben, maar wij gaan over hoofdlijnen. Ik heb goed naar de heer Van Gent geluisterd. Dat doe ik overigens altijd. Niet dat ik het altijd met hem eens ben, maar ik luister altijd goed naar hem. Wij gaan over de hoofdlijnen en met de hoofdlijnen die ik van hem heb gehoord, ben ik het eens.

In antwoord op een andere vraag zou wat mij betreft -- dank dat mevrouw Van Unen mij daarop attendeert -- best iets mogen staan over het feit dat wij tegenstander zijn van verkleining van het aantal statenleden.

De heer **Van Gent** (VVD). Ik wil heel korte vraag aan de heer Roeland stellen. Hij sprak over twee banen, maar we moeten natuurlijk spreken over drie banen: de zorg voor het gezin is toch ook een baan? Is hij dat met mij eens? Ik kan mij bijna niet voorstellen dat hij het niet met mij eens is.

De heer **Roeland** (SGP). Dan verzeilen we in een discussie over de definitie van "een baan". Zorg in het gezin is heel belangrijk, belangrijker dan een baan.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Wij hebben gisteren in het IPO-bestuur uitgebreid over dit voornemen van het kabinet gesproken. De provincies waren unaniem van mening dat de brief aangescherpt moet worden. Dat gaat ook gebeuren. De memorie van toelichting heb ik bij me. Als de statenleden daar belangstelling voor hebben, kunnen zij die krijgen.

Wij hebben in 2007 al een reductie gehad van het aantal statenleden. Toentertijd is bij dat besluit ook het besluit genomen om dat te evalueren. Dat is nooit gebeurd. In de brief zullen wij zeggen dat die evaluatie nooit heeft plaatsgevonden en dat dit een omissie is. Wat betekent dat voor het bestuur in Nederland?

In de brief hebben wij er ook op aangedrongen om eens naar zichzelf te kijken, wel wetend dat een vermindering van het aantal leden van de Eerste en Tweede Kamer een Grondwetswijziging behoeft, maar zij hebben nog geen aanstellen gemaakt om daarmee te beginnen. Dat vinden wij ook al zo vreemd.

Wij hebben de argumenten uit de brief nog eens doorgenomen en we hebben geconcludeerd dat dit louter financiële argumenten zijn. Zij moeten 120 mln. bezuinigen, maar dat halen zij niet met deze maatregelen en daarom stoppen zij nog eens vermindering van 43 mln. op het Provinciefonds als bezuiniging. Het heeft dus niets te maken met enig nadenken over de bestuurlijke structuur van Nederland. Het is puur een bezuiniging.

Dat zullen wij ook allemaal in onze reactie vermelden. Het wordt ook in de motie van GroenLinks gesteld. Ik vind dat een heel aardige motie als er een paar dingen worden uitgehaald. De heer Harpe heeft ook een eigen bestuurlijke indeling van provincies laten verschijnen. En daar zit nu een addertje onder het gras, want GroenLinks is van mening dat de bestuurstaken en de provincies daarbij moeten worden betrokken. Ik kan mij vinden in de overwegingen en de conclusies, maar dat laatste vind ik een stap te ver gaan. "Uitsprekende dat" kan voor Zeeland een gebiedsindeling betekenen, dus een vernieuwde gebiedsindeling. Wel kunnen we ons vinden in de samenwerking die ontstaat, maar gebiedsindeling en provinciegrenzen gaat nu net te ver. Als GroenLinks het kabinet en de Kamer oproept, kan dat weer wel. De heer Harpe gaat wat breder en wil met deze motie niet alleen dit verhaal en deze nota aanpakken, maar ook nog even de herindeling van de provincies meepakken. Dat gaat ons te ver. Als de motie op deze wijze wordt gehandhaafd, ontraden wij die.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik wil daar graag meteen op reageren, want ik heb ook gekeken naar de landelijke partijprogramma's. Ik wil niet zeggen dat iedere partij naar de provinciegrenzen wil kijken, maar de discussie wordt wel gevoerd. Ik heb ook heel bewust het woord "kan" neergezet en niet gesproken over "moet". Als je brede consensus wilt hebben, zouden GS daar ook nog eens naar kunnen kijken.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij vinden dat GroenLinks de motie te breed maakt. Het gaat er nu om dat de Staten zich over deze reactie uitspreken. We ontkennen niet dat er allerlei bewegingen zijn en dat er ook bij het kabinet voorstellen zijn, die het overigens nog nergens halen, maar het is te vroeg om nu te zeggen dat wij dat erbij moeten betrekken.

De PvdA vraagt het college of wij ons een Provinciale Staten zonder Leen Harpe, zonder

François Babijn, zonder Jo Robesin en zonder Piet Hamelink kunnen voorstellen. Daar kan ik wel iets bij voorstellen! Maar ik zou dat niet sublimeren, want ik zou al die mensen natuurlijk missen. Ik kan mij er echter wel iets bij voorstellen, ook in mijn portefeuilles.

De werkdruk is natuurlijk wel een belangrijk punt. Het CDA heeft juist op de pluriformiteit gewezen. Dat is gisteren ook gezegd: als wordt doorgedaan met 20 statenleden, krijg je zo veel eenpitters. Dat heeft de VVD keurig uitgerekend. Voelen de mensen zich dan nog vertegenwoordigd door al die partijen? Dat is gewoon een heikel punt. In de brief moet dus ook aandacht worden besteed aan de pluriformiteit.

Ten aanzien van de werkdruk wordt gewezen op de eenmansfracties en de gevolgen daarvan. De ChristenUnie wijst op de pluriformiteit en de kiesdrempel. We hebben het hier niet over de kiesdrempel, maar pluriformiteit moet wel worden meegenomen.

Over de vergoedingen is een tegenstrijdigheid ontstaan. De meerderheid is van mening dat de vergoedingen moeten worden aangepast. Het IPO is dezelfde mening toegedaan. De vergoedingen zijn al jaren geleden al eens eerder besproken, maar zijn altijd hetzelfde gebleven. Uiteindelijk moet daar eens goed naar gekeken worden: zijn er nog mensen die het allemaal wel willen, dat wil zeggen een baan, een baan en nog een baan. Kun je nog mensen krijgen die gekwalificeerd kunnen meedoen aan het besturen van een provincie of krijg je alleen maar mensen die het erbij doen zodat ze nog wat op hun rekening krijgen? Je moet ook kwaliteit hebben, maar het wordt ook steeds meer gecentraliseerd, waardoor de verantwoordelijkheden groter worden. Dat wordt ook betrokken in de reactie van het IPO.

De heer **Hageman** (PvdA). Voorzitter. Ik wil hierop een kleine aanvulling geven. Het gaat er niet alleen maar om dat er geld bijkomt; sommigen leveren ook werktijd in ten behoeve van dit werk. Het levert dus helemaal niets op.

De heer **Van Heukelom** (GS). Zeker! Het gaat om nul. Er zijn ook mensen die een zaak hebben en die tot de conclusie komen dat het ook allemaal niets is als ze de uurlonen bekijken. Er moet dus eens goed naar gekeken worden. De SP wil een verlaging van de vergoeding, maar daar hebben we nog geen meerderheid voor.

De heer **Beekman** (CU). Ik begrijp de zinsnede in de op een na laatste alinea van bladzijde 1 van de conceptbrief van de gedeputeerde niet zo goed, namelijk dat een deel van een mogelijke oplossing gevonden zou kunnen worden in de vergoeding van de volksvertegenwoordigers. Ik las daaruit dat het maar op de vergoeding moest gebeuren als men

toch wil bezuinigen. Uit de beantwoording blijkt echter precies het omgekeerde.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat komt beter te staan in de IPO-brief.

De heer **Beekman** (CU). Dan ben ik gerustgesteld.

De heer **Van Heukelom** (GS). Nee, u kunt er niet van leven, maar de aandacht is er wel.

Het CDA geeft gesproken over de werkbelasting. Dit onderwerp gaat te snel en het is te veel. Wij zijn al een keer aan de beurt geweest. Wij hebben als enigen ingeleverd. Waarom niet eerst de Tweede Kamer of de waterschappen? Nu moeten wij nog een keer. Dat argument is ook zo dun als het maar kan.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik hoorde zojuist de heer Van Heukelom zeggen dat je van deze vergoeding niet kan leven. Er zijn mensen in Nederland met een bijstandsuitkering die lager is dan de vergoeding die wij krijgen. Dat is voor die mensen een volledige bron van inkomsten, terwijl wij het erbij doen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik begrijp uw opmerking maar die hoort hier nu niet thuis. Ik kan echter begrijpen dat u deze overwegingen hebt.

De heer **Beekman** (CU). Wat de heer Van Dijen nu zegt, is gewoon niet correct. Een bijstandsuitkering is niet lager dan deze vergoeding.

De heer **Van Dijen** (SP). Mijnheer Beekman, kijk de cijfers er nog even op na: € 960 per maand.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij ons aan de agenda houden. Wij gaan niet over de landelijke inkomenspolitiek.

De heer **Van Heukelom** (GS). D66 sprak over bestuurlijke obesitas. Als ik het goed begrijp, zegt de heer Van Aalfs dat het gecombineerd moet worden: niet alleen afslanken maar ook de instituties moeten herzien worden. Dat moet net zo goed, anders houden we het niet vol. De heer Aalfs is van mening dat het ene doen alleen maar zin als aan de andere kant het werk vermindert.

De vraag is gesteld wat wij bedoelen meterschikking van instituties. Ik zal een voorbeeld geven. We hebben 26 ZBO's met alle een eigen CAO. Moet dat nu zo doorgaan? Kan het door eenerschikking niet eenvoudiger: een loket, een aandachtspunt? Daar willen we naartoe. Als je dan gaat afslanken -- waar wij geen voorstander van zijn -- moet je net zo goed aan minder instituties denken of het anders en slimmer gaan doen.

Ik wil de vertegenwoordiger van de VVD complimenteren met zijn maidenspeech. Dat horen

de Staten te doen, maar ik zal die omissie maar oppakken. De VVD is er wel een voorstander om te kijken naar minder politieke ambtsdrager, maar niet op deze manier omdat de juiste argumenten ontbreken. Op zo'n wijze zal ons werk niet verbeteren, maar juist verminderen. Liever zou zij in de nieuwe werkwijze op hoofdlijnen werken en het moet afgelopen met het achter de dagelijkse media, de hypes, aan lopen, al gaf de heer Van Gent wel gelijk een voorbeeld waarmee hij dat wel begreep.

Ik dank de SGP dat zij het op een of twee dingen na met alles eens is. Mijnheer Goossens, dat zal in de SGP wel uw nieuwe naam worden!

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik luister altijd goed naar het college en in het bijzonder naar deze gedeputeerde. Het lijkt mij verstandig om de alinea's onder "zijn van mening dat" en "uitsprekende dat" weg te laten. Het gaat uiteindelijk om onze boodschap aan de Kamer via het IPO.

De **voorzitter**: Maar dan hebt u geen mening meer.

De heer **Harpe** (GL). Ik verwijs naar de overwegingen!

Ik constateer dat motie nr. 1 in deze zin is gewijzigd.

De heer **Robesin** (PvZ). Nu we toch bezig zijn met wegstrepen: zou de heer Harpe dan ook bereid zijn om punt 3 "roepen kabinet en Kamer op" weg te strepen?

De heer **Hageman** (PvdA). Voorzitter. Nu wij het verhaal van de gedeputeerde hebben gehoord, vraag ik mij af of die motie niet overbodig is geworden. GS voeren de motie precies uit.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik zou de suggestie van de heer Robesin willen ontraden, want wie is er nu tegen een eigentijds, efficiënt en doelmatig bestuur? Ik wil het regeerakkoord hier niet verdedigen, maar het gaat om de uitvoering van het regeerakkoord en dan moet je ook de hele zin uit dat akkoord meenemen. Het lijkt mij daarom verstandig om de discussie wel aan te gaan, maar dan op basis van kwaliteit.

De **voorzitter**. We keren vandaag alles om: nu ontraden de Staten deze motie.

De heer **Hageman** (PvdA). Mijnheer Harpe, wat voegt deze motie dan toe?

De heer **Harpe** (GL). Het voegt eraan toe dat zij wat pittiger dan de brief die in eerste aanleg voor ons ligt.

De heer **Hageman** (PvdA). Maar die wordt al aangescherpt.

De **voorzitter**. We laten het aan de gedeputeerde over om daarop te antwoorden.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik wil toch nog even terugkomen op de brief, waarin staat dat wij geen principiële bezwaren tegen het wetsvoorstel maar wel tegen de argumentatie ervan hebben. De CDA-fractie heeft aangegeven dat zij wel bezwaren heeft tegen het wetsvoorstel. Ik vraag mij af of deze zin erin blijft staan. Zien wij de tweede reactie nog voordat zij verstuurd wordt? Ik heb er wel vertrouwen in dat al onze opmerkingen er goed in komen, maar we hebben in de commissie onze opmerkingen ook al gegeven en daar is deze brief het gevolg van. Wat ons betreft, kan de zin over het niet hebben van principiële bezwaren wat ons betreft vervallen. Anders kunnen wij daar niet mee instemmen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Ik ben ingenomen met de uitleg van de gedeputeerde over het begrip "herschikking van instituties". Er zijn er echter veel meer dan zelfstandige bestuursorganen die voor afslanking in aanmerking komen en die een ondersteunende rol hebben ten opzichte van de overheid. Ik roep dan ook iedereen op om daaraan in de toekomst metterdaad te werken.

Zuid-Holland werd genoemd, maar Zuid-Holland en Zeeland zijn natuurlijk verschillende grootheden. Zuid-Holland is een zwaargewicht en Zeeland een lichtgewicht. Een ander lichtgewicht is de provincie Flevoland en deze heeft heel andere opvattingen dan Zuid-Holland. Die komt meer in de buurt van die van D66.

Pluriformiteit is inderdaad belangrijk en past bij een land met zo veel kerkgenootschapjes en groeperingen. Het kan op een gegeven ogenblik echter leiden tot een onwerkbaar situatie als je te veel splinterpartijen in je midden hebt. Er zou een moment kunnen komen dat er in Nederland toch gedacht moet worden over een zekere kiesdrempel. Als D66 daarvan de dupe zou worden, zij dat zo. Die partij is namelijk niet opgericht om het eeuwige leven te hebben. Als conservatisme en stroperigheid de wereld uit zijn en er goede democratische verhoudingen zijn, is een partij als D66 helemaal niet meer nodig.

De heer **Beekman** (CU). Mevrouw de voorzitter. Mijnheer Aalfs, dat u spreekt over "kerkgenootschapjes" en dergelijke vind ik heel badinerend.

De heer **Aalfs** (D66). Ik bied mijn excuses aan voor het verkleinwoord.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Ik wil namens de Partij voor Zeeland aangegeven dat wij het absoluut oneens zijn met het instellen van een kiesdrempel. Wij willen bij dezen toch even benadrukken dat dit antidemocratisch is.

De **voorzitter**. Ik vind het heel relevant om daar allemaal over te spreken, maar wij gaan daar hier niet over. We kunnen er wel de hele ochtend aan besteden, maar dat lijkt mij niet zo nuttig.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. U zult zich misschien afvragen waarom ik hier ga staan; misschien leidt dit tot een lange tweede termijn? Dat is niet het geval, maar ik wil een oproep doen aan de heer Harpe en van deze plaats kan ik hem aankijken. Misschien helpt dat.

De brief die uitgaat en later de reactie van het IPO naar het kabinet zijn goed gefundeerd. De motie die nu met alle goede bedoelingen -- die wij onderstrepen -- is ingediend, zal eerder afbreuk kunnen doen aan de reactie dan dat zij iets toevoegt. Het zou van verstand getuigen -- ik dicht dat de heer Harpe in ruime mate toe -- om de motie om die reden in te trekken. Ik vind het zelf een overbodige motie. Ik weet dat wij de Colijnse benadering niet altijd heel strikt toepassen, want ook wij zijn vrij flexibel, maar overbodige moties wensen wij niet te steunen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De politieke pijnpunten zijn eruit en als ik de motie lees, blijft dat over wat dadelijk al in de vernieuwde, aangescherpte brief zal staan.

Het CDA heeft geen principiële bezwaren. Het ging niet om principiële bezwaren tegen vermindering van het aantal leden van de Eerste en Tweede Kamer, maar mevrouw de Milliano begint bij de verkeerde. Op zichzelf wilden wij ons niet verzetten tegen de zinsnede dat er geen principiële bezwaren bestaan tegen een reductie van het aantal leden van de Eerste en Tweede Kamer. Als het CDA van mening is dat dit wel moet, hebben wij een andere discussie, maar we moeten nu wel duidelijk uit laten komen dat wij tegen deze wetgeving zijn. Dat moeten wij heel goed zeggen.

Als het mogelijk zou zijn dat we door het handhaven van een kiesdrempel D66 kunnen elimineren, ben ik daar persoonlijk niet op tegen. Ze zijn bovendien in de aanbieding, want de heer Aalfs heeft gezegd dat D66 er niet is om het er zijn.

De heer **Aalfs** (D66). Geldt dat ook in andere provincies?

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat weet ik niet. Bij de SGP geldt het in ieder geval landelijk.

De heer **Aalfs** (D66). U realiseert zich toch dat er meer provincies zijn, waarin uw partij kleiner is dan de onze?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb alleen gezegd er geen bezwaren tegen te hebben als de verhoging van de kiesdrempel alleen het gevolg heeft dat D66 verwijderd wordt. Dat is mijn persoonlijke mening. Voor het overige is het aan de Tweede Kamer.

De **voorzitter**: Laten wij toch niet te persoonlijk worden!

De heer **Van Heukelom** (GS). Wat betreft de overige onderwerpen is de discussie aan de statenleden; daar ga ik niet over.

De **voorzitter**. Er is u een vraag gesteld of u de brief nog even wilt rondsturen als u haar hebt aangepast. Als u dat per mail zou doen en er geen overwegende, principiële bezwaren zouden zijn, kan ons dat nog geworden. Daarna kan de brief verstuurd worden. Dat is vanwege de snelheid.

De heer **Robesin** (PvZ). Wij zouden het liefst zien dat de brief nog even aan de commissie werd gestuurd. Ik vind dit een beetje al te snel.

De **voorzitter**: Voor 10 februari moet de brief er zijn; anders hoeven we haar niet meer te sturen. Voor die tijd is er geen commissievergadering. Ik kijk even naar de heer Robesin: als het zo zou mogen, kunt u nog uw invloed aanwenden. Zoals de gedeputeerde zegt, het IPO stuurt een heel scherpe brief. Daar was men er net zo op tegen als deze Staten.

Blijft de motie van GL staan?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De gedeputeerde heeft in de eerste termijn gezegd de motie te ondersteunen, mits een aantal zaken werd geschrapt. Dat is gebeurd. Ik dacht daarmee de steun van het college te hebben, maar vervolgens vindt de gedeputeerde de motie overbodig omdat het college dat al gaat doen in de brief van het IPO.

De **voorzitter**: GS hoeven niet over de motie te stemmen. Ik heb verschillende geluiden uit de Staten gehoord en ik denk dat de vraag gerechtvaardigd is of u de motie al dan niet handhaaft.

De heer **Harpe** (GL). Daar was ik naar op weg. De gedeputeerde heeft de motie goed begrepen. Daarnaast mogen de Staten ook een eigen mening hebben en als Provinciale Staten van Zeeland mogen vastleggen hoe zij erover denken. Dat kan naast de brief van het IPO.

De preek van de heer Roeland slaat bij mij overigens niet aan. Wij zitten wat dat betreft op een andere golflengte.

De gewijzigde motie nr. 2 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, de PvZ en de SP voor deze gewijzigde motie hebben gestemd.

Zonder stemming wordt besloten, na de overeengekomen wijzigingen in stemmen met de reactie van GS.

13. Concept-brief van de gedeputeerde Van Heukelom van 31 januari 2012 met reactie op de visie Zeeuwse ziekenhuiszorg van de heer Laar en de gemeente Veere.

Afdoeningsvoorstel: betrekken bij de behandeling van Statenvoorstel vaststellen Nota "Kiezen of verliezen".

Zonder discussie wordt overeenkomstig het afdoeningsvoorstel besloten.

14. Voorstellen

15. Statenvoorstel Benoeming Statengriffier (SGR-17)

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA).
Mevrouw de voorzitter. Ik zal het niet zo heel lang maken, want liever zal ik de heer Joosse straks uitgebreid feliciteren. De CDA-fractie wil echter graag een woordje tot Peter Joosse richten, nu hij straks officieel benoemd wordt tot statengriffier.

Peter, op 1 augustus 2008 heb je Omroep Zeeland vaarwel gezegd. Voorheen zaten veel politieke mensen bij jou aan tafel in het programma Desalniettemin. Desalniettemin heb je toch voor de politiek hier gekozen. Dat is ook niet gek, want je hebt een studie politicologie gedaan. Dan kan het eigenlijk toch niet anders dan dat je uiteindelijk in deze mooie Abdijzaal terecht komt. Ik denk dat ik namens heel veel mensen spreek, in ieder geval ook namens de mensen van de griffie, die jou heel erg waarderen als collega en blij zijn met jouw steun.

De tijdelijkheid als waarnemend griffier heeft nu lang genoeg geduurd. Je hebt me van de week nog gezegd dat je er zin in, dat het niet meer "wnd." moest zijn maar gewoon "Statengriffier".

Wij hebben er alle vertrouwen in dat je straks met heel veel plezier je functie als Statengriffier verder zult uitoefenen. We wensen je daar heel veel succes mee. Straks gaan we jou daarmee feliciteren!

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Ik heb maar een enkel woord en dat wil ik vanaf deze plaats uitspreken.

Wat ons betreft, is er een einde gekomen aan een veel te lange periode zonder griffier. De PVV feliciteert de heer Joosse met zijn aanstaande benoeming. Wij complimenteren met de voortreffelijke waarneming en wensen hem alle succes bij de uitoefening van deze nieuwe, uitdagende functie.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de nestor van de Staten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Namens de werkgeverscommissie breng ik graag naar voren dat een duidelijker en uitdrukkelijker ondersteuning van het voorstel niet gegeven had kunnen worden dan door de twee sprekers, mevrouw de Milliano en de heer Van Dijk. Ik kan met deze reactie op de inbreng volstaan.

De **voorzitter**. Het voorstel luidt: de heer drs. P. Joosse met ingang van heden te benoemen tot Statengriffier van de provincie Zeeland. Ik moet dit voorstel eigenlijk in stemming brengen, maar misschien mag het dit keer ook bij acclamatie als de Staten dat goed vinden.

Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

De **voorzitter**. Wat erg leuk is, is dat wij weten dat de ouders van Peter thuis zitten te kijken. Die wil ik ook graag feliciteren met deze mooie benoeming van hun zoon!

(applaus)

De **voorzitter**. Peter, de samenwerking tussen voorzitter en Statengriffier is altijd een bijzondere samenwerking. Tot nu toe gaat het prima en dus gaan we gewoon zo voort en nog beter.

Na de beëdiging van het lid van de Rekenkamer zullen wij heel even schorsen, zodat u allemaal Peter en het lid van de Rekenkamer kunt feliciteren.

16. Statenvoorstel Benoeming nieuw lid en herbenoemen lid Rekenkamer provincie Zeeland (SGR-16)

De **voorzitter**. Het voorstel is om de heer De Graaf te benoemen tot bestuurslid en de heer De Klerck te herbenoemen als bestuurslid van de Rekenkamer Zeeland. Er hebben zich geen sprekers aangemeld en evenmin blijft er behoefte te zijn aan een -- hoofdelijke -- stemming.

Zonder discussie en zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De **voorzitter**. De heer De Klerck is niet aanwezig, maar de heer De Graaf is er wel. Bij een herbenoeming behoort geen eed of belofte en om die reden is de heer De Klerck ook niet aanwezig.

De heer De Graaf roep ik graag naar voren voor het afleggen van de belofte.

In handen van de voorzitter legt de heer De Graaf de bij de Provinciewet voorgeschreven verklaring en belofte af, luidende:

Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel dan ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De **voorzitter**. Van harte gefeliciteerd!

(applaus)

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

17. Statenvoorstel Vaststellen nota "Kiezen of verliezen", inhoudend een visie op de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg" (SBO-037)

Hierbij is tevens aan de orde de concept-brief van de gedeputeerde Van Heukelom van 31 januari 2012 met reactie op de visie Zeeuwse ziekenhuiszorg van de heer Laar en de gemeente Veere

De heer **Harpe** (GL). Mevrouw de voorzitter. Kiezen of verliezen; ik dacht daarbij aan de brochure "Een probleem dat van niemand is", die wij ooit hebben uitgebracht. Zo luidde de kop van de GL-brochure over de Deltawateren.

Kiezen of verliezen: een groot probleem, maar wie lost het op? De nota is volstrekt helder over bevoegdheden. Keuzes voor locaties moeten door de ziekenhuizen worden gemaakt. Vervolgens kiest de patiënt zelf de plaats waar de zorg kan worden verleend. Dat kan in Zeeland zijn of daarbuiten. Kwaliteit is daarbij de belangrijkste en eigenlijk de enige keuzefactor, in hoofdzaak.

Voor GL is niet zozeer de plaats van een nieuw ziekenhuis van belang. In de eerste plaats moet gekozen worden voor die kwaliteit. De schijnbare tegenstelling die je soms ervaart in de

keuze tussen Vlissingen en Middelburg is niet een zaak van de politiek, maar van de ziekenhuizen zelf. Het perceel in de grond in De Mortiere is gemeente Vlissingen en eigendom van Middelburg. Je zou zeggen: mooier kan het niet. De keuze en de prijs voor die locatie is dus niet aan de Staten.

Ik heb een motie van het CDA langs gehad en die motie heeft mij verbaasd. Ik zeg altijd tegen Frans Babijn dat hij altijd moties indient, waartegen ik geen nee kan zeggen. Maar hier hebben we er nu een waarvan ik zeg: nee, dit gaat echt niet op. Deze motie gaat in wezen over het medefinancieren van het ziekenhuis.

De heer **F. Babijn** (CDA). Nee, dat is onjuist.

De heer **Harpe** (GL). In de motie wordt gevraagd of de benodigde financiering beschikbaar komt. Die geest ademt de motie. De motie van Middelburg zit erbij. Ik zou anders niet weten waarom de Staten een motie moeten aannemen die zich ook uitspreekt over de medefinanciering.

GroenLinks kan instemmen met de nota. Om meer inzicht te krijgen in de plannen van het ADRZ heb ik via de commissievoorzitter gevraagd, het ADRZ uit te nodigen voor een presentatie van de business case in de commissie. Ik heb begrepen dat die presentatie gisteren ook voor de gemeenteraad van Vlissingen heeft plaatsgevonden.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. We gaan er niet over. Het zijn anderen die over de Zeeuwse gezondheidszorg gaan. Zorgverzekeraars, ziekenhuisdirecties, de Inspectie, de minister en ergens in de marge de patiënt via de belangenvereniging. Maar waar gaan wij dan over?

De heer **Bergen** (CDA). U vergeet verpleegkundigen en artsen!

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ja, u hebt helemaal gelijk. Maar gaat u daar tegenwoordig nog over, gezien het huidige management in de ziekenhuizen? Mijnheer Bergen, tegenwoordig bepalen die toch redelijk hoe alles wordt verdeeld?

De heer **Bergen** (CDA). Dat kan ik u nog wel eens uitleggen dat dit waarschijnlijk minder het geval is dan u denkt!

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Prima. Artsen en verpleegkundigen neem ik dus ook en passant mee. Maar de Zeeuwse politiek, mijnheer Bergen, gaat die erover? Die gaat er alleen over als er maatschappelijke onrust ontstaat en negatieve publiciteit.

Maatschappelijke onrust was er toen er een paar jaar geleden een baby op de snelweg werd geboren, omdat er geen specialistische

verloskundige hulp kon worden geboden op Walcheren. Daarvoor moest er naar het ziekenhuis in Goes worden gereisd.

Maatschappelijke onrust was er toen de RAVZ failliet ging. Behield Zeeland zijn ambulances? Er werd ook een handtekeningenactie gehouden voor het behoud van het ziekenhuis op Walcheren. Kortom, als het misgaat of dreigt te gaan, komt het op het bordje van de Zeeuwse politiek.

En terecht. Gezondheidszorg is een publieke verantwoordelijkheid, ondanks het feit dat de markt haar intrede heeft gedaan in de gezondheidszorg. Heel simpel: iedereen kan ziek worden en dan ben je afhankelijk van gezondheidsspecialisten, zoals ik het noem, mijnheer Bergen! Dat zijn artsen en verpleegkundigen -- laat ik dat vooral niet vergeten -- die jou moeten genezen. Dat zijn niet de ziekenhuisdirecties.

Bij de gezondheidszorg is er altijd een afhankelijkheidssituatie en dan moet je als patiënt kunnen vertrouwen op de expertise van de zorgverlener. Hier noem ik ze ook weer: de arts en de verpleegkundige. Ik mag de verloskundige natuurlijk niet vergeten en nog een aantal huisartsen; enfin, alle zorgverleners. Je wilt dat die arts aandacht heeft voor jouw gezondheid en niet dat zijn aandacht erop gericht is dat hij veel aan jou kan verdienen. Gezondheid is geen handelswaar.

Aan de andere kant is het prettig wanneer vraaggericht wordt behandeld en iemand niet op een operatie hoeft te wachten tot 20 anderen ook een kunstheup nodig hebben. Het is dit spanningsveld waarbinnen figuurlijk geopereerd dient te worden. We zien nu al een uittocht uit de vertrouwde Zeeuwse ziekenhuizen van cardiologen, dermatologen en wat dies meer zij.

Het is lastig om in Zeeland in een dunbevolkt de kwaliteit en bereikbaarheid van de gezondheidszorg en daarmee de ziekenhuiszorg overeind te houden. Dit wordt de grootste uitdaging voor de komende jaren. De kwaliteit van specialistische zorg is gebaat bij een kritische massa, volumevergroting. Dat betekent dat een specialist zijn of haar vak beter kan uitoefenen wanneer er voldoende patiënten zijn. De specialist krijgt een bepaalde handigheid en kan dan ook efficiënter en daarmee goedkoper werken.

Uit onderzoek blijkt dat een patiënt een ziekenhuis kiest op basis van kwaliteit en ook bereid is voor die kwaliteit te reizen. Het dilemma van kwaliteit en nabijheid van ziekenhuiszorg in Zeeland staat centraal in de ziekenhuisvisie "Kiezen of verliezen". Verheugd was de PvdA om in deze visie te lezen dat de anderhalvelijnszorg een toekomst heeft in Zeeland. Niet meer de strikte scheiding tussen huisarts en specialist, maar huisartsen die kleine operaties uitvoeren en specialisten die in gezondheidscentra hun spreekuur houden. De PvdA heeft al in 2008 in

haar nota "Nabijheid en kwaliteit" geschreven dat anderhalvelijnszorg de toekomst heeft in Zeeland.

Nu de uitwerking. Hoe liggen de verantwoordelijkheden tussen huisarts en specialist? Hoe moeten deze in de toekomst worden vormgegeven. Bezorgd is de PvdA over de toebedeelde rol van de zorgverzekeraars in deze visie. De zorgverzekeraar krijgt de regie over de kwaliteit en de beschikbaarheid van de ziekenhuisvoorziening. Wat er gebeurd is, is dat deze problematiek wordt overgelaten aan de markt. Zoals ik al in de commissie Bestuur, Financiën en Welzijn van 20 januari jl. verwoordde, heeft de PvdA daar moeite mee. CZ is vrijwel een regionale monopolist en gaat de zorg aansturen. Waar blijft de controle op de kwaliteit? Wie is uiteindelijk verantwoordelijk? CZ is een marktpartij en zal winst moeten behalen. Ontstaat er geen scheve verdeling van het zorgaanbod? Worden straks noodzakelijke behandelingen die duur zijn en niet lucratief, nog uitgevoerd?

In plaats van CZ kan een regionale zorgautoriteit de kwaliteit en de verdeling van de zorg op zich nemen. De gedeputeerde heeft in dezelfde commissievergadering aangegeven dat hier vierkant achter een regionale zorgautoriteit gaat staan als die vanuit het Rijk wordt ingesteld.

Aan die woorden houdt de PvdA de gedeputeerde. De PvdA denkt dat de klankbordgroep waarin de gedeputeerde zitting neemt, in ieder geval ook als een soort regionale zorgautoriteit kan functioneren.

Voorzitter. De PvdA ziet de visie "Kiezen of verliezen" niet als eindpunt. De PvdA weigert dit dossier aan de marktpartijen af te geven onder het motto "nou, succes ermee!" Iedere Zeeuw heeft recht op goede gezondheidszorg in zijn of haar buurt. Het wordt een grote uitdaging om dat te organiseren binnen ons dunbevolkte gebied met marktwerking. De visie "Kiezen of verliezen" is het startpunt voor een toekomstige bestendige gezondheidszorg in Zeeland.

De heer **Beekman** (CU).Mevrouw de voorzitter. De ChristenUnie is van mening dat dit rapport een heldere opbouw heeft. Uiteindelijk komen er ook logische conclusies uit voort. Dank daarvoor.

Die conclusies zijn wat onze fractie betreft zonneklaar en zij onderschrijft de noodzaak van spoedige uitvoering hiervan. Er is een goede samenwerking tussen de ziekenhuizen boven en onder de Scheldes en de twee ziekenhuizen voor acute zorg in Goes en Terneuzen vinden wij een goede zaak. Daarnaast gaat het om het versterken van de zorg op lokaal niveau, waarmee de heer Bergen zich in zijn dagelijkse mag bezighouden.

De ChristenUnie kan zich daar prima in vinden en heeft daar vertrouwen in. Voor onze fractie resten echter nog twee vragen. Minister Schippers had gevraagd om een duidelijke visie

vanuit Zeeland. Is met die visie nu aan de wens van mevrouw Schippers voldaan en wordt die visie dan ook breed gedragen, dat wil zeggen door zowel de ziekenhuizen als door de gemeenten en de indieners van het burgerinitiatief? Ik heb van deze indieners namelijk nog niets vernomen en ik had misschien nog wel een briefje verwacht. Wellicht heeft de gedeputeerde daar informatie over.

De tweede vraag is wat de rol van het college nu nog is in dit dossier. Ik hoor mevrouw Evertz zeggen dat wij hierin een belangrijke rol in moeten spelen, maar tegelijkertijd weten we dat we formeel gezien maar heel weinig ruimte hebben. Daar hebben we steeds tussen geopereerd, maar hoe ziet het college dit nu? Wat kan het nu nog doen? Uiteindelijk zullen degenen die de beslissing moeten nemen ook daadwerkelijk hun verantwoordelijkheid en dus de beslissing ook moeten nemen om tot uitvoering over te gaan.

De heer **F. Babijn** (CDA). Mevrouw de voorzitter. De aanleiding tot het opstellen van de visie "Kiezen of verliezen" was enerzijds de brief uit mei 2011 van de minister van VWS mevrouw Schippers aan de Tweede Kamer over de ziekenhuiszorg in Zeeland met de oproep aan lokale partijen om zelf het initiatief te nemen en anderzijds het burgerinitiatief uit juni 2011 van 15.000 handtekeningen voor het behoud van een volwaardig ziekenhuis in Vlissingen. Na de bewuste commissievergadering heeft de gedeputeerde de handschoen opgepakt door deze visie op te stellen. In deze langetermijnvisie wordt verwoord hoe in Zeeland over tien jaar de kwaliteit en de bereikbaarheid van de gezondheidszorg -- en niet alleen de ziekenhuiszorg -- zal kunnen worden behouden en verbeterd. Het gaat om een duurzame zorginfrastructuur waarmee de Zeeuwse burger het meest gebaat is.

In de visie volgen een uitgebreide inventarisatie en beschouwing over demografische ontwikkelingen, ontwikkelingen in de zorg, de ziekenhuiszorg, de financiering van de medisch specialisten en de infrastructurele ontwikkeling in relatie tot bereikbaarheid. Fantastisch!

Maar welke boodschap gaan we nu overbrengen en aan wie? We weten het allemaal in deze zaal en ik neem aan ook op de publieke tribune: de rol van de provincie blijft bescheiden en beperkt zich tot het signaleren van wat wij ervan vinden en de ruis die op de lijn komt. Daarover worden de organisaties vragen gesteld, vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, als spreekbuis voor en namens de Zeeuwse burgers. Een recent voorbeeld is de financiering van de ambulancezorg. Die is bijna rond en laten we hopen dat Den Haag nu ook met de centen over de brug komt. Andere voorbeelden zijn problemen met de meldkamer, ambulancezorg en veiligheidsbeheer. Dat zijn zo maar wat recente

voorbeelden. Mevrouw Evertz gaf zojuist ook nog een voorbeeld. Wij mogen van alles roepen, maar iedereen kijkt toch naar de provincie, terwijl zij er niet over gaat. De visie is wel duidelijk wat er met het rapport gedaan moet worden, de boodschap aan het burgerinitiatief. Bij de geraadpleegde stakeholders is dat bij nagenoeg alle partijen geen optie en een gepasseerd station. Dat is misschien wat pijnlijk, maar de CDA-fractie ondersteunt de argumenten daarvoor. De minister als systeemverantwoordelijke trekt de handen ervan af. Het CDA wil echter duidelijk zijn over de toekomstplannen. De CDA-fractie ondersteunt de plannen genoemd in de hoofdkoers ADRZ. In navolging van de door de gemeenteraad van Middelburg aangenomen CDA-motie voor realisatie van de bouw van een ziekenhuis in De Mortiere dienen wij een motie in. Die gaat niet over de financiële bijdrage, maar gaat uit van het gegeven dat ondersteuning vanuit de provincie verwacht mag worden om dat te realiseren.

De **voorzitter**. Door het lid Frans Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

Constateerende dat:

- de Middelburgse gemeenteraad de motie Toekomstplannen Admiraal de Ruyter Ziekenhuis heeft aangenomen;
- deze motie pleit voor een constructieve houding van de lokale en provinciale overheid ten opzichte van de toekomstplannen van het ADRZ;

Overwegende dat:

- het ADRZ voornemens is een nieuw ziekenhuis te bouwen op Walcheren, mede omdat volgens TNO het renoveren van het gebouw in Vlissingen duurder is dan nieuwbouw;
- het eigen vermogen is gegroeid, maar nog onvoldoende is om de financiering voor het nieuw te bouwen ziekenhuis rond te krijgen;
- de positieve resultaten en de groei van het eigen vermogen het gevolg is van structurele ombuigingen;
- de groei van het eigen vermogen vertrouwen wekt in de werkwijze van de huidige Raad van Bestuur;
- de bouw van een nieuw ziekenhuis volgens het ADRZ nodig is om de voordelen van de Hoofdkoers (betere gezondheidszorg) daadwerkelijk te realiseren;

Zijn van mening dat:

- het van belang is voor de Zeeuwse gezondheidszorg dat het ADRZ op afzienbare termijn op Walcheren een nieuw ziekenhuis bouwt;

- de motie "Toekomstplannen Admiraal de Ruyter Ziekenhuis" van de gemeenteraad van Middelburg, krachtige ondersteuning verdient;

Roepen GS op

- de gemeente Middelburg in samenwerking met de betrokken organisaties te ondersteunen bij het uitvoeren van de motie "Toekomstplannen Admiraal de Ruyter Ziekenhuis" van de gemeenteraad van Middelburg;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 3.

De heer **Beekman** (CU). Aan wat voor soort ondersteuning denkt de heer Babijn dan?

De heer **F. Babijn** (CDA). Minister Schippers heeft in haar brief van mei 2011 onder andere gewezen op de financiering voor de bouw, namelijk dat er mogelijkheden zijn bij de zorgverzekeraars. Leest u de brief er nog maar eens op na. Andere partners moeten erbij worden betrokken. Wel moet men aan tafel gaan zitten. De Zeeuwse burgers moeten mee blijven praten.

Voorzitter. In de brief van de Kamer worden veel argumenten gewisseld, met name om de kwaliteit van de noodzakelijke basisziekenhuiszorg in Zeeland te waarborgen. Daarbij worden de lokale partijen nadrukkelijk uitgenodigd om het initiatief te nemen. Tevens wordt diep ingegaan op de rol van de zorgverzekeraars, vanuit hun zorgplicht en hun rol bij financieringsmogelijkheden voor nieuwbouw. Is dat voldoende om de boodschap over te brengen van de toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Zeeland en om dat goed op het netvlies te krijgen bij de minister? De CDA-fractie meent dat de positie van de grootste zorgverzekeraar in Zeeland -- CZ -- daarbij cruciaal is. We kunnen heel wat babbelen, maar dat is belangrijk. De CDA-fractie is van mening dat CZ als eerst aanspreekbare verzekeraar en primaire financier de rol van regisseur nadrukkelijk op zich moet nemen. Dat is een regisseur die kan sturen op inhoud en kwaliteit en daarover in overleg met de gehele sector een regioplan opstelt met de richting waarin het moet gaan.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De heer Babijn kent CZ een prominente rol toe binnen Zeeland, dus een monopolist.

De heer **F. Babijn** (CDA). Nee, dat bedoel ik niet. CZ is de grootste en heeft 65%, maar er zijn nog andere ook. Ik heb het over de zorgverzekeraars in gezamenlijkheid.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Maar hoe ziet u dat? In Nederland zijn er vier grote zorgverzekeraars. De

zorgconsument stapt zelden van de ene zorgverzekeraar naar de andere over. De patiënt vertrouwt voor 70%-80% zijn huisarts naar verwijzingen, zo blijkt uit onderzoek. Hoe is het mogelijk dat een zorgverzekeraar die zo winst moet maken kwaliteit en bereikbaarheid kan controleren? Hoe ziet de heer Babijn dat?

De heer **F. Babijn** (CDA). Ik begrijp die gedachte wel, maar ik baseer me toch onder andere op wat onder andere wat in de brief van de minister wordt geschreven over de zorgplicht van de zorgverzekeraar voor de ziekenhuiszorg en over de bewaking van de kwaliteit.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het gaat hier niet over het verzekeringsstelsel. Dat is een keuze die gemaakt is. De vergoeding van de ziektekosten is een heel andere discussie. We hebben het hier over ziekenhuizen in Zeeland. Misschien is het handiger om daarbij te blijven.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Daar ben ik het niet mee eens. We hebben het hier over een visie, waarin duidelijk naar voren komt dat de zorgverzekeraars een regierol op zich krijgen, ook voor de verdeling van de zorg. Het is dus een logische vraag hoe de heer Babijn ziet dat de kwaliteit kan worden geborgd en gecontroleerd. De heer Babijn verwijst naar de brief van minister Schippers, maar dat is natuurlijk niet helemaal een antwoord op mijn vraag.

De heer **F. Babijn** (CDA). De minister heeft de rol van de zorgverzekeraar aangegeven. Mevrouw Evertz vraagt hoe de kwaliteit wordt geborgd. Dat was ook aan de orde; dat gebeurt nu ook al. De patiënten zijn in die organen vertegenwoordigd. Ik zou niet weten wat er mis mee zou moeten zijn. We moeten echter niet denken dat wij dat kunnen bewaken. Pas als er echt iets aan de hand is, mag de provincie of de gemeente iets roepen. De zorgverzekeraar moet de regie in handen nemen, want hij is de enige die invloed heeft op de kwaliteit van de zorg, op de bouw van ziekenhuizen en op allerlei andere zaken die in het gezondheidshuis spelen. Die taak blijf ik de zorgverzekeraars toebedelen.

Wij zien de zorgverzekeraar als regisseur die kan sturen op de inhoud en de kwaliteit. Als hij daar niet aan voldoet, krijgt hij toch problemen met de Tweede Kamer en met de systeemverantwoordelijke, dat wil zeggen de minister. Zo heb ik het althans uit de stukken begrepen. Zij zullen namelijk aan die zorgplicht moeten voldoen en ook consumenten zullen reageren als dat niet gebeurt. Ik heb echter nog wel vertrouwen in die grote verzekeraar. Wij zien CZ ook als een gezaghebbende partij. Het is geen stelletje kleine jongens. Op het moment dat deze

zorgverzekeraar spreekt met gezag, dat ook naar buiten toe doet en verantwoording aflegt aan het publiek en aan de overheid, heb ik daar toch wel vertrouwen in. Het is een gezaghebbende partij die het voortouw dient te nemen. Als voorbeeld kijk ik naar de zorgverzekeraars in Friesland en Groningen, die dat hebben gedaan om noodzakelijke veranderingen in gang te zetten voor een netwerk van ziekenhuizen en voorzieningen die daarbij horen. Ik heb daar vertrouwen in als ik de reactie lees van de minister op Kamervragen van diverse fracties hierover.

De vraag is natuurlijk wel in hoeverre die grootste zorgverzekeraar die visie van het college onderschrijft en hoe hij daaraan inhoud geeft als regioregisseur. Dat is namelijk wel noodzakelijk als je vanuit Zeeland met een mond wilt praten en als je tot een oplossing van de problemen wilt komen die in de huidige visie worden geschetst.

Het is natuurlijk goed te horen dat de samenwerking tussen ADZ en ZorgSaam steeds meer vorm krijgt, zo hebben we kunnen vernemen via diverse perspublicaties met onder andere een uitgebreid verslag in "Met zorg voor u". Je krijgt er bijna tranen van in je ogen als je leest wat ze gaan doen. Maar hoe deze organisaties denken over de zorgfusie is niet duidelijk, want de reactie op deze visie ontbreekt. Ook de reacties van deze organisaties zijn toch zonder meer noodzakelijk voor de toekomstbestendige basiszorg. In feite is het toch wel een beetje beschamend dat er geen reactie wordt gegeven als daarom wordt gevraagd. Kan het college mij aangeven of er nog een reactie komt en of zij het nog gaan onderschrijven? De CDA-fractie is van mening dat de opgestelde visie aan kracht zou winnen als CZ, ZorgSaam en ADZ haar zouden onderschrijven en in een bijeenkomst duidelijk aangeven daadwerkelijke concrete stappen te willen ondernemen en hoe zij dat gaan doen. De CDA-fractie dient daartoe een motie in, ondersteund door de SGP en de VVD. Wij zullen ook de motie van de SGP steunen, want deze moties schuiven in elkaar.

Door de leden F. Babijn, J. van Burg en J. Werkman is de volgende motie ingediend:

*Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering
bijeen op 3 februari 2012;*

Constaterende dat:

- het college van GS een visie op de ziekenhuiszorg in Zeeland heeft opgesteld met de titel "Kiezen of verliezen";
- deze nota een goede weergave is van de huidige stand van zaken met betrekking tot de ziekenhuiszorg in Zeeland en de knelpunten in kaart brengt;
- de betrokken organisaties een gezamenlijke aanpak moeten ontwikkelen om de kwaliteit en

bereikbaarheid van de noodzakelijke basiszorg in Zeeland voor de toekomst te waarborgen;

Overwegende dat:

- de minister van VWS duidelijk heeft gesteld dat het initiatief tot borging van die kwalitatief noodzakelijke basiszorg en de bereikbaarheid daarvan bij de regio ligt;
- de provincie weliswaar het initiatief heeft genomen door het opstellen van een visie, maar voor de invulling van de vervolgstappen aangewezen is op de bereidheid tot samenwerking van de betrokken organisaties;
- het daarom van belang is te weten in hoeverre de betrokken organisaties de nota "Kiezen of verliezen" onderschrijven en de bereidheid uitspreken hoe een gezamenlijke aanpak in het Zeeuwse vorm te geven;
- dit om de aanbidding van de visie "Kiezen of verliezen" aan de minister van VWS kracht bij te zetten met het draagvlak van betrokken organisaties;

Spreken als wens uit:

- dat binnen drie maanden onder verantwoordelijkheid van Provinciale Staten een bijeenkomst georganiseerd wordt met als doel te vernemen in hoeverre de ziekenhuizen ADZ en ZorgSaam en CZ als de grootste zorgverzekeraar in Zeeland de nota "Kiezen of verliezen" onderschrijven en concrete stappen wensen te ondernemen om te komen tot een toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Zeeland,

En gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 4.

De heer **F. Babijn** (CDA). Voorzitter. Sinds 2003, toen ik lid werd van Provinciale Staten, is dit een dik dossier geworden. Als de betrokken partijen de visie zo nodig met aanvullingen ook daadwerkelijk willen onderschrijven -- dus niet alleen met de mond belijden -- zou dat een mooie aftrap zijn richting de minister. Dan kunnen we ook laten zien dat Zeeland wel degelijk in staat is om met oplossingen te komen en niet lijdt aan de Zeeuwse ziekte.

De heer **Beekman** (CU). Is mijn conclusie juist dat het CDA absoluut geen geld wil steken in een toekomstplan voor de Admiraal De Ruyter Ziekenhuizen?

De heer **F. Babijn** (CDA): Dat heb ik duidelijk gezegd. Wij steken er geen geld in. Ik zou het onjuist vinden als de provincie daar geld in zou steken, want dat zou op staatssteun lijken. Het CDA is daartegen.

De heer **Harpe** (GL). De heer Babijn is helder in zijn verklaring dat het CDA er geen geld in steekt, maar tegelijkertijd dient hij in navolging van de CDA gemeenteraadsfractie Middelburg een motie in. Daar wordt namelijk heel duidelijk gesproken over eigen vermogen en benodigde financiering. Hoe moet ik dat dan uitleggen?

De heer **F. Babijn** (CDA). Ik heb verwezen naar de zorgverzekeraar die in zijn zorgplicht ook middelen beschikbaar kan stellen. Dat is bedoeld in Middelburg. Zo is de motie ook door de gemeenteraad van Middelburg aangenomen.

De heer **Harpe** (GL). U ondersteunt dus de motie van Middelburg, maar daar vloeit wel wat uit voort.

De heer **F. Babijn** (CDA). Daar vloeit onder andere uit voort dat onze gedeputeerde namens de provincie samen met de anderen een oplossing moet zoeken voor de problematiek van het bouwen van een ziekenhuis en van de stand van zaken in Vlissingen. Nogmaals, geen financiële middelen vanuit de provincie, althans niet namens de CDA-fractie.

De **voorzitter**. Ik heb duidelijk gehoord dat de heer Babijn bij het begin van zijn verhaal heeft gezegd dat het niet gaat over de provinciale financiële inmenging.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Met respect voor het vele werk dat eraan besteed is, stelt de statenfractie van de Partij voor Zeeland vast dat deze nota weliswaar nuttig, maar te weinig richtinggevend is. Zij kan volgens ons wel een basis vormen voor het ontwikkelen van verdere verkenningen in met name de samenwerkingsfeer.

Een visie van de beide ziekenhuisorganisaties in Zeeland -- ADRZ en ZorgSaam, de hoofdrolspelers op het vlak van de Zeeuwse ziekenhuiszorg -- is niet in deze nota verwerkt. Daar hadden we wel op gerekend. Ook een reactie op de nota ontbreekt. Die had waarschijnlijk een interessante toegevoegde waarde kunnen hebben bij de behandeling van dit agendapunt. De samenwerking krijgt van ons een bijzonder accent.

De mate van samenwerking tussen ADRZ met ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen is nog te onduidelijk en gaat helemaal niet zoals zij eigenlijk zou moeten gaan. ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen neemt steeds het voortouw en ontwikkelt initiatieven, ADRZ gaat erin mee en korte tijd later trekken zij zich alweer terug.

Wij willen hier graag de vraag neerleggen waarom de locaties in Goes, Vlissingen en Terneuzen niet de laagcomplexen en de planbare zorg niet verdelen. Laat de specialisten vanuit hun maatschappen samenwerken en focus als ADRZ

en ZorgSaam op deze zorg, inclusief goede diagnostiek en nabehandeling. Investeer als beide organisaties in een goede relatie met de omliggende topziekenhuizen -- we hebben dat hier al zo vaak gezegd -- in plaats van irreële ambities te vertalen naar geldverslindende nieuwbouw. Met andere woorden: richt geen ambities op stenen, maar op mensen, op de Zeeuwse bevolking.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. "Kiezen of verliezen". Zolang de fractie van D66 nog niet ten prooi is gevallen aan de selectieve kiesdrempel van de heer Van Heukelom hebben wij daarvoor twee kernpunten in ons programma. Allereerst een tijdige spoedeisende zorg in combinatie met een kwalitatief hoogwaardige specialistische zorg. Daarnaast vragen wij dan aandacht voor de huisartsenzorg.

Er ligt hier een keurig stuk. Het geeft een goede weergave van de Zeeuwse problematiek ten aanzien van de ziekenhuizen. Het is een nuttig naslagwerk, met name ook omdat er nog twee staatjes zijn nagezonden met de aanrijtijden naar de ziekenhuizen in onze omgeving, waar we nog blijer mee zouden zijn geweest als in de begeleidende brief onze naam goed was geschreven. Wij doen dat al enige tijd zonder accentje.

Het stuk schetst de locatieproblematiek. Daar wordt ook op ingegaan met een aantal modellen. Maar wat we dan weer missen, is de doorrekening van die locatiemodellen naar aanrijtijden en patiëntendraagvlak. Daarmee bedoel ik dat het leuk is als een ziekenhuis tijdig bereikbaar is, maar het is de vraag of er in dat ziekenhuis dan ook een intensive care-afdeling is met een dusdanige hoeveelheid plaatsen dat de mensen daar de ervaring en de kunde hebben om de patiënten ook goed te helpen.

Het stuk schetst ook de zorgen over het imago van de Zeeuwse ziekenhuizen en met name het gebrek aan samenwerking. De heer Robesin sprak daar ook al over. Wat is dan weer mis, is een visie op de manier waarop wij het draagvlak van de patiënten terugwinnen en de uitstroom die op dit moment plaatsvindt op laten houden. De huisartsenposten worden wel genoemd, maar naar mijn mening wordt het belang in de nota nog onderschat. Wij zijn van mening dat de huisartsenposten een steeds belangrijker plaats krijgen in de zorg en ervoor kunnen zorgen dat de ziekenhuizen zich kunnen concentreren op dat wat zij echt moeten doen, namelijk de specialistische zorg en met name de spoedeisende specialistische zorg.

Een ding viel mij in het stuk op. Het is een citaatje uit het bestuurlijk hoofdlijnenakkoord van 2011: "Het is geen vanzelfsprekendheid dat het financiële macrokader navenant stijgt met de voorzieningengroei van de zorg." Wat een

schitterende manier om te zeggen dat er bezuinigd moet worden. Ik heb het nog nooit zo mooi geformuleerd gezien.

Het mes gaat dus in de zorg en niet in de patiënt. Dat zou nog enigszins positief uit te leggen zijn. We gaan daar wel bijna aan voorbij. We noemen het en we zeggen er een paar dingen over, maar vervolgens gaan we weer verder met onze dagelijkse zorgen. Hier zit echter wel een hoofdreden waarom we de samenwerking tussen de ziekenhuizen en het beter en efficiënter functioneren van de zorg ter hand moeten nemen. Het geld heeft helaas een belangrijke rol in de gezondheidszorg.

D66 is enigszins teleurgesteld over de rol die de provincie voor zichzelf ziet: signaleren en een platform bieden. Zo kan ik ongeveer samenvatten zoals het in het stuk is verwoord. Kan de gedeputeerde geen betere grip krijgen op de ontwikkelingen? Wij hadden de hoop dat hij de regie ging voeren over het samenwerkingsproces, zeker op die punten waar dat misloopt. Wij hadden gehoopt dat hij een sterke visie zou neerleggen richting de landelijke overheid om hulp te vragen voor de problemen, waaraan wij hier het hoofd proberen te bieden.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Zoals de visie op de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg aangeeft, is een goede gezondheidszorg onmisbaar. Zo ook in Zeeland. De VVD fractie onderstreept dit van harte!

Aanleiding voor deze nota is de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport waarin zij verzoekt om een toekomstschets voor de zorg in Zeeland en zeker ook het burgerinitiatief "Behoud Ziekenhuis Walcheren", waarvoor in de Statencommissie van juni 2011 zo'n 15.000 handtekeningen zijn overhandigd.

Als provincie gaan wij in eerste instantie niet over de invulling van de gezondheidszorg. Het zijn de ziekenhuizen en de zorgverzekeraar CZ die hierin een voorttrekkersrol vervullen. Terecht hebben Gedeputeerde Staten de totstandkoming van de visie voortvarend opgepakt naar aanleiding van een ingediende motie, ondanks het feit dat het formeel geen taak dan wel bevoegdheid is van de provincie. Nu is het aan de partijen om de handschoen op te pakken en verder invulling te geven aan deze nota "Kiezen of verliezen". Het gaat er tenslotte om wat er werkelijk gerealiseerd wordt in het belang van de gezondheidszorg.

De visie is vooral gebaseerd op de vraag hoe de zorg in Zeeland er over een periode van 10 tot 15 jaar uit zou moeten zien. Een meer prangende vraag vanuit de VVD-fractie is dat ook daadwerkelijk de kwaliteit en bereikbaarheid van de zorgaanbieding in alle delen van Zeeland inclusief Walcheren gewaarborgd wordt. Het burgerinitiatief "Behoud Ziekenhuis Walcheren" toont aan dat er

onder de burgers grote bezorgdheid is over de zorgaanbieding binnen Walcheren, waar zo'n 115.000 burgers wonen. Daar komt ook nog bij dat wij in de zomermaanden te maken hebben met een toestroom van vele duizenden toeristen die hun vakantie komen vieren. Het is dus zaak dat het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis en Zorgverzekeraar CZ dit in gezamenlijkheid oppakken om zo de kwaliteit en bereikbaarheid te waarborgen.

In de achterliggende periode is met diverse partijen gesproken over de inrichting van de zorg in Zeeland. Nog steeds is echter niet duidelijk of de ziekenhuizen (ZorgSaam en Admiraal de Ruyter Ziekenhuis) en zorgverzekeraar CZ de visie onderschrijven. In de Statencommissie van 20 januari jongstleden heeft onze fractie hier nog expliciet naar gevraagd. De gedeputeerde gaf aan dat de reactie nog moet komen. Merkwaardig! In de gezamenlijke brief van 14 juli 2011, die ook bij de visie is gevoegd, geven beide ziekenhuizen aan graag op korte termijn een afspraak te willen maken met de gedeputeerde om gezamenlijk het proces van visieontwikkeling op de medische specialistische zorg in Zeeland te bespreken.

Vervolgens komt er nog een gezamenlijke verklaring waaruit blijkt dat op 4 oktober 2011 ZorgSaam en Admiraal de Ruyter Ziekenhuis besloten hebben hun krachten te bundelen door samenwerking in het belang van de Zeeuwse cliënt. Als het zo belangrijk is voor de ziekenhuizen om te handelen vanuit het belang van de Zeeuwse cliënt, waarom blijft een reactie dan tot op heden uit? Weet de gedeputeerde wellicht wat daar de oorzaak van kan zijn?

De fractie van de VVD wil niet de indruk wekken dat het de gedeputeerde te verwijten valt dat er vanuit de ziekenhuizen en zorgverzekeraar CZ nog geen reactie is. Wel doen wij een dringend beroep op de gedeputeerde om in contact te treden met de ziekenhuizen en zorgverzekeraar CZ met de vraag of zij deze zienswijze onderschrijven en er verder invulling aan willen geven.

Ten slotte wil de fractie van de VVD regelmatig, via de Statencommissie, geïnformeerd worden over de voortgang en over de vraag of de handschoen ook daadwerkelijk wordt opgepakt.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Daar is hij eindelijk: de ziekenhuisvisie. Het knip- en plakwerkstuk van het jaar met aan het einde een conclusie. Wat de SP-fractie niet wist, is dat er na vandaag geen enkele ruimte meer is voor een andere visie. Als je het niet met deze visie eens bent, beticht de gedeputeerde je er immers van dat je geen visie hebt. Dat mag de gedeputeerde best zeggen over zijn eigen partij, maar niet over de mijne.

Sinds 2004 is de SP kartrekker van de maatschappelijke stroming "De zorg is geen markt", een organisatie die alle uitwassen van

marktwerking in de zorg aan de kaak stelt. Precies met die negatieve uitwassen van marktwerking in de zorg hebben wij in Zeeland te maken, zoals ziekenhuizen die winst moeten maken of anders geen bestaansrecht meer hebben. Wij wonen met relatief weinig mensen op veel vierkante meters. Bovendien zijn er in verhouding veel ouderen. Dat is niet de manier om winst te maken.

Voorlopig zitten wij nog - heel even - opgescheept met een regering die marktwerking als bijna zaligmakend predikt, en met een minister die doodleuk zegt: Zeeland, zoek het maar zelf uit, van ons krijgen jullie geen geld voor jullie problemen! Dan zijn wij afhankelijk van het goedgevoelen van de zorgverzekeraars. Hun macht wordt veel te groot. Denkt men nu echt dat andere zorgverzekeraars dan CZ, waar 65% van de Zeeuwen verzekerd is, interesse hebben om te investeren in Zeeland? Echt niet, die gaan voor investeren in dichtbevolkte gebieden. Daar is meer te verdienen. Hoe groot wordt de macht van CZ dan? Bepalen zij wat goed is voor de Zeeuwen?

Dit is een visie waarin nieuwbouw zaligmakend is. Alsof dat geen geld kost! Geen woord over de restwaarde van het gebouw in Vlissingen en het verlies dat de afschrijving hiervan met zich meebrengt, geld dat niet aan de zorg kan worden besteed. Het is een goed plan voor ziekenhuizen in geldnood. Geen woord over de burens. Is er niet nagedacht over de vraag waarom een radiotherapeutisch instituut naast een ziekenhuis moet zitten?

Wat zijn de gevolgen? Gaat dit soort hoogwaardige werkgelegenheid voor altijd weg uit Zeeland, nog afgezien van de zorg die wordt geboden? Wat biedt deze visie de 15.000 mensen die hun handtekening hebben gezet voor een volwaardig ziekenhuis op Walcheren? Zij hebben ook een andere visie. Hoe zit het met de keuze voor de locaties waar geen openbaar vervoer is?

Wij zitten met een meldkamer van een ambulancedienst die niet functioneert en onder toezicht staat. Er staat ook niets in de visie over de ambulance die wij echt nodig hebben, maar waarvoor niemand wil betalen.

Huisartsenposten komen negatief in het nieuws omdat ze inschattingfouten maken. Als wij deze visie goedkeuren, is het één stap verder naar de volgende visie: nog maar één ziekenhuis voor Zeeland.

De SP-fractie wil goede zorg, dicht bij de mensen en niet op deze manier. Dat vinden wij, wat de gedeputeerde er ook van vindt.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. "Kiezen of verliezen", een nota van GS in opdracht van PS en naar aanleiding van het burgerinitiatief. Onze fractie vindt de nota een goede invulling. De ontwikkelingen in de Zeeuwse ziekenhuiszorg hebben ons de laatste jaren al veel bezig

gehouden. Bevolkingskrimp, marktwerking, allerlei nieuwe zaken met betrekking tot zorgverzekeringen, mensen die andere keuzes maken, mobiliteit van burgers: al die dingen laten zien dat de ziekenhuizen en de daarbij behorende zorg in beweging zijn.

De visie geeft een aantal zaken weer die van belang zijn voor de toekomst. Er worden keuzes gemaakt die duidelijk zijn. Anderhalvelijnszorg is niet nieuw, maar wordt weer op de kaart gezet. Zorg moet dicht bij de burgers zijn: niet één ziekenhuis in Zeeland, maar verspreide zorg. Dat staat erin. Wij hebben echter niets te zeggen over de exacte invulling.

Wij kunnen wel iets doen met zaken waarover wij wel gaan, zoals het openbaar vervoer. Wij kunnen de ziekenhuizen faciliteren, maar moeten dan wel weten wat zij willen. Het heeft geen zin om een ov-beleid af te stemmen op een visie van de ziekenhuizen zelf die er niet is. Als de bus op de verkeerde plek stopt, ergens waar geen ziekenhuis staat, doe je niet zoveel.

Ook de mening van zorgverzekeraars is van belang. Ook zorgverzekeraars zullen heel graag willen weten waar de ziekenhuizen staan en hoe die denken alles te gaan invullen.

Onze fractie vindt dat in de visie veel zaken staan die interessant en van belang zijn voor Zeeland. Wij hebben ons werk goed gedaan. Wat ontbreekt, is de reactie en de visie van de ziekenhuizen zelf. Dat betreuren wij zeer. In de afgelopen jaren hebben wij ons druk gemaakt om de ziekenhuizen. Wij hebben presentaties gekregen in de commissies en heel veel informatie. Uiteindelijk lijkt er echter weinig te gebeuren. Wij betreuren het ten eerste dat er nu geen visie van de ziekenhuizen zelf is, geen reactie op hetgeen hier is neergelegd. Om deze duidelijkheid te krijgen, dienen wij een motie in waarin wij de ziekenhuizen oproepen om binnen drie maanden duidelijkheid te geven, naar ons als volksvertegenwoordiger en naar de Zeeuwse bevolking. Wij moeten weten waarover wij spreken. Dan kunnen zorgverzekeraars, provincie en gemeenten daarmee in hun beleid dat raakt aan mobiliteit en bereikbaarheid rekening houden.

Alle andere zaken die van belang zijn, zijn ongetwijfeld door andere sprekers ingebracht. Wij wachten eerst de reactie van GS op de gestelde vragen af.

Door het lid Van Burg wordt namens de fracties van SGP, CDA en VVD de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 december 2011,

constaterende dat:

- op verzoek van Provinciale Staten onder leiding van GS een visie is opgesteld met betrekking tot de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg;
- deze visie tevens is opgesteld om antwoord te geven op de vragen vanuit de Zeeuwse bevolking met betrekking tot de toekomst van de ziekenhuiszorg,

zijn van mening dat:

- de visie de mening van vele belanghebbende partijen weergeeft, en deze bundelt;
- het te betreuren is belangrijke partijen zoals de Zeeuwse ziekenhuizen geen inhoudelijke reactie en toekomstbeeld / planning hebben gegeven,

roepen de Zeeuwse Ziekenhuisorganisaties op (ADRZ en ZorgSaam):

1. alsnog gehoor te geven aan de vraag van de Zeeuwse bevolking en de Provinciale Staten van Zeeland om kenbaar te maken hoe zij concreet invulling zullen geven aan de ziekenhuiszorg in Zeeland;
2. hierbij de visie uit de Nota "Kiezen of verliezen" nadrukkelijk te betrekken;
3. deze reactie binnen 3 maanden ter kennisname aan Provinciale Staten van Zeeland te zenden,

en nemen als Provinciale Staten het initiatief om, zodra de visie van de ziekenhuizen ADRZ en ZorgSaam bekend is, een bijeenkomst te organiseren met als doel te vernemen in hoeverre de ziekenhuizen ADRZ en ZorgSaam en CZ als de grootste zorgverzekeraar in Zeeland de nota "Kiezen of verliezen" onderschrijven en concrete stappen wensen te ondernemen om te komen tot een toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Zeeland,

en gaan over tot de orde van de dag.

De motie krijgt stuk nr. 5.

De heer **Muste** (PVV). Voorzitter. Allereerst complimenteer ik de heer Van Heukelom met de nota "Kiezen of verliezen". Hij heeft in een zeer gedifferentieerd veld geopereerd en alle meningen gehoord. Hij heeft naar mijn mening in het belang van de Zeeuwse bevolking een goede visie neergelegd. Hij heeft nooit gepretendeerd dat hij een dictaat presenteert dat luidt: zo moet het gebeuren en wij betalen dat. Dat betalen is een probleem. Het ADRZ heeft niet genoeg eigen vermogen om nieuwbouw te financieren. Daarmee valt het plan af. De gemeente Middelburg suggereert dat zij het dan wel betaalt, maar zij heeft zelf een enorme schuldenpositie, evenals de gemeente Vlissingen. Dat lijkt me dus niet aan de orde.

In de nota staat dat het ziekenhuis in Vlissingen wat rendabeler begint te draaien onder

het nieuwe bestuur. Het lijkt mij dat het eerst nog wat eigen vermogen moet verzamelen, voordat het aan avonturen van nieuwbouw begint.

Ik onderschrijf wat er is gezegd over het duidelijk maken van de standpunten van de ziekenhuizen en hun verhoudingen ten opzichte van elkaar. Ik weet dat er veel verschillen zijn. In Zeeuws-Vlaanderen zijn alle specialisten in loondienst en ik begrijp dat er bij het ADRZ nog allerlei eigen winkeltjes zijn, wat een stuk duurder is. Misschien moet daarin overeenstemming komen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Een aantal zaken leeft in alle fracties. Ik zal proberen de vragen daaromtrent in één keer te beantwoorden. De GroenLinks-fractie heeft gezegd dat het gaat om kwaliteit en niet om de locatie. Daar ligt echter juist het probleem. De zorgverzekering die wij hier kennen, contracteert immers op kwaliteit. Als die kwaliteit er niet is door het ontbreken van volumes, krijg je het niet. Zo zal het overal worden. Dat zal ook gevolgen hebben voor de volumes van onze ziekenhuizen. Het is een punt om goed in de gaten te houden. De adherentie is niet zo groot. Wij hebben berekend dat 25.000 patiënten buiten Zeeland zorg gaan zoeken. De vraag of wij de kwaliteit kunnen behouden, is essentieel. Ik kom straks terug op de presentatie van ADRZ.

De PvdA-fractie heeft onze rol geschetst. Wij zijn immers verantwoordelijk als er bepaalde problemen ontstaan of als de zorg niet aanwezig is. Wij vinden er iets van en hebben een verantwoordelijkheid. De volumevergroting is een urgent probleem. Ook de brancheorganisaties worden steeds scherper. Men moet zoveel operaties doen per jaar en anders raakt men de bevoegdheid kwijt. Op basis van de overeenkomst met de ministers gaat men steeds meer concentreren in bepaalde gebieden en alleen bepaalde operaties doen. Het is goed om na te denken over de vraag hoe wij de volumes kunnen houden en de zorg binnen de provincie kunnen houden.

De fracties zijn verheugd over de anderhalvelijnszorg. Ik vind dat een van de oplossingen juist in de anderhalvelijnszorg ligt. Dat is goed voor de bevolking, dat is zorg dichtbij en het is gebruik maken van de eerstelijnszorg. Ik was vorige week in Drenthe op bezoek bij een zorgcentrum in een bepaalde plaats met 5000 inwoners. Ik kwam bij de huisartsen en die hadden een volledige operatiekamer. De huisartsen speelden daar dus in contact met het ziekenhuis al in op die ontwikkeling. Het is mogelijk en wij kunnen daarin veel verdienen. Ik zal die lijn graag doorzetten.

Over de rol van CZ is veel gezegd. Je kunt kijken naar Achmea in het noorden, maar moet wel in de gaten houden dat het in Groningen en

Drenthe samen om ongeveer 1,2 mln. patiënten gaat. Dat is iets anders dan het percentage dat CZ heeft. De volumes en de aandacht van de zorgverzekeraars houden verband met het aantal patiënten dat wordt verzorgd. Je kunt het niet altijd met elkaar vergelijken. Achmea grijpt echter in en pakt de regie. CZ doet dat niet en pakt de regie op kwaliteit, maar bemoeit zich wel met de nieuwbouwplannen en de ziekenhuisorganisatie. CZ heeft onze visie gelezen en heeft een aantal amendementen ingestuurd die wij hebben overgenomen. Ik ga ervan uit dat CZ deze visie ondersteunt. De controle op de kwaliteit is niet zo moeilijk, want wij hebben de inspectie. De inspectie gaat regelmatig bij de ziekenhuizen naar binnen.

Er is gevraagd wat er gebeurt met handelingen waaraan weinig wordt verdiend. De zorgverzekeraars hebben een zorgplicht, die staat in de wet. Het gaat er dan niet in eerste instantie om hoeveel geld zij verdienen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Is de gedeputeerde niet bang dat, als CZ de regierol op zich neemt, straks CZ bij het ziekenhuis Bergen op Zoom bepaalde operaties gaat inkopen, waardoor er helemaal geen ziekenhuis in Zeeland meer zal zijn? Die kans bestaat als wij de regierol overlaten aan de zorgverzekeraars.

De heer **Van Heukelom** (GS). De toekomst van de ziekenhuizen is door de zorgverzekeraars al eens beschreven. Men spreekt over 40 ziekenhuizen in Nederland. Het gaat echter ook om de bereikbaarheid en dat is een taak van de minister. Ik zie het ziekenhuis in Zeeland niet direct verdwijnen. Ik acht het echter niet onmogelijk voor de toekomst. Ik weet niet waar wij naartoe gaan.

Ook financieel is het belangrijk dat wij niet alleen kijken naar bezuinigingen, maar ook naar de mogelijkheden qua techniek. Ik noem op afstand opereren. De techniek schrijdt voort en geeft nieuwe mogelijkheden om goedkoper te werken, terwijl de zorg kwalitatief goed blijft. Ik ga ervan uit dat wij het ziekenhuis houden.

Er is gesproken over de Zorgautoriteit. Ik heb gezegd dat dit in de Tweede Kamer is geprobeerd, maar keihard is afgewezen door de minister. Ik heb gezegd: als u het voor elkaar krijgt, ga ik achter u staan. Volgens mij is het een onhaalbare zaak omdat de minister het absoluut niet wil. In de klankbordgroep zitten allerlei mensen: ziekenhuisbesturen, Klaverblad, verloskundigen, huisartsen en medische staven. Als zij elkaar een mandaat zouden geven en een doorzettingsmacht, zou het mogelijk zijn. Wij zijn allemaal gecharmeerd van zo'n Zorgautoriteit.

De fractie van de ChristenUnie aanvaardt de conclusie en zegt dat het tempo erin moet blijven. Om de 14 dagen veranderen de regels in de zorg. De Kamer en de mensen kunnen het niet

bijhouden. Wij moeten tempo maken om niet achterhaald te worden door nieuwe ideeën. Wij hebben gebeld met mevrouw Schippers, maar nog geen antwoord gekregen.

De visie wordt breed gedragen. De mensen van het burgerinitiatief hebben de visie ontvangen en hebben niet gereageerd. Ik ga ervan uit dat wie zwijgt, toestemt. Dat horen wij nog wel na deze dag.

Wij zijn van mening dat de anderhalvelijnszorg een toekomstgerichte oplossing kan bieden voor de kwaliteit van onze zorg. Kijk maar naar Zwitserland met 300 ziekenhuizen, die niet allemaal hetzelfde doen maar goede afspraken maken over wie wat doet. Anders gaat de zorg eraan.

Wij zien ook een toekomst in planologie. Het kan zijn dat er van ons een vraag komt inzake de Mortiere of men wil meewerken aan een bepaalde planologische bestemming of het bestemmingsplan wijzigen. Het kan ook gaan om een afslag waarvoor wij heel hard vechten. Wij staan achter die infrastructurele werken. Geld heeft geen zin. Als wij tegen het ziekenhuis zeggen dat wij er geld in stoppen, komt de volgende en dat is een eindeloze zaak. Het geld hebben wij overigens niet eens. Als de overheid ziet dat wij het gaan betalen, doet zij helemaal niets meer.

De heer **Beekman** (CU). De gedeputeerde zegt dat onze rol meer ligt in de randvoorwaardelijke sfeer. Kan hij uitleggen wat precies zijn rol is in de oplossing met de anderhalvelijnszorg? Ik begrijp dat hij daarover enthousiast is, maar dat is vooral een taak van de huisartsen in samenwerking met het ziekenhuis.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij zaten bij elkaar in de klankbordgroep en toen is die vraag gesteld aan de directeurs van ADRZ en ZorgSaam. Zij zeiden dat zij eerst dit probleem moesten oplossen. In Zeeuws-Vlaanderen is de anderhalvelijnszorg al gedeeltelijk ingevuld. Het is mijn taak om die zaken bij elkaar te brengen en het platform te gebruiken om ontwikkelingen te stimuleren en te laten opschieten. Iedereen zegt dat het de oplossing is en vervolgens is het: ze dronken een glas, ze deden een plas en alles bleef zoals het was. Mijn rol is dus om aan te jagen, af te dwingen en de partijen met feiten te confronteren.

De CDA-fractie heeft een motie ingediend en wij ondersteunen die in de zin dat het niet om geld gaat. In de toelichting van de motie van Middelburg staan heel veel gegevens over datgene waarnaar wordt gevraagd.

CZ werkt nu mee aan wat het ziekenhuis doet. In de vergadering van de klankbordgroep is expliciet gevraagd waarom er geen reactie op de visie is gegeven. Er is toen gezegd dat men niet wilde worden meegenomen in discussies over

locaties en samenwerking. De beide ziekenhuizen gaan hun eigen gang en komen in februari met een visie. Wij vonden het jammer dat men niet reageerde en hebben gezegd dat wij dit aan de Staten zouden overbrengen. Ze hebben hun eigen weg en willen niet in allerlei zaken worden gemengd. Beide ziekenhuisdirecteuren hebben uitleg gegeven over de samenwerking in de maatschappen.

Alles wat over het dottercentrum is gezegd, is bekend. In 2010 waren daar 481 behandelingen. In 2011 waren dat er 681. De directeur zei dat men ook van deze kant steeds meer doorstroomt naar het dottercentrum in Zeeuws-Vlaanderen. Dat is de bedoeling. Het is één centrum. Wij moeten zorgen dat de aantallen gehaald worden en dat het in stand kan blijven.

De heer **Werkman** (VVD). De gedeputeerde zegt dat de ziekenhuizen iets in de maak hebben. Dan hebben wij straks echter twee visies: die van ons en die vanuit de ziekenhuizen. Welke visie wordt straks leidend?

De heer **Van Heukelom** (GS). Als wij de visie van de ziekenhuizen in februari krijgen en de visie die wij nu accorderen, daarmee vergelijken, kunnen wij een zinvolle bijeenkomst houden. Dan is CZ ook aanwezig. Dan hebben wij feiten. Ik stel voor om de motie even aan te houden of te wijzigen. Nadat de visie van de ziekenhuizen in februari is ontvangen, kunnen wij een bijeenkomst beleggen. De samenwerking van ADRZ en ZorgSaam komt eraan. Beide ziekenhuizen zijn goed bezig, maar ik heb aangedrongen op tempo.

De PvZ vindt de visie weinig richtinggevend. De heer Babijn onderbouwt dat met informatie die ik niet heb. In de klankbordgroep is door alle stakeholders gevraagd wat de samenwerking behelst. Ook de medische staven waren daar aanwezig. Beide ziekenhuizen hebben gezegd dat de samenwerking steeds beter wordt, ook gezien de noodzaak tot samenwerking. Ik ga ervan uit dat dit de waarheid is. Wij houden het goed in de gaten. De signalen die wij opvangen, moeten wij niet onder tafel houden, maar in de commissie of hier bespreken.

De D66-fractie spreekt over de doorrijtijden. Het zijn twee basisziekenhuizen. Bij grote problemen wordt men nu ook al doorgestuurd naar Antwerpen, Gent of Rotterdam. Wij hebben gezegd dat er een specialistische spoedeisende hulp moet zijn en men is nu bezig om te zorgen dat er een aantal bedden is waar de Zeeuwen heen kunnen binnen de gestelde tijden van de ambulance.

De huisarts is de specialist in de eerste lijn. De functie en rol van de huisartsenposten wordt steeds belangrijker en dat wordt algemeen in Nederland erkend. Het kunnen blijven aantrekken

van huisartsen is een volgend probleem. Ook daar moeten wij goed naar kijken.

De rol van de provincie wordt te mager gevonden. Men had gehoopt dat ik regisseur zou zijn. Ik ben een voorstander van verlicht despotisme, dat weet iedereen, maar ik heb het niet. Kijk naar de houding van de ziekenhuizen: wij geven geen reactie, wij maken onze eigen visie. Van CZ verwachten wij ook heel veel. Dat zijn de feiten. Wij doen onze uiterste best om aan te jagen, om kritische vragen te stellen, om het gevaar voor de ziekenhuiszorg aan de orde te stellen. Meer kunnen wij helaas niet doen. Als men iets kan verzinnen dat helpt, neem ik mijn woorden over de kiesdrempel terug.

De VVD-fractie heeft gevraagd om de voortgang te rapporteren en dat zeg ik toe.

De SP-fractie noemt de visie een knip- en plakwerkstuk en zegt dat er geen plaats is voor een andere visie. Ik heb de SP-fractie uitgedaagd om uit beweging met de zorg in Zeeland om een eigen visie te geven. Zij zegt dan dat de zorg geen markt is. Ik heb jarenlang met Agnes Kant samengewerkt. Ik vond ook dat voor Zeeland marktwerking wel eens heel slecht kan uitpakken. Dat weten wij allemaal. Met de ZRTI zijn wij goed aan het samenwerken. Men heeft een dependance aangevraagd in Roosendaal en die gaat door. Het is de vraag of CZ ook gaat betalen. CZ gaat naar Brabant om uit te breiden en heeft Flakkee ook helemaal om zodoende bestaansrecht en adherentie te creëren en om behandelingen te kunnen doen. Wij zitten niet zo maar een beetje te knippen en te plakken. Ik heb geen kleuterschool gehad, dus ik weet niet wat dat is.

De SP-fractie spreekt over al of geen nieuwbouw. Het rapport van TNO, een onafhankelijke organisatie, stelt dat blijven in Vlissingen de slechtste oplossing is. De wethouder van Vlissingen steekt zijn nek uit - en ik waardeer hem daarom - door te zeggen dat het kiezen of verliezen is. De plannen voor Mortiere zijn een heel eind en ook de financiering, ondanks de boekwaarde. Ik verwacht dat daarin dit jaar, zeker voor de zomer, behoorlijke stappen kunnen worden gezet, ook met financiers, niet alleen CZ maar ook private financiers.

De SGP-fractie heeft een motie ingediend. In de motie van de CDA-fractie wordt de griffier iets opgedragen. De motie van de SGP-fractie doet een oproep aan de ziekenhuizen om te reageren. Ik wacht even af waar die motie heen moet.

De PVV-fractie zegt dat de specialisten bij ZorgSaam in loondienst zijn. Ik weet dat niet, maar vind wel dat zulks overal moet gebeuren. Dan was de macht van de maatschappen een beetje beter te behandelen.

Ik heb al gezegd dat er ten aanzien van de Mortiere een eerste aanzet komt om te komen tot de bouw van een nieuw ziekenhuis.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor de heldere beantwoording. Ik denk dat de motie van de CDA-fractie de beantwoording van de gedeputeerde tekort doet. De motie is uitsluitend een ondersteuning van de motie die in Middelburg is aangenomen. Als je als Statenlid moet oordelen, zou je niet alleen over Middelburg moeten spreken, maar bijvoorbeeld ook over Vlissingen.

De gedeputeerde heeft gezegd dat hij aan de slag is en daardoor vind ik de drie moties op dit moment prematuur. De eerste motie is overbodig.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Onze fractie heeft vorig jaar en ook bij de verkiezingen naar voren gebracht dat er een soort garantstelling zou moeten komen met betrekking tot de Mortiere. Gezien de gevoeligheid en de locatie hebben wij daarover in onze bijdrage niet gerept. De heer Babijn heeft terecht gezegd dat de CDA-motie een ondersteuning was van de motie van Middelburg. Wij lezen daarin dat er door de gemeente Middelburg financiën worden vrijgemaakt als garantstelling. De heer Babijn zegt dat zulks nu niet nodig is. Wij twijfelen aan de krachtige ondersteuning. Als er iets moet gebeuren en als er iets moet worden losgetrokken, zullen er middelen moeten worden vrijgegeven. Dan heeft de overheid medezeggenschap in deze problematiek. Het is voor ons dus een symbolische motie en daarmee hebben wij wat moeite.

De **voorzitter**: Mag ik dat vertalen als geen steun voor de motie?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ja, wij kunnen de motie op dit moment niet steunen.

Met betrekking tot de tweede motie vinden wij de uitleg van de gedeputeerde heel goed. Wij vragen om de hoorzitting te houden nadat de visie van de ziekenhuizen is ontvangen. Dan liggen er twee stukken waarover de Staten kunnen debatteren en dan weten wij hoe alles ervoor staat. Als de fracties van CDA, SGP en VVD de motie op die manier willen aanpassen, kan de motie op ondersteuning rekenen van onze fractie. Datzelfde geldt voor de motie van de SGP-fractie.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Hij zegt dat wij vooral faciliterend zijn en dat vind ik heel belangrijk. In dit dossier ligt er een dunne lijn tussen bevoogding en betrokkenheid. De Staten functioneren terecht als klankbord van de bevolking. De bevolking deelt haar zorgen met ons en wij delen die met degenen die er uiteindelijk over gaan. Dat doet de gedeputeerde prima. Hij wil aanjager zijn, met cijfers komen, zeggen waar wij voor staan en wat onze visie is.

De voorliggende visie kan op onze steun rekenen, maar tegelijkertijd vinden wij het lastig om bijeenkomsten te organiseren. Dat raakt al snel de eigenstandige verantwoordelijkheid van organisaties als CZ en de ziekenhuizen. Dat ziet men terug in ons stemgedrag over de moties.

In de motie van de SGP-fractie wordt gevraagd hoe ADRZ en ZorgSaam erin staan. Dat verzoek kunnen wij steunen. Het is goed als de Staten on speaking terms blijven met die organisaties. De meerwaarde van het organiseren van een bijeenkomst zie ik niet, omdat wij keer op keer duidelijk hebben gemaakt waarvoor wij staan en wat wij vinden. Wij hebben in meerderheid de visie van het ADRZ gesteund. Ik vraag mij af wat precies moet worden bereikt met zo'n bijeenkomst.

De gedeputeerde heeft gezegd dat hij een faciliterende rol heeft en ik zie geen meerwaarde om dat nog eens in een motie te vervatten. Die motie raakt de eigenstandige verantwoordelijkheid van de ziekenhuizen zelf.

De heer **F. Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn betoog en voor de ondersteuning van de motie. Ik ben het eens met de voorgestelde wijziging in de motie.

De **voorzitter**: Er is enige onzekerheid over wat er precies moet worden gewijzigd.

De heer **F. Babijn** (CDA). Het gaat over de motie op stuk nr. 4 en om het organiseren van een bijeenkomst zodra de visie van de ziekenhuizen bekend is. Ik begreep dat de fracties van SGP en VVD dat niet wilden steunen, maar dan dien ik de motie namens de CDA-fractie in.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ook de D66-fractie dankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik heb daarin een toezegging gehoord. Wij gaan ons beraden over de wijze waarop de gedeputeerde deze toezegging hier moet waarmaken.

De motie op stuk nr. 3 zullen wij niet steunen. Ik begrijp dat de moties op stuk nr. 4 en 5 min of meer in elkaar worden geschoven. Dat vind ik een goede zaak, want je mag verwachten dat in het kader van de samenwerking beide moties in één motie kunnen. Wij zullen die motie mogelijk steunen, maar ik wil die eerst in de definitieve vorm zien.

De **voorzitter**: Ik stel voor om straks over het voorstel te stemmen. De moties komen dan na de lunchpauze, zodat er nieuwe definitieve moties kunnen worden gemaakt.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. De motie op stuk nr. 3 zullen wij niet steunen. Over de andere

moties zullen wij ons tijdens de pauze beraden. Het voorstel zullen wij wel steunen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Als het radiotherapeutisch instituut naar Roosendaal gaat, zijn wij het uit Zeeland kwijt. De motie op stuk nr. 3 steunen wij niet. Wij wachten de teksten voor de moties op stuk nr. 4 en 5 af.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Inzake de motie op stuk nr. 3 is wat de gedeputeerde heeft gezegd duidelijk. Die toezeggingen zijn voldoende. De motie op stuk nr. 4 zullen wij nog bespreken. Wij kunnen zeggen dat de motie op stuk nr. 5 overbodig is, maar de ziekenhuisorganisaties hebben ons met regelmaat iets beloofd en niet altijd gereageerd op de vragen die er zijn. Wij willen de motie dan ook handhaven. Het is een oproep aan de ziekenhuizen. De gedeputeerde kan de motie in zijn binnenzak steken als hij ergens in overleg is met deze partijen. Het is een dringende oproep van de Zeeuwse volksvertegenwoordigers om snel en duidelijk te reageren, want er is behoefte aan duidelijkheid.

De heer **Muste** (PVV). De PVV-fractie zal de motie op stuk nr. 3 niet steunen. De moties op stuk nr. 4 en 5 zullen wij tijdens de pauze bespreken.

In stemming komt het voorstel waarvan het besluit als volgt luidt:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012, besluiten:
vast te stellen de Nota "Kiezen of verliezen, visie op de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen. de SP-fractie stemt tegen, de overige fracties voor.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Voortzetting behandeling Statenvoorstel Vaststellen nota "Kiezen of verliezen", over ontwikkeling Zeeuwse ziekenhuiszorg.

De **voorzitter**. De heer Babijn is nog als enige aanwezig van de CDA-fractie.

Wij gaan stemmen over de moties. Is er nog nieuws te melden?

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. In tweede termijn heeft een aantal partijen aangegeven dat zij de motie willen steunen, waarin Provinciale Staten de ziekenhuizen oproepen om snel met een reactie te komen. Dat is motie nr. 4 van het CDA, die door de SGP, de VVD en PvZ is mede-ondertekend. Ook zij zien graag een bijeenkomst. Wij zouden die motie graag combineren. Als de ziekenhuizen aan de

oproep hebben voldaan, komt de vervolgstap dat Provinciale Staten een bijeenkomst organiseert om die zaken tegen het licht te houden.

De **voorzitter**. Worden hiermee moties ingetrokken?

De heer **Van Burg** (SGP). De motie van de SGP, het CDA, de VVD, en PvZ is komen te vervallen en vervangen door deze motie. Ook de motie van het CDA is hierin opgenomen. Dit is een combinatie van de moties nr. 4 en nr. 5.

De **voorzitter**. De moties op nr. 4 en nr. 5 zijn ingetrokken.

Door de leden Van Burg, F. Babijn en Werkman is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

Constateerend dat:

*- op verzoek van Provinciale Staten onder leiding van GS een visie is opgesteld met betrekking tot de ontwikkeling van de Zeeuwse ziekenhuiszorg;
- deze visie tevens is opgesteld om antwoord te geven op de vragen vanuit de Zeeuwse bevolking met betrekking tot de toekomst van de ziekenhuiszorg;*

zijn van mening dat:

*- de visie de mening van vele belanghebbende partijen weergeeft, en deze bundelt;
Het te betreuren is dat belangrijke partijen zoals de Zeeuwse ziekenhuizen geen inhoudelijke reactie en toekomstbeeld/planning hebben gegeven;*

roepen de Zeeuwse Ziekenhuisorganisaties op (ADRZ en ZorgSaam):

*1. alsnog gehoor te geven aan de vraag van de Zeeuwse bevolking en Provinciale Staten van Zeeland om kenbaar te maken hoe zij concreet invulling zullen geven aan de ziekenhuiszorg in Zeeland;
2. Hierbij de visie uit de Nota "Kiezen of verliezen" nadrukkelijk te betrekken;
3. deze reactie binnen drie maanden ter kennisname aan Provinciale Staten van Zeeland te zenden;*

en nemen als Provinciale Staten het initiatief om, zodra de visie van de ziekenhuizen ADRZ en ZorgSaam bekend is, een bijeenkomst te organiseren met als doel te vernemen in hoeverre de ziekenhuizen ADRZ en ZorgSaam en CZ als de grootste zorgverzekeraar in Zeeland de nota "Kiezen of verliezen" onderschrijven en concrete stappen wensen te ondernemen om te komen tot

een toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Zeeland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 6.

De **voorzitter**. Mijnheer Babijn, hoe zit het met motie nr. 3?

De heer **F. Babijn** (CDA). Die gaat door!

De **voorzitter**. Heeft de gedeputeerde nog behoefte om iets over de motie nr. 6 te zeggen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Het college kan zich vinden in de motie nr. 6, de gecombineerde motie nr. 4 en nr. 5.

In stemming komt motie nr. 3 van het lid F. Babijn over de toekomstplannen Admiraal de Ruyter Ziekenhuis.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer F. Babijn van het CDA voor de motie heeft gestemd.

In stemming komt motie nr. 6 van de leden Van Burg, F. Babijn en Werkman over de helderheid van de ziekenhuiszorg.

De motie wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de SP en GL tegen deze motie hebben gestemd.

18. Aangepast statenvoorstel Verlengen van de looptijd van beleidsnota Onderwijs in de provincie Zeeland: "dé OnderwijsAgenda" (E&M-116A)

De **voorzitter**. Als u moties hebt niet behorend bij een agendapunt, verzoek ik u die in te leveren zodat wij straks kunnen opschieten.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Het is erop of eronder voor de kwaliteit en het aanbod van het Zeeuwse onderwijs. Die zorg leeft bij veel Zeeuwen, zo blijkt uit onze vorige week gehouden enquête over het ROC. Het wordt nu al spannend voor enkele opleidingen in Tholen en Zeeuws-Vlaanderen. Ook voor andere opleidingen in het Zeeuwse geldt dat demografische ontwikkelingen en bezuinigingen ingrijpende effecten zullen hebben op hun omvang en werkwijze.

Er moet nog veel gebeuren om ten minste voldoende aanbod te behouden en de kwaliteit en de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Allerlei zaken zijn geconstateerd door KPMG, maar gelukkig ook door vertegenwoordigers uit het eigen Zeeuwse onderwijs. Zo bezien, lijkt het erg passief om het oude beleid van de Onderwijsagenda 2008 nu nog met maximaal één jaar te verlengen. Toch kunnen wij daarmee instemmen, omdat er in de afgelopen jaren veel in gang is gezet, zoals de benoeming van de Zeeuwse Onderwijsautoriteit en de vorming van goede overlegstructuren in het Zeeuwse vmbo, mbo en voortgezet onderwijs. Dat werk moet doorgaan en naar onze mening nog verder worden geïntensiveerd. Wij kunnen niet genoeg benadrukken dat het echt tien voor twaalf is.

Wij vinden het een goed plan om een nieuw onderwijsbeleid te koppelen met de economische agenda. Zo maken wij duidelijk dat vooral het vmbo en het mbo zich moeten richten op een uitstroom binnen de Zeeuwse economie en arbeidsmarkt. Toch denkt de fractie van de ChristenUnie dat wij nog meer moeten doen. Om dit nog eens te onderstrepen het volgende. Al enkele jaren investeert onder andere de provincie Zeeland in biobased industrie en biotechnologie. Speerpunt daarvan vormen Terneuzen en de kanaalzone. In Terneuzen is vorig jaar het innovatie- en trainingscentrum van Bio Base Europe geopend met een eigen collegezaal met het doel om procesoperators te gaan opleiden. Als iemand echter een opleiding in de biotechnologie zou willen volgen, is de dichtstbijzijnde plaats waar hij of zij zich kan melden Amsterdam of Wageningen. Nergens in het vmbo, mbo, voortgezet onderwijs, HZ of Roosevelt Academie lees ik iets over deze studierichting of is er ook maar een glimp van een aanbod. Net zo min als een studieaanbod voor procesoperator, maar dat terzijde. Mogelijk is aansluiting zoeken bij een technische universiteit elders in Nederland net zo logisch als de huidige samenwerking met de Universiteit van Utrecht door de Roosevelt Academie. Het mag toch straks niet zo zijn dat alleen Belgische studenten via Gent een biotechnologiestudierichting in de buurt kunnen gaan volgen! Zo'n opleiding hoort in Zeeuws-Vlaanderen en meer precies in de plaats waar nu een andere discussie wordt gevoerd. De realisatie van een dergelijke impuls levert volgens ons het zo noodzakelijke technische personeel op waarom het bedrijfsleven in Zeeland staat te springen. In de huidige onderwijsagenda missen wij vooral geactualiseerde ambities. Wij weten dat die er zijn en dat er door veel mensen aan wordt gewerkt. Wij willen dat echter graag in beleid verankerd zien. Daarom pleiten wij voor een separate onderwijsparagraaf binnen de economische agenda, waarin het onderwijsbeleid met doelen en ambities smart wordt omschreven. Daarnaast vragen wij het college met mensen uit het onderwijsveld te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor biotechniek-gerelateerde

opleidingen met nadrukkelijk als locatie Zeeuws-Vlaanderen. Wij zijn benieuwd naar de beantwoording van onze vragen en een reactie op onze suggestie.

De heer **Bergen** (CDA). Voorzitter. In navolging van wat de heer Colijn zegt, wil ik een lans breken, namelijk voor het hoger zeevaartonderwijs in Vlissingen. Het Maritiem Instituut De Ruyter moet, met alles wat erop en eraan zit, voor Vlissingen, voor Walcheren, voor Zeeland behouden blijven. Het moet, met het oog op het mogelijk toekomstig lokaliseren van mariniers in Vlissingen, een sterke plek houden.

Ik ben blij dat onderwijs en economie als nauw verweven worden genoemd: arbeidsmarkt, kennisontwikkeling, vestigingsfactor bedrijven, vestigingsfactor jongeren en werkgever. Een en ander moet integraal onderdeel zijn van de Economische Agenda die dit jaar wordt gemaakt. Mijn fractie is blij dat het besluit gewijzigd is met een verlenging van maximaal één jaar, maar wij hopen dat halverwege dit jaar, misschien in de eerste Statenvergadering na de zomervakantie, die Economische Agenda ter tafel kan liggen en dat wij er niet het hele jaar voor gaan nemen.

Mevrouw **De Paepe** (VVD): Voorzitter. Onderwijs valt niet onder de kerntaken van de provincie. Wij hebben er formeel niets over te zeggen, maar hebben wel de Onderwijsagenda uitgevoerd en hebben wel een mening die leidt tot instemming met dit voorstel.

Voor de VVD-fractie is onderwijs nodig voor de ontwikkeling en ontplooiing van de mens. Veel meer geeft onderwijs toegang tot de arbeidsmarkt. De Wet werken naar vermogen, die in 2013 in werking treedt, toont des te meer aan dat onderwijsbeleid moet worden geïntegreerd in de Economische Agenda 2012-2015. Wij hebben zeker in Zeeland goed opgeleide krachten nodig om de Zeeuwse economie draaiende te houden. Recent is geld gegeven voor praktijkleren om deelnemers in het voortgezet speciaal onderwijs voor te bereiden op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Dit is een van de voorbeelden waar de provincie een zetje in de goede richting kan geven, zeker omdat dit bovengemeentelijk is. De VVD-fractie stemt dan ook in met het voorstel om de Onderwijsagenda maximaal een jaar te verlengen. Wij kijken uit naar de Economische Agenda met de paragraaf Onderwijs, die wij kennelijk op korte termijn ontvangen. Of moeten wij er misschien langer op wachten? Ik wijs dan op de datering van dit voorstel, namelijk 29 november 2012.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Het college heeft het goed gezien: er moet worden geïnvesteerd in de regionale economie. In het collegeprogramma "Stuwende krachten" zien wij

dan ook een heel royale plaats voor deze belangrijke kerntaak. Die is daarin uitgewerkt. Economie kan echter niet zonder onderwijs en onderwijs kan niet zonder economie. Er is al gevraagd of wij hierin een verantwoordelijkheid hebben. Nee, dat niet. Aan de andere kant wenst de SGP-fractie een proactieve houding aan te nemen. Wij willen GS dat graag meegeven. Een proactieve houding omdat onderwijs een voorwaarde is voor een goed draaiende economie en voor de ontwikkeling van onze Zeeuwse economie. Proactief, bijvoorbeeld in de zin van een platform zijn en partijen bij elkaar brengen, proactief in de zin van signalen opvangen vanuit het veld en daarmee iets doen.

Het maximaal een jaar laten doorlopen van de Onderwijsagenda vindt onze fractie prima, maar wij kijken alvast vooruit naar de Economische Agenda. Wij zijn daar heel benieuwd naar. Wij onderstrepen het belang van deze Economische Agenda. Zeeland moet aantrekkelijk zijn en blijven voor jongeren. Zeeland moet perspectief bieden voor ondernemers en voor een goed ondernemersklimaat. Onderwijs mag daarin niet ontbreken. De SGP-fractie verzoekt GS een proactieve houding ten aanzien van het onderwijs aan te nemen bij het opstellen van de Economische Agenda, in feite de houding die GS tot nu toe altijd hebben aangenomen in het onderwijsveld.

Wij verwachten dat wij straks een Economische Agenda hebben waarin onderwijs sterk vervlochten is. Een aparte paragraaf, zoals de fractie van de ChristenUnie noemt, mag, maar met een andere wijze kan onze fractie ook instemmen. Het gaat erom dat wij straks economie en onderwijs aan elkaar gekoppeld zien bij de Economische Agenda.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. De PVV-fractie ondersteunt het standpunt om de looptijd van de Onderwijsagenda met een jaar te verlengen. Daardoor kan de integratie van Kerend Tij met de Onderwijsagenda nog beter plaatsvinden. Wij vinden dat de sociale en economische componenten moeten worden benadrukt. Ik hoop dat bedrijven in de kanaalzone niet afzien van vestiging door een tekort aan goed geschoolde technici. Overigens heb ik alle lof voor het gevoerde beleid van onze gedeputeerde.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De fractie zegt terecht: het is erop of eronder. Er is een rapport verschenen over de vmbo-opleidingen in het vo en daaruit komt duidelijk naar voren dat, als wij zo doorgaan, een groot aantal scholen failliet gaat. De dreiging is er. De kwaliteit kan zeker verbeteren, maar wij hebben wel de beste havo/vwo-opleiding en de beste mbo-opleiding landelijk gezien. De kwaliteit van ons onderwijs is op heel veel fronten uitstekend. Het gaat echter

over de opleidingen die wij in stand kunnen houden. De Economische Agenda start op 15 februari 2012.

Met betrekking tot de opleidingen is er op HZ energietechnologie en een klein stukje biobased. Daaraan moet inderdaad hard worden getrokken en dat komt in het business plan te staan. Anders gaan de opleidingen naar elders en dan gaat men ook elders werken. Dat nemen wij mee.

De heer **Colijn** (CU). Zeeuws-Vlaanderen heeft al het nodige, vooral in het vmbo en mbo. Ook daarin moeten mensen werken met specialistische apparatuur die in de biobased technologie samengaat. Daar ligt een kans. Het kan breder dan alleen HZ.

De heer **Van Heukelom** (GS). De randvoorwaarden liggen er. Er is een prachtig centrum en er ligt van alles. Ik weet niet of onderwijs een apart hoofdstuk wordt in de Economische Agenda. Misschien is het beter om het integraal te verwerken. Het is een onderdeel van de kerntaken. Je kunt je niet voorstellen dat je onderwijs laat lopen als je een Economische Agenda hebt. Dat is onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ik was deze week in het kader van handhaving bij Dow Chemical en toen hebben wij ook over onderwijs gesproken. Men kan zo zien op welk moment zij welke mensen nodig hebben. Die moeten er dan wel zijn. Anders moeten zij in Amerika zeggen dat zij hier geen mensen hebben. Dat is echt een speerpunt. Het bedrijfsleven en de beroepsopleidingen moeten goede afspraken maken, ook over het curriculum.

De heer **Bergen** (CDA). Wij zijn een beetje bang dat de Onderwijsagenda door de hele Economische Agenda heen versleuteld wordt. Dan zien wij niet meer op een smart manier wat wij waaraan besteden, wat wij stimuleren en wat wij gekoppeld zien aan andere economische ontwikkelingen. Wij vinden onderwijs zo belangrijk dat wij de onderlinge samenhang willen terugzien. Daarom pleiten wij ervoor om het separaat op te nemen, zodat wij het kunnen herkennen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Akkoord. Ik neem dat op mij. Je moet goed kunnen zien wat ervoor wordt gedaan en met welk resultaat.

De CDA-fractie pleit voor het maritiem onderwijs. Wij werken daar al jaren aan. Ik heb deze week de Onderwijsautoriteit voor de tweede keer ontmoet en heb dit onderdeel expliciet met hem besproken. Hij neemt het op zich. Hij heeft al gesprekken gevoerd. Ik heb gisteren de DG gesproken. Men gaat tussen nu en tien dagen bij elkaar zitten om onder andere het Maritiem Instituut in de gaten te houden. Dan gaat het over mbo/hbo. Over het hbo is er landelijk discussie. Het STC in

Rotterdam zegt dat je dat niet nodig hebt. Wij zijn ervoor om ook de officiersopleiding hier te houden. Ook Vlaanderen vraagt of wij dat willen doen. De mogelijkheden zijn er. Wij hoeven alleen maar in te koppelen. Dat gebeurt niet en wij proberen dat wel te bewerkstelligen.

De VVD-fractie zegt dat onderwijs geen kerntaak is, maar weet net zo goed als ik dat wij met geld in de Roosevelt Academie zitten. Wij zitten ook in de HZ. Het is geen kerntaak, maar je kunt niet zonder. Wij hebben laatst weer €200.000 extra gehad voor het Roosevelt Studiecentrum. Wij moeten zorgen voor een proactief platform. Het onderwijs krijgt een platform om met elkaar kennis te delen en wij moeten aanjagen en stimuleren. Edudelta gaat beginnen, niet alleen voor groen en landbouw, maar ook aan een opleiding voor de zeeboerderij. Er is vraag naar opleidingen in de aquacultuur. Wij moeten ook stimuleren om dat mede gestalte te geven.

Wij zitten midden in de uitvoering van Kerend Tij en daarmee hebben wij ook te maken. De PVV-fractie spreekt over "onze gedeputeerde" en dat doet warm aan. Wij waarschuwen HZ regelmatig dat men moet denken aan het bedrijfsleven. De vraag uit het bedrijfsleven moet mede bepalend zijn voor de opleiding.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik ben blij met de beantwoording van de gedeputeerde en zie met belangstelling het voorstel tegemoet.

In stemming komt het voorstel waarvan het besluit als volgt luidt:
Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012,
besluiten de looptijd van de beleidsnota Onderwijs in de provincie Zeeland, de Onderwijsagenda, te verlengen tot de nieuwe Economische Agenda is vastgesteld.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

19. Vragensessie

Vraag van het lid Robesin (PvZ) over de actuele impasse in het Westerscheldedossier

De voorzitter nodigt de heer **Roeland** uit om achter de collegetafel plaats te nemen.

De **voorzitter**: De heer Robesin had een heel lange tekst. Wij hebben hem verzocht die tekst in te korten. De complete tekst gaat als bijlage bij deze notulen. De tekst is bovendien uitgedeeld.

Voorzitter: ROELAND

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De controverse over de uitvoering van de Scheldeverdragen is heviger dan ook. De kwaliteit van het debat devalueert. Het vertrouwen in een spoedig akkoord tussen Nederland en Vlaanderen is op scherp gezet. Nederland komt zijn afspraken wel degelijk na. De zuiderburen bestrijden dat en weten in die opstelling van geen wijken uit vrees dat natuurgroepen, die destijds hun bezwaren tegen het steeds verder verdiepen van de Westerschelde introkken in ruil voor het onder water zetten van de Hedwigepolder, dwars gaan liggen als eind 2013 begin 2014 het contract voor de onderhoudsbaggerwerken moet worden vernieuwd. Dat is allemaal geregeld bij de derde verdieping.

Het blijkt steeds duidelijker dat de Hedwigepolder niet meer is dan een ruilmiddel om de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen te waarborgen. Nu het geruzie steeds kwalijker vormen aanneemt en fel en verbeterd wordt, een beschamende koude oorlog wordt gevoerd en het onderwerp aan weerszijden van de landsgrens zelfs bij patatkramen het gesprek van de dag is, de frustraties in woord en geschrift zich ophopen, is een doorbraak dringend gewenst.

Als eerste vereiste ziet de PvZ-fractie het versterken van politieke en ambtelijke contacten tussen Nederland en Vlaanderen. De technische Scheldec commissie is in dit verband een goed voorbeeld. Deze commissie vormt een ambtelijk voorportaal voor overleg tussen de Nederlandse en Vlaamse bewindslieden over het beheer van de Schelde. Ook valt te denken aan een periodieke Vlaams-Nederlandse ministerconferentie, die zich speciaal buigt over ruimtelijke vraagstukken en afspraken over inhoud en proces vastlegt in tussentijdse verdragen en overeenkomsten.

Op 24 juni 2011 heeft onze Commissaris van de Koningin duidelijk uitgesproken dat het hoog tijd werd voor een internationale rondetafelconferentie over de Westerschelde. Een hartenkreet die enkele dagen later al brede steun kreeg in de Tweede Kamer. Nederland, België, Zeeland, Vlaanderen en de Europese Commissie zouden op die conferentie een nieuwe, op voortschrijdend inzicht gebaseerde langetermijn- en beheervisie moeten ontwikkelen voor het hele Westerscheldegebied. Wij waren heel enthousiast over die suggestie, in al zijn varianten, functies en gebruiksaspecten, dus niet alleen over ontpoldering. Daarop spits ik het niet toe. Alle varianten, functies en gebruiksaspecten van het Westerscheldegebied zouden daar aan de orde moeten komen.

Wij achten dit een goed moment om mevrouw Peijs in haar hoedanigheid van Commissaris van de Koningin op te roepen dat prachtige idee op korte termijn - dus graag een datum - daadwerkelijk vorm te geven en er met de volle steun van Gedeputeerde en Provinciale

Staten zorg voor te dragen dat de volledige regie van dat evenement in handen van Zeeland komt te liggen, met de CdK als voorzitter, zodat geschilpunten tussen Nederland en Vlaanderen niet langer ten koste van Zeeland en de Zeeuwen worden uitgevochten, maar juist rekening houdend met Zeeland en de Zeeuwen.

Naar de mening van de PvZ-fractie kan zij op deze manier voor een historische doorbraak zorgen in deze zich moeizaam en zeer vervelend voortslepende Vlaams-Nederlandse kwestie. Het zou geweldig zijn als deze rondetafelconferentie zou uitmonden in een verdrag van Middelburg. Een nieuwe volledig bijgesteld langetermijnvisie en een nieuw breed gedragen beheerplan voor het hele Westerscheldegebied, dat als opstap kan bieden naar een feestelijk afscheid van het vaak genoemde scheidingsverdrag van 19 april 1839, ook wel het verdrag van Londen genoemd. Daarin werd de onbelemmerde vaart op de Schelde gewaarborgd, omdat de Nederlanders de zeearm nogal eens hadden afgesloten. Dat zullen wij natuurlijk nooit meer doen, maar over het begrip "onbelemmerde vaart" moet eerst nog een hartig woordje worden gewisseld.

Mevrouw **Peijs** (CdK): Voorzitter. De heer Robesin roert een punt aan waarmee wij vaak bezig zijn. Zijn vertrekpunt vind ik logisch en vanzelfsprekend, namelijk uitgaan van de grensoverschrijdende gemeenschappelijkheid en samenwerking, juist als het om de Westerschelde gaat. Wij delen dit gebied met elkaar en hebben voor een groot deel dezelfde belangen, zoals de havens, de natuur, de recreatie en de veiligheid aan weerskanten van de grens en zelfs de vogelbescherming. Wij moeten van elkaar snappen dat in Antwerpen de twee eeuwen afsluiting nog steeds ergens in het achterhoofd zitten, net zoals bij Zeeuwen altijd de strijd tegen het water in het achterhoofd zit, misschien wel in de genen. Wij hebben eerder deze week 1953 herdacht.

Een stap verder is dat stakeholders zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor elkaar, bijvoorbeeld de havens voor de natuur en de natuurmensen die het belang van de havens meevoelen. Gemeenschappelijkheid en samenwerking op weg naar de toekomst bieden zeker kansen. Daarmee is echter niet gezegd dat je een andere uitkomst hebt. De belangen blijven immers hetzelfde. De belangen van Antwerpen, de belangen van onze havens, de problemen die wij hebben met Natura 2000. Het is niet zo simpel dat je het hele beeld verandert door even met elkaar om de tafel te gaan zitten. Toch zie ik dat als de enige mogelijkheid.

De heer Robesin legt vriendelijk een soort heldenrol bij mij. Wij zouden met een verdrag van Middelburg ook het slagveld hier kunnen neerleggen. Enige bescheidenheid past ons echter.

Wij zijn maar een van de partijen. Wij hebben contact opgenomen met degene die de evaluatie van de toegankelijkheid, de natuurlijkheid en de veiligheid van de Westerschelde gaan doen. Er moet dit jaar een evaluatie komen. Die wordt in september 2012 gehouden door de opvolger van de technische Scheldec commissie. Wij zijn met die organisatie in gesprek en hebben gezegd dat wij daar graag het standpunt van de regio willen verwoorden. Wij willen daar niet naar dit dossier kijken. Ik laat dit dossier even waar het hoort, namelijk in Den Haag en in Brussel. Ik zou graag naar een langetermijnoplossing willen zoeken. Het kan immers niet zo zijn dat wij om de vijf jaar dit soort ruzies met onze burens krijgen. Niemand kan ons dat toewensen.

Ik hoop dat de Europese Commissie zal aanschuiven, want daar zit een heel belangrijk struikelblok. Europa is niet gemaakt om buurlanden met elkaar in oorlog te doen zijn. Integendeel: Europa is er om buurlanden met elkaar in vrede te laten leven. Dat gaat bij ons zo niet lukken. In het laatste Deltares-rapport staat dat de rivier te smal is voor de diepte. Er zijn twee mogelijkheden: de rivier wordt ondieper of de rivier wordt breder. De tegenstanders van het ondieper worden zijn uit het hoofd op te noemen. Dat is natuurlijk de haven van Antwerpen. Dat snappen wij allemaal. De tegenstanders van het breder worden zijn wij. Wij kunnen niet aan de gang blijven om polders in Zeeland op te offeren voor de Westerschelde. De goedkope polders zijn op. Wij hebben alleen nog maar polders waarin heel belangrijke en dure zaken liggen. Daarom moet bij een dergelijke conferentie de Europese Commissie zitten om een toekomst te kunnen schetsen voor de Westerschelde en de volkeren die daarbij wonen en daarvan leven. Dat is net zo goed Zeeland als Vlaanderen.

Het uitzicht op die conferentie in september is dus heel belangrijk. Wij zullen proberen om daar aan tafel te zitten met het oog op de verre toekomst, met de Europese Commissie als gast, om samen naar een oplossing voor dit dossier te zoeken. Zo kan het immers niet doorgaan. Wij kunnen niet iedere zes jaar oorlog hebben met elkaar.

Op dit ogenblik loopt het conflict hoog op. Ik ga daarover binnenkort, samen met gedeputeerde Heijning, met mensen van de Antwerpse haven spreken. Dan komen wij bij Provinciale Staten terug.

De heer **Harpe** (GL): Voorzitter. Ik vind het heel goed en verstandig als mensen met elkaar in gesprek gaan. Ik mis echter in de toelichting niet onbelangrijke elementen. Bij de totstandkoming van alle plannen is de regio niet alleen betrokken geweest, maar heeft de regio ook ingestemd met de plannen. In het Deltares-rapport staan niet alleen maar dingen die niet moeten. Ik denk

bijvoorbeeld aan het ontpolderen van de gebieden bij de WCT. Er staat bijvoorbeeld ook in dat de Appelzak moet worden ontpolderd. Als staatssecretaris Bleker onderzoek doet en hij zijn eigen rapporten niet nakomt, kun je praten wat je wilt, maar dan is er geen oplossing.

De **voorzitter**: Er is gelegenheid voor aanvullende vragen, maar niet voor een hele discussie.

De heer **Harpe** (GL): Ik denk dat het verstandig is dat wij de feiten helder in beeld hebben en zeggen waar het op staat en waar het bij ons is misgegaan. Nu klinkt het wat eenzijdig.

Mevrouw **Peijs** (CdK): Het Deltares-rapport geeft geen warme aanbeveling voor de Appelzak. Het noemt de Appelzak als een van de mogelijkheden. Een warme aanbeveling vind ik iets heel anders. Ik herinner de heer Harpe eraan dat de Appelzak een golfbaan heeft, een schietbaan en dat daar heel dure pijpleidingen liggen naar Hoechst vanwege industriewater. Ik moet nog zien dat iemand dat allemaal gaat vergoeden aan de Zeeuwse samenleving. Het Deltares-rapport was geen rapport van de staatssecretaris, maar een wetenschappelijk rapport dat is voorgelegd aan de politiek. De politiek besluit wat daarmee gaat gebeuren.

Voorzitter: PEIJS

Vragen van het lid Haaze (PVV) over de audit Scoop

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Ik heb een korte vraag. Ik ben benieuwd of al bekend is wanneer de audit over Scoop voorhanden is.

De heer **Van Heukelom** (GS). Als het goed is komt de audit dinsdag in GS en daarna naar de commissie.

Vragen van het lid Haaze (PVV) over de Hedwigepolder

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Op vrijdag 11 november 2011 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin het college werd opgedragen om staatssecretaris Bleker schriftelijk te laten weten dat Provinciale Staten van Zeeland het onder water zetten van de Hedwigepolder blijven afwijzen en het beleid van de staatssecretaris om alternatieve oplossingen in te zetten voor het herstel van de getijdenatuur in de Westerschelde ondersteunen. Nu blijkt dat het college net voor de Kerst, om precies te zijn op 19 december 2011, een kopie van de motie aan de staatssecretaris heeft gestuurd met daarbij een

briefje van twee regels, waarin staat: hierbij de motie en hoogachtend, GS.

Ik ben nieuwsgierig waarom GS geen kans hebben gezien om een motie die bol staat van de actualiteiten daags na de vergadering te versturen. De stellige indruk wordt gewekt dat het college het door Provinciale Staten ingenomen standpunt niet onderschrijft. De PVV-fractie heeft liever dat het college aangeeft de motie niet uit te voeren dan dat het op deze kinderachtige manier de motie afdoet. Dan weten wij tenminste waar wij aan toe zijn. De PVV-fractie is van mening dat het college de motie feitelijk niet heeft uitgevoerd.

Op 26 januari 2012 staat een artikel in de PZC. Ik citeer: "Het college is van mening dat staatssecretaris Bleker ten onrechte het gebied voor natuurcompensatie voor de containerkade WCT claimt. Het college is ontstemd over de brief die staatssecretaris Bleker aan eurocommissaris Potocnik heeft gestuurd over het alternatieve plan voor ontpoldering van de Hedwigepolder.

Laat duidelijk zijn dat de PVV-fractie voorstander is van de WCT, maar op dit moment is de Hedwigepolder actueel en niet de WCT. De PVV-fractie wil nu wel eens weten of het college de gevoelens van Provinciale Staten met betrekking tot de Hedwigepolder onderschrijft.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Wij onderschrijven de gevoelens van de Staten volledig. Toen de motie is aangenomen, heeft er discussie plaatsgevonden. Ook toen al hebben wij gezegd dat wij heel veel contact hebben met staatssecretaris Bleker, niet alleen ambtelijk maar ook direct. Wij zijn rond de tijd dat de motie is aangenomen, op bezoek geweest in Den Haag bij de staatssecretaris. Wij hebben het standpunt van de Staten voor de zoveelste keer weergegeven. Het is in Den Haag volstrekt helder hoe wij over dit punt denken. Dat was in ieder geval in november zo. Daarom was er niet zo'n enorme haast om de motie naar Den Haag te sturen met een begeleidende brief. Ons standpunt was immers op dat moment al bekend bij de staatssecretaris. Niettemin had de brief wat sneller gestuurd kunnen worden. Dat had echter inhoudelijk verder niets uitgemaakt.

De woordvoerder van de PVV-fractie refereert aan een artikel in de PZC. Dat is geschreven nadat wij hebben gereageerd op de brief aan de Europese Commissie, die wij in afschrift van de staatssecretaris ontvingen. Die brief was wat ons betreft niet op alle punten helder. Wij hebben de staatssecretaris nogmaals laten weten dat de alternatieve ontpoldering voor de Hedwigepolder in de buurt van de Vlissingse havens een mogelijkheid zou zijn, maar met behoud van de plannen voor de WCT. Wij hebben gemeend dat nogmaals kenbaar te moeten maken aan de heer Bleker, hoewel dat hem al bekend

was. Dat was de aanleiding voor het meest recente artikel in de PZC.

De **voorzitter**: Heeft de heer Haaze nog een aanvullende vraag?

De heer **Haaze** (PVV). De gedeputeerde zegt dat er regelmatig contact is geweest met de staatssecretaris, maar dat blijkt nergens uit. Ik hoor hem dat nu zeggen. Ik kan mij voorstellen dat hij daarvan melding maakt. Het dossier staat immers bol van de actualiteit. Wij vinden de WCT ook belangrijk, maar dat is op dit moment niet actueel. Ik beluister dat wat de staatssecretaris in zijn brief aan de eurocommissaris heeft opgenomen, wat genuanceerd moet worden.

De heer **Heijning** (GS). Ik denk dat zulks juist het gevaar is. Wij willen geen ontpoldering van de Hedwigepolder, maar het college en de collegepartijen hebben afgesproken dat wij wel een WCT willen. Dat willen wij waarborgen en dat is voor ons en voor de Zeeuwse economie ook heel belangrijk. Daarom hebben wij de staatssecretaris daarop nogmaals duidelijk gewezen.

De **voorzitter**: Dames en heren. Er schijnt een verkeerschaos te zijn in Nederland. Ik roep u op om de vragen kort te houden, zodat wij snel thuis kunnen komen.

Vragen van het lid Haaze (PVV) over de Zeeuwse vissers

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Aan het eind van 2011 heb ik even contact gehad met gedeputeerde Van Beveren over de situatie voor de Franse kust. Onze Zeeuwse vissers ondervinden daar veel problemen. Er is toen afgesproken dat er een afspraak zou worden gemaakt met een aantal vissers. Dat is er niet van gekomen, onder meer omdat de werkzaamheden van de vissers dat op dat moment niet toelieten. Ik verzoek de gedeputeerde om die afspraak op korte termijn te maken. Het is belangrijk dat de gedeputeerde daarmee in zijn agenda rekening houdt.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Inderdaad is de heer Haaze in december bij mij geweest met het verzoek om contact op te nemen met een bepaalde visser die problemen heeft gehad voor de Franse kust. Ik heb goed geluisterd. Er is een afspraak gemaakt en kort voordat die plaatsvond, is die door de betrokken visser afgezegd. Ik heb kort daarna gevraagd om een nieuwe afspraak te maken en neem aan dat ik er binnenkort kan langsgaan.

20. Moties niet behorend bij een agendapunt

De **voorzitter**: Dames en heren! De moties zijn alle reeds in uw bezit. Ik verzoek de indieners een korte toelichting te geven.

Motie van de leden Robesin en Babijn (PvZ) over Zon voor asbest

De **voorzitter**. Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

Constateerende dat:

- de provincies Drenthe en Overijssel ons zijn voorgedaan in een vooruitstrevende aanpak aangaande de sanering van "asbesthoudende dakbedekkingen" in combinatie met het stimuleren van een alternatieve en milieuvriendelijke wijze van energieopwekking met behulp van zonnepanelen;

Overwegende dat:

- het plaatsen van zonnepanelen op asbesthoudende daken" verboden is;
- de sanering van "asbesthoudende daken" een kostbare aangelegenheid is;
- indien haalbaar, ook het milieu binnen onze mooie provincie Zeeland en daarmee ons rentmeesterschap naar de volgende generaties toe, met een gelijkaardige regeling zoals toegepast in Drenthe en Overijssel, gediend zou zijn;

Dragen het college op:

te onderzoeken of de door de genoemde provincies gehanteerde regelingen ook in Zeeland zouden kunnen worden toegepast,

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Wij hebben in onze provincie een asbestprobleem met eterniet houdende daken. Mensen die zonnepanelen zouden willen plaatsen, mogen dat niet. Nu zijn enkele provincies ons voorgedaan in het creëren van een oplossing. De sanering van asbestdaken kan worden gesubsidieerd en dan kunnen er vervolgens wel zonnepanelen worden geplaatst. Dan vang je twee vliegen in één klap. Het onderzoek waarom wij vragen, kan de vraag omvatten of er Europese of landelijke mogelijkheden zijn qua subsidie. De verzekeringsmaatschappijen zouden erbij kunnen worden betrokken, want het is een hoge kostenpost voor verzekeringsmaatschappijen in geval van stormschade, evenals de landbouworganisatie ZLTO. Wij dragen het college op te onderzoeken of de door de genoemde provincies gehanteerde

regelingen ook in Zeeland kunnen worden toegepast. Mocht het college iets breder willen gaan, dan zien wij voorstellen daartoe met belangstelling tegemoet.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb een aanvullende vraag. Zeeland heeft ook daken die niet op het zuiden liggen. Het rendement is daar een stuk lager. Kan de investering dan nog worden terugverdiend? De PvZ staat erom bekend dat zij tegen windmolens is omdat die worden gebouwd met subsidie. Druist dit voorstel niet in tegen het principe om tegen dat soort subsidies te zijn?

De heer **Babijn** (PvZ). Nee, dat druist niet in tegen ons principe. Het zijn twee vliegen in één klap. Wij zitten met het probleem van de asbest. Dat kun je zo mooi oplossen. Een particulier moet zelf de afweging maken of een en ander rendabel te exploiteren valt. Een dak dat niet op het zuiden is georiënteerd, levert weinig op, waardoor je terugverdientijd behoorlijk toeneemt. In dat geval is het waarschijnlijk niet interessant. Het gaat echter te ver om deze zaken in te brengen. Wij vragen alleen een onderzoek naar de mogelijkheden. Als het college die in kaart brengt, komt dat naar de Staten en dan kunnen wij de afweging maken.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik heb in de commissie gezegd dat wij het een sympathieke gedachte vinden. Wij hebben al wat naspeurwerk gedaan, omdat in het verleden het opruimen van de asbest op daken van vooral boerderijen aan de orde is geweest en de combinatie met zonnepanelen ook aan de orde is geweest. Toen waren overigens de zonnepanelen nog wat duurder dan nu. Toen is gebleken dat het idee een dure oplossing is, maar wij willen graag kijken wat Drenthe en Overijssel precies doen. Wij zullen dat wel moeten doen in relatie met het gemeentelijke beleid op het gebied van asbestverwijdering. Wij zullen uitzoeken of er Europese of andere subsidies beschikbaar zijn. Wij vermoeden dat het een vrij dure oplossing is, maar dat zal uit het onderzoek blijken. Boerderijen zijn inderdaad vaak noord-zuid gesitueerd, maar ik heb begrepen dat het onderwerp breder wordt gezien, niet alleen voor agrariërs maar voor alle bedrijven. Wij zullen het uitzoeken.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Het is mooi dat het college dit wil uitzoeken. Je zou bijna zeggen dat de motie dan overbodig is. Ik roep het college echter op om het onderzoek te beperken. Er is heel veel gedaan. De gemeente Borssele doet dit al drie jaar en heeft daarin heel veel tijd en energie gestoken. Men heeft een uitgebreid onderzoek gedaan. Een handjevol mensen heeft er gebruik van gemaakt. Het is lastig om het allemaal financieel rond te krijgen. Ik vind het prima dat het

college onderzoek doet. Wij hebben echter in het kader van de kerntakendiscussie afgesproken om ons te beperken bij zaken die niet op ons terrein liggen.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Er zijn inderdaad al veel onderzoeken geweest. De combinatie is financieel niet haalbaar. De CDA-fractie vindt stimulering van zonnepanelen prima, maar de combinatie met asbest is financieel niet haalbaar. Dat is jammer, want er zijn vele honderden asbestdaken die zouden moeten worden gesaneerd. Je kunt het geld beter investeren in zonnepanelen die op de goede plek liggen. Het college moet geen onderzoek overdoen dat al drie jaar geleden is gedaan.

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Voorzitter. De VVD-fractie sluit zich hierbij graag aan.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij denken daar anders over. Er zijn nieuwe ontwikkelingen, nieuwe technieken en nieuwe regelingen. Ik vind het goed als daarnaar nog eens wordt gekeken. Ik wil dat niet graag doorkruist zien. De CDA-fractie stelt dat het niet heeft gewerkt en dat we er daarom mee moeten stoppen. Het leven stopt echter ook niet, maar gaat door.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Men heeft mij niet horen zeggen hoe intensief en uitvoerig het onderzoek zal zijn. Wij zullen een onderzoek doen dat antwoorden oplevert op de vragen van de PvZ. Wij hebben wel eens beantwoording van artikel 44-vragen die misschien wel meer tijd kosten dan het onderzoek. Wij zullen keurig netjes antwoord geven op de vragen van de PvZ. Ik kan even niet bepalen wat dat betekent voor de motie. De PvZ moet inschatten of de motie overbodig is als wij die overnemen.

De heer **Babijn** (PvZ). Het college neemt de motie over en dus hoeven wij haar niet in te dienen. Wij danken het college voor de toezegging.

Motie van de leden Babijn en Robesin (PvZ) over de gewenste landelijke deelname aan het EU-voedselhulpprogramma

De **voorzitter**. Door de leden Babijn en Robesin (PvZ) is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012,

Constaterende dat:

- Uit CBS-cijfers (2011) blijkt dat in Nederland veel ouders te weinig geld hebben voor voeding en kleding van hun kinderen;

- als gevolg van de verslechterende economische situatie de vraag naar voedselhulp in ons land de afgelopen drie maanden (per 15 december 2011) gegroeid is met 15%;
- voedselbanken al geruime tijd een teruglopend aanbod van voedsel aan de voedselbanken constateren, terwijl het aantal cliënten alleen maar toeneemt;
- daardoor bij meerdere voedselbanken wachtlijsten ontstaan of de pakketten noodgedwongen kleiner worden;
- cliënten van voedselbanken maar zelden producten als vlees, vis, groente, boter en granen in de pakketten aantreffen en de oplossing hiervoor in Europees verband desgewenst direct beschikbaar is;
- voedselbanken in Nederland ook in het verleden reeds meerdere malen hebben aangegeven dat zij kampen met een chronisch tekort aan voedingswaren;
- 20 van de 27 Europese landen gebruik maken van het "EU-voedselhulpprogramma"
- de Nederlandse overheid, ondanks herhaalde verzoeken, waaronder het verzoek van de Stichting Voedselbanken Nederland (de overkoepelende organisatie) van juni 2011 nog steeds weigert om deel te nemen aan voornoemd EU-voedselhulpprogramma;

Overwegende dat:

- wij, als volksvertegenwoordigers, de morele plicht hebben om met name op te komen voor de zwakkeren binnen onze samenleving;

Draagt het college op:

- namens Provinciale Staten van Zeeland, er bij onze landelijke overheid op aan te dringen, onverwijld de nodige stappen te zetten om te komen tot aansluiting bij het EU-voedselhulpprogramma;

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 8

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Wij als volksvertegenwoordigers hebben een morele plicht om op te komen voor de zwakkeren binnen de samenleving. Dat is het kernpunt van deze motie. De motie behelst een gewenste landelijke deelname aan een EU-voedselhulpprogramma, een overkoepelende Europese voedselbank. De laatste maanden van 2011 is vanwege de economische crisis de deelname aan de voedselbank helaas met 15% toegenomen. Wij vragen - en dat willen wij Statenbreed doen - een signaal te geven aan Den Haag dat het uitermate gewenst is om als Nederland deel te nemen aan de Europese voedselbank. In Europa zijn 20 van de 27 landen ons daarin voorgegaan. Ik hoef dat verder

niet toe te lichten. De motie draagt het college op er namens Provinciale Staten van Zeeland bij de landelijke overheid op aan te dringen onverwijld de nodige stappen te zetten om te komen tot aansluiting bij het EU-voedselhulpprogramma. De landelijke overkoepelende organisatie van Voedselbanken Nederland probeert dat al jaren te bewerkstelligen. Laat ons solidair zijn met de zwakkeren in onze samenleving. Ik acht dat onze morele plicht en hoop dat een ieder deze motie steunt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De voedselbank is geen kerntaak van de provincie. De motie roept op om de overheid op te roepen om de weg naar de Europese voedselbank open te stellen. Dat kost geen geld. Ik denk dat het een goede oproep is.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Als de gedeputeerde dit goed vindt, wie ben ik dan? Wij hebben echter ook een morele plicht. Europa kent een morele crisis. Het zuiden van Europa zit in een veel erbarmelijker situatie dan wij in het noorden. Er is in de Tweede Kamer een hele discussie geweest over de erkenning, de status en de financiering van voedselbanken. Ook op gemeentelijk niveau ligt het gevoelig. De uitvoering van de Wmo ligt bij de gemeenten en als je de financiering van de voedselbanken, die al vaak gesubsidieerd zijn, daar houdt, hoef je de uitvoeringsplicht die wij in ons sociaal goed beschermde Nederland hebben, daar niet weg te halen. Nu gaan wij een Europese Commissie belasten om een geldstroom vanuit Europa naar Nederland te laten komen ten behoeve van de voedselbanken, terwijl sommige fracties vinden dat die voedselbanken helemaal niet horen te bestaan. Hoewel ik de morele plicht van zorg voor de zwakkeren onderschrijf, vind ik het lastig dat een welvaartsland zoals Nederland zijn hand gaat ophouden bij Europa om voedselbanken in Nederland in stand te houden.

De heer **Babijn** (PvZ). Als er in Nederland wordt geconstateerd dat er een tekort is aan voedselhulp, als er in Europa voedsel beschikbaar is en als 20 van de 27 landen ons hierin zijn voorgegaan, laten wij het dan niet te ingewikkeld maken en dat signaal afgeven. Solidariteit is onze morele plicht. Alstublieft!

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. Wij zijn erg voor voedselbanken. Wij vinden dat een nuttig particulier initiatief. Het is ook goed voor het milieu. Het gaat echter om bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Die liggen niet op provinciaal niveau. Ik ga ervan uit dat de Staten Generaal daarin een goede en verantwoordelijke afweging kunnen maken. Wij zijn niet voor een hele stroom van briefwisselingen vanuit bestuurslagen

naar elkaar toe. Wij stellen het ook niet op prijs als wij voortdurend vanuit lokaal of nationaal bestuur aanmoedigingen of aandringen krijgen. Laten wij het laten waar het hoort. Wij hebben het al druk genoeg met ons eigen provinciale niveau.

De heer **Hijenaar** (D66). De D66-fractie vindt de gedachte sympathiek, maar het middel verkeerd. Wij zullen er bij onze landelijke fractie op aandringen om er iets aan te doen, maar vinden niet dat wij dat hier moeten doen. Wij zullen de motie niet steunen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik sta nog steeds achter wat ik heb gezegd. Je kunt een hele beschouwing houden over de vraag of voedselbanken er mogen zijn, maar ze zijn er. Er komt steeds minder voedsel en door de crisis komen steeds meer mensen in de problemen. Het voedsel is er. Het is heel eenvoudig: één briefje aan de landelijke overheid met de vraag waarom die het niet mogelijk maakt voor de voedselbanken. Als het kan, kan het.

De **voorzitter**. Wij zullen over de motie stemmen.

Motie nr. 8 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van D66 en mevrouw De Paepe van de VVD tegen deze motie hebben gestemd.

Motie van de leden Robesin, Babijn en Markusse inzake Goederenspoorlijn kanaalzone

De **voorzitter**. Door de leden Robesin, Babijn en Markusse is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

constaterende dat:

- de provincie voorlopig 6 mln. uittrekt om een verdere economische ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone te stimuleren;
- het doortrekken van de oostelijke goederenspoorlijn Axelse Sassing-Zelzate niet in het gebiedsprogramma is opgenomen;
- Dow Benelux zich destijds niet in Terneuzen zou hebben gevestigd zonder te kunnen beschikken over een verbinding met het Europese spoornetwerk;

Overwegende dat:

- gesproken kan worden van een dringende noodzaak dat reeds lange tijd braakliggende gronden op de Axelse Vlake spoedig verkocht gaan worden aan investeerders;

- multimodale, directe ontsluiting en ondergronds transport de beste garantie vormen voor een versnelde verkoop van bedrijventerreinen;
- de Axelse Vlakte uitstekend geschikt is voor de vestiging van met name distributiecentra;
- zonder genoemde spoorlijn er geen investeerders zullen zijn en dus geen schepen, geen havengelden, geen toename van werkgelegenheid en geen groei van de bevolking;
- kennelijk onvoldoende rekening is/wordt gehouden met de gunstige perspectieven van de komende binnenvaartverbinding met Parijs; Indien de spoorlijn op de oostelijke kanaaloever nu niet wordt geregeld, de kans groot is dat die in de toekomst moeilijk nog verwezenlijkt zal kunnen worden;
- de huidige crisissituatie geen excuus mag zijn om de aanleg van de spoorlijn buiten beeld te houden;

*Draagt het college op:
in te zetten en aan te sturen op een spoedig doortrekken van de oostelijke spoorlijn Axelse Sassing-Zelzate en te bevorderen dat dit onderdeel alsnog in het Gebiedsprogramma Kanaalzone kan worden opgenomen;*

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 9.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij hebben een fantastisch gebiedsgericht programma voor de kanaalzone. Alle lof! Het is 2cm dik en ik heb het helemaal doorgelezen. Ik was er al een beetje bang voor, maar er komt geen goederenspoorlijn kanaalzone in voor. Het lightrail-idee heeft er niets mee te maken. Het gaat om hetzelfde spoor dat nu aan de westkant van Dow naar Zelzate loopt aan de oostkant. Hoe kun je een industriegebied als de Axelse vlakte professioneel ontsluiten zonder een goederenspoorlijn? Dat kan toch helemaal niet! Ik heb in mijn overwegingen staan: multimodale, directe ontsluiting en ondergronds transport met containers zijn de beste garantie voor een versnelde verkoop van bedrijventerreinen. Er zal wel een reden zijn waarom de goederenspoorlijn niet expliciet in het stuk is genoemd. Misschien zijn er overwegingen die te maken hebben met de crisis. Wij kunnen niet alles tegelijk en Zeeuws-Vlaanderen krijgt al zoveel. Het is echter gevaarlijk om het er niet in te zetten. Je kunt ook zeggen dat het gevaarlijk is om het er wel in te zetten. Denk maar eens terug aan de aanleg van de Westerscheldetunnel. Er moet in ieder geval rekening worden gehouden met een mogelijke aanleg van de goederenspoorlijn. Wij vragen het college er nog eens serieus naar te kijken.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De oostelijke oever van de kanaalzone wordt nu ook

per spoor ontsloten. De treinen moeten omrijden via de brug en kunnen via de westelijke oever omlaag. Het is dus niet zo dat er geen spoor aansluiting is. Die is echter niet zo direct.

De heer **Babijn** (PvZ). Stel nu dat de brug eruit gevaren wordt. Welk bedrijf wil het risico nemen dat het afhankelijk is van een brug? Als de brug kapot is, zit je daar zonder betrouwbare aan- en afvoer.

De **voorzitter**: Wij zijn in Zeeland hartstikke afhankelijk van bruggen.

De heer **Robesin** (PvZ). Om die reden heeft Dow Chemical destijds geëist dat die spoorlijn consequent zou liggen aan de oostkant en niet via de brug zou lopen. Dow Chemical was nooit gekomen als dat niet was gebeurd.

De heer **Van Beveren** (GS). De goederenlijn Axel-Zelzate wordt pas echt actueel als er ook een lijn komt tussen Antwerpen en Zeebrugge. Dan kun je heel snel daarop aantakken en heeft het zin om er goed over na te denken, hoewel dat in het verleden al wel vaak gebeurd is. In het uitvoeringsprogramma voor de Vlaamse kanaalzone is de verbinding Axel-Zelzate nu opgenomen als een studieproject. In de structuurvisie van de gemeente Terneuzen is de ruimtelijke reservering voor deze lijn vastgelegd. Bij de aanleg van de N62 houd ik er ruimtelijk gezien rekening mee. Het is dus absoluut niet zo dat de lijn Axel-Zelzate iets nieuws is en dat wij er niet over nadenken. De middelen zijn echter schaars. Dat heeft niets te maken met de crisis, want dat was vijf jaar geleden ook al zo en toen hadden wij geen crisis. Als wij aan het bedrijfsleven de keuze voorleggen tussen de VEZA of de lijn Axel-Zelzate, kiezen alle bedrijven voor de VEZA. Die scoort hoger in de prioriteit. Het college moet afwegen wat het in het MIRT inbrengt bij de minister. Wij gaan dan eerst voor de VEZA en vervolgens voor de lijn Axel-Zelzate. Een motie moet geen dode letter worden en ik wil het aannemen ervan dan ook ontraden.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik heb een aanvullende vraag. Ik kan mij de gedachtegang van de gedeputeerde voorstellen, maar het is hem waarschijnlijk ook bekend dat er jarenlang enige weerstand heeft bestaan vanuit het Gentse om de spoorlijn door te trekken. Ik kan mij voorstellen dat in de huidige goede verhoudingen die kaart een beetje anders ligt. Er moet ook nog een zeesluis worden gebouwd in Terneuzen. Ik wil niet zeggen dat het college dit als onderhandelingsargument moet gebruiken, want zo werkt het niet. Als je echter spreekt met ondernemers in de kanaalzone, blijkt dat ze bijna unaniem vinden dat er een aparte oostelijke spoorlijn moet komen in dat gebied,

omdat het anders te weinig kansen maakt. Ik roep het college op om, al is het in bedekte termen, er melding van te maken zodat het toch wordt opgenomen in het gebiedsgerichte programma. Het programma kan nog worden bijgesteld.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (VVD). Voorzitter. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat er een onderzoek wordt gedaan en dat dit in de uitvoeringsnota is opgenomen. Als dat gedaan is, heeft het de aandacht die het zou moeten krijgen.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat zou je verwachten, maar ik blijf ervoor pleiten dat er in het gebiedsgerichte programma sprake moet zijn van een mogelijke oostelijke spoorlijnverbinding.

De heer **Van Beveren** (GS). Het is als studie opgenomen. Wij onderkennen de wens. Ik heb vanmorgen gebeld met de directeur van Zeeland Seaports en heb hem gevraagd of er geen grond wordt verpacht omdat er nu geen spoorlijn ligt. Hij zei dat het natuurlijk gemakkelijker zal gaan als er allerlei voorzieningen zijn, maar het is niet zo dat het een ernstige belemmering vormt. Wij houden rekening met de wens en studeren erop. Wij houden er ruimtelijk in de reservering rekening mee. Ik denk dat de motie overbodig is.

De **voorzitter**: Ik denk dat de heer Robesin veel meer bediend is dan hij beseft, want in de voorwaarden voor de sluis staat de spoorlijn.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik wil er ook helemaal geen punt van maken. Als wij het vertrouwen kunnen hebben dat er echt rekening wordt gehouden met de aanleg van de spoorlijn, vind ik het prima.

De **voorzitter**. Wat gaat u doen met de motie?

De heer **Robesin** (PvZ). De motie trekken wij in.

De **voorzitter**. De motie op nr. 9 is ingetrokken en maakt niet langer deel uit van de beraadslaging.

Motie van de leden Bierens, Roeland, Robesin, Harpe, Beekman, Van Dijk, Hijgenaar en Evertz over een advies toekomstige aandeelhoudersrol/-strategie met betrekking tot Delta NV

De **voorzitter**. Door de leden Bierens (VVD), Roeland (SGP), Robesin (PvZ), Harpe (GL), Beekman (CU), Van Dijk (PVV), Hijgenaar (D66) en Evertz (PvdA) is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2011;

Overwegende,

- *dat er zich in de afgelopen periode belangrijke ontwikkelingen in en rond Delta NV hebben voorgedaan, die er onder andere toe geleid hebben dat Delta NV er thans van afziet om een procedure te starten ter verkrijging van een vergunning voor een tweede kerncentrale op de locatie Borssele;*
- *dat de strategie van Delta NV onder andere om deze reden door de directie en commissarissen thans opnieuw wordt bezien;*
- *dat het gewenst is dat de provincie Zeeland als 50% aandeelhouder van Delta NV zich met het oog op zowel het publieke belang als het zakelijke belang beraadt op haar rol als aandeelhouder in de toekomst;*
- *dat het in dit kader zinvol is om de reeds door de provincie ingeschakelde adviseur (Sequoia) te verzoeken een ander advies uit te brengen en daarnaast maatschappelijke organisaties en deskundigen in de gelegenheid te stellen opvattingen kenbaar te maken die voor de visie op de provinciale aandeelhoudersrol van belang kunnen zijn;*

nodigen het college van Gedeputeerde Staten uit om:
een adviesopdracht te formuleren en te verstrekken waarvan het resultaat kan dienen als basis voor een aandeelhoudersstrategie met betrekking tot Delta NV, zulks met het oog op de zekerstelling van het publieke belang in water (Evides, waaronder verhangings, direct naar de publieke aandeelhouders), netwerken (DNWB en infra) en de bevordering van duurzame energieopwekking alsmede met betrekking tot de private activiteiten in relatie tot risico en rendement;

de gemeentelijke aandeelhouders te informeren en desgewenst te betrekken bij dit proces;

Provinciale Staten over de uitkomsten hiervan en het standpunt van het college te informeren voor 1 mei 2012;

Spreken tevens uit:

dat het met het oog op de totstandkoming van de aandeelhoudersstrategie voorts wenselijk is tot het door de Statencommissie Bestuur, Financiën en Welzijn beleggen van een hoorzitting, waarin maatschappelijke organisaties en deskundigen hun opvattingen, met name wat betreft het publieke belang, kunnen inbrengen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 10.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Door de recente ontwikkelingen bij Delta N.V. wordt het gewenst geacht dat de provincie als grootste aandeelhouder zich beraadt op haar toekomstige rol als aandeelhouder en tot een herziene aandeelhoudersstrategie komt. Daarbij past, voor zover daaraan bij de gemeenten behoefte bestaat, het betrekken van de gemeentelijke aandeelhouders. De motie voorziet in een onderzoek en advies op dit onderwerp door de reeds eerder door de provincie ingeschakelde adviseur en in het gelegenheid bieden tot inbreng van maatschappelijke organisaties en deskundigen. Er is brede animo geweest van links tot rechts om mede-indiener van de motie te zijn. Ik hoop dat de steun voor de motie nog breder is. Ik dien de motie in namens de fracties van VVD, PVV, SGP, PvZ, GroenLinks, ChristenUnie, D66 en de PvdA.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De motie betreft de rol als aandeelhouders. Het is goed dat de Staten zich bezinnen op de aandeelhoudersrol. Ik benadruk dat de aandeelhoudersstrategie iets anders is dan de bedrijfsstrategie. De bedrijfsstrategie gaat het bedrijf zelf aan. Er is blijkbaar behoefte aan een herziening van de aandeelhoudersstrategie. Dat kan. Het gaat dan om rendementseisen en vragen op het gebied van werkgelegenheid. De werkgelegenheid was voor ons altijd het eerste argument om Delta in Zeeland te houden. Dat is iets anders dan de bedrijfsstrategie. Dat is in de motie goed onderkend. Er is dan ook geen reden om negatief op het verzoek te reageren. Er wordt een bedrijf genoemd dat moet worden ingeschakeld om een adviesopdracht te geven. Dat maakt het wellicht wat lastig gelet op het verleden, maar dat is een overweging die de Staten zelf moeten maken.

Ik wijs er wel op dat de interim CEO net is begonnen om diegenen te consulteren die in de aandeelhouders vertegenwoordigd zijn. Dat zal enkele maanden in beslag nemen. Dan is er een indruk van de visie van de aandeelhouders op het bedrijf. Eind februari komt er een uitspraak van de rechter over de vraag of het netwerkbedrijf bij Delta kan blijven of verzelfstandigd moet worden. Ik heb het verzoek overgebracht om de afsplitsingskwestie rond Evides wat sneller te behandelen, niet eind 2012 maar eerder in het jaar. Dat zal gebeuren. Ik verwacht dat dit rond de zomer kan plaatsvinden. Het is de vraag of het verstandig is om al te spreken over een aandeelhoudersstrategie als die resultaten er nog niet zijn. Het zou kunnen dat er een strategie wordt bepaald die niet helemaal past bij de visie die het bedrijf ontwikkelt, maar dan zien wij wel hoe wij daaruit komen.

De heer **Bierens** (VVD). De gedeputeerde reageert wat terughoudend, maar zegt wel dat het zou kunnen. Ik hoor hem ook zeggen dat Delta met de

eigen bedrijfsstrategie aan de slag gaat. Dat is goed. Er moeten ook andere onderzoeken plaatsvinden, maar het is goed dat de Staten zelf, los van voorstellen van Delta of de tijdsdruk, de komende maanden de tijd nemen. Wij nodigen GS uit om een adviesopdracht te geven, het onderzoek verder vorm te geven en de tijd te bewaken. Dan zijn wij als grootste aandeelhouder in staat om zelf een visie te bepalen, een visie om te komen tot een aandeelhoudersstrategie. Ik denk dat zulks qua tijd heel goed bij elkaar past. De een hoeft de ander helemaal niet voor de voeten te lopen. Na alles wat er is gebeurd, is het goed als de Staten zelf nader onderzoek doen en een advies willen over de strategie. Ik hoop op brede steun voor de motie.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De SP-fractie heeft de motie niet ondertekend, omdat hierin een nadrukkelijke opdracht aan GS wordt gegeven en de SP het aan de Staten wil laten. De SP-fractie zal de motie echter wel ondersteunen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Wij vinden de motie sympathiek, maar vinden het onverstandig om die op dit moment te steunen, omdat Delta nog een bedrijfsstrategie moet bepalen. Wij zouden graag zien dat de motie werd aangehouden en op een later moment werd ingediend. Wij zullen de motie nu niet steunen.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Dat verbaast ons in hoge mate. In het verleden hebben wij gezegd dat het goed zou zijn als Evides als aandeelhouder verhangen wordt. Het is geweldig dat een directie van een onderneming daarvan kennis neemt en er rekening mee houdt. Zo zijn er misschien meer dingen waarover wij gedachten hebben. Wij geven duidelijk aan wat wij van een onderneming verwachten - en dan hoeven wij niet op de stoel van de ondernemer of de directie te gaan zitten. Wij moeten als aandeelhouder aangeven wat de piketpaaltjes zijn. Dan kan een ondernemer of directie daarmee rekening houden bij het maken van de visie en de strategie. Het is een vreemde gang van zaken als wij helemaal niets ventileren en als wij worden geconfronteerd met een strategie die ons niet convenieert. Dan kunnen wij twee dingen doen: het bedrijf verkopen of de Raad van Commissarissen naar huis sturen. Dat lijkt mij niet constructief. Ik doe een oproep aan de CDA-fractie om zich constructiever op te stellen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij zijn heel constructief bezig, maar wij zullen de motie op dit moment niet steunen. Wij zien graag eerst de bedrijfsstrategie om daarop onze aandeelhoudersstrategie aan te passen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Wij denken dat wij op dit moment zelf iets moeten doen en hopen

dat Delta naar ons luistert. Omgekeerd zullen wij dat ook proberen te doen. Dat bijt elkaar helemaal niet. Sterker nog: het kan elkaar versterken.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Er is één punt dat ik in eerste termijn niet heb genoemd, namelijk de verhouding ten opzichte van de gemeentelijke aandeelhouders. Wij moeten zorgen dat wij de gemeentelijke aandeelhouders op de een of andere manier meenemen.

De heer **Bierens** (VVD). Daar staat de motie bol van. Er staat dat wij de gemeentelijke aandeelhouders niet moeten vergeten. Wij krijgen wel eens het verwijt dat er in Middelburg heel veel voor of over de gemeenten wordt beslist. Daarom heb ik opgenomen om die erbij te betrekken voor zover zij dat zelf willen. Wij kunnen het niet dwingend opleggen.

In stemming komt de motie.

Motie nr. 10 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen de motie hebben gestemd.

Motie van de leden Markusse en Dorst over Energie en klimaat

De **voorzitter**. Door de leden Markusse en Dorst is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2011;

overwegende dat:

- de uitgangspunten van het Uitvoeringsprogramma energie en Klimaat, die in de vorige Provinciale Statenperiode tot stand zijn gekomen, niet meer actueel zijn;
- de situatie op financieel-economisch gebied sterk veranderd is;
- de visie betreffende de energievoorziening, zoals opgenomen in het programma, verschilt met de huidige standpunten;
- het uitvoeringsprogramma in de huidige vorm voornamelijk gericht is op het opwekken van elektriciteit uit windenergie;
- er inmiddels nieuwe inzichten zijn, mede doordat voorlopig niet een tweede kerncentrale gerealiseerd zal worden;

Zijn van mening dat:

- het Uitvoeringsprogramma Energie en Klimaat herijkt moet worden;
- bijvoorbeeld het actief stimuleren van het opwekken van elektriciteit, middels grootschalige

inzet van zonnepanelen, nodig is (NB zeeland heeft 100 zonuren meer dan de rest van Nederland);
- bijvoorbeeld de Westerschelde, door de heersende getijden, een goede mogelijkheid kan bieden voor het opwekken van elektriciteit uit waterkracht. (in een vaargeul, van 30m diep, geplaatste turbines zullen, zonder de scheepvaart te hinderen, een significante energieleverancier zijn);

dragen het college op:

- het huidige beleid tot 31 december 2012 te continueren;
- een nieuw programma in overleg met Provinciale Staten vorm te geven, waarna PS dit programma vaststelt;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 11.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Ik geef een situatieschets die ook in de commissie is behandeld. Het gaat over het uitvoeringsprogramma Energie en klimaat, een programma van 2007-2011. Het volgende programma loopt van 2012-2016. Er is geen evaluatie geweest. Als het gaat om winning van elektriciteit zijn de inzichten de laatste jaren nogal veranderd. Bij "van mening dat" staan enkele nieuwe of bestaande ideeën voor het opwekken van elektriciteit. Er wordt gesproken over zonne-energie, het opwekken van waterkracht, zoals dat gaat gebeuren in de Brouwersdam en de Grevelingen, maar ook door een turbine in de Westerschelde op voldoende diepte. Dat zijn enkele voorbeelden. Ik wijs er nadrukkelijk op dat wij zelf andere ideeën kunnen aanbrengen. Het is dus niet zo dat er geen plaats zou zijn voor kernenergie. Wij dragen het college op het huidige beleid tot 31 december 2012 te continueren en een nieuw programma in overleg met PS vorm te geven, waarna PS dit programma vaststellen.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Is het mogelijk om de eerste zin bij de opdracht aan het college te schrappen? In de overwegingen staat dat de fracties het er niet mee eens zijn. Wat zij willen, klinkt fantastisch, maar deze zin vinden wij persoonlijk misplaatst. Als deze zin kan worden geschrapt, steunen wij de motie van harte.

De heer **Markusse** (PVV). Wij willen deze zin er juist wel in hebben, omdat wij geen periode kunnen hebben waarin er geen beleid is.

De heer **Babijn** (PvZ). Er wordt gevraagd om een nieuw programma vorm te geven, waarna PS dit programma vaststellen. Dan hoeft dat niet expliciet

te worden genoemd. Het is voor ons een struikelblok.

De heer **Markusse** (PVV). Ik heb mij laten voorlichten op bestuurstechnisch terrein en daaruit bleek dat dit programma nog een jaar moet doorlopen voordat er ander beleid kan zijn vanuit PS.

De heer **Babijn** (PvZ). Mag ik ook de mening van de SGP-fractie over deze vraag?

De heer **Dorst** (SGP). In het verleden hebben wij uitvoerig besproken dat wij een uitvoeringsprogramma moeten hebben. Dat uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen. Het college en het ambtelijk apparaat voeren dat tot op de dag van vandaag uit. Wij hebben ter kennisgeving een nieuw uitvoeringsprogramma gekregen, waarvan wij zelf niets mogen of moeten vinden. Dat vinden wij niet correct. Je kunt niet zeggen dat niet met het oude programma mag worden gewerkt totdat er een nieuw programma is. Dan moet je de ambtenaren tien maanden met verlof sturen. Wij gaan dus door met het oude programma totdat een nieuw programma is vastgesteld. Dat staat in de zin. Wij plakken er een jaar aan, zoals wij bijvoorbeeld ook met de Onderwijsagenda doen, en dan kunnen wij in dat jaar nadenken. Als wij het oude programma aan de kant schuiven en over iets nieuws gaan nadenken, moeten hier mensen gaan zitten duimen draaien.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Het turbineverhaal komt ons wat problematisch voor, maar de motie als geheel kunnen wij steunen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Wij kunnen de motie ook steunen, maar vinden het curieus dat wordt gesproken over nieuwe vormen van energie. Voor de SP zijn dit juist oude vormen van energie.

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Wij hebben net een motie aangenomen inzake onderzoek naar de strategie bij Delta. Zouden wij niet eerst de uitspraken uit die onderzoeken moeten afwachten alvorens verder te gaan?

De heer **De Reu** (GS). In de commissie is naar aanleiding van het uitvoeringsprogramma Energie en klimaat gezegd dat er zoveel nieuwe dingen in staan dat het eigen nieuwe beleid moet worden. Ik heb inmiddels een spoedcursus gevolgd over uitgangspuntennota's, beleidsnota's en dergelijke. Er is een beleidsnota "Op volle kracht" en daarbij hoort een uitvoeringsprogramma. Het programma gekoppeld aan die beleidsnota kunnen wij voortzetten. Als dat programma niet klopt met de actualiteit, moet er een nieuwe beleidsnota komen en daarvoor is tijd nodig. In de tussentijd hebben wij

een budget van €500.000 per jaar en dat kan niet worden vrijgegeven. Er kan dan geen geld worden vrijgegeven voor projecten, want er is dan nog geen nieuw vastgesteld beleid. Ik vind het wijs dat de formulering erin staat om tot 31 december 2012 dit programma door te zetten.

De opdracht in de motie nemen wij over, met dien verstande dat er geen nieuw programma moet komen maar een nieuwe beleidsnota. Ik neem aan dat zulks is bedoeld. Daarvoor is voorbereidingstijd nodig en in de tussentijd voeren wij het oude programma uit. De overwegingen en meningen in de motie willen wij met enige ruimhartigheid bekijken. Wij hadden nog niet bedacht dat daar waar nu een proef wordt genomen met getijdenenergie ook een vaargeul van 30 meter is. Dat lijkt heel erg op de Westerschelde. Wij zullen de stappen gaan zetten om met de nieuwe beleidsnota te komen.

De heer **Markusse** (PVV). Hier wordt bedoeld 30 meter diepte.

De heer **De Reu** (GS). De strekking van de motie is duidelijk.

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Neemt de gedeputeerde ook de visie van Delta mee?

De heer **Van Beveren** (GS). Voor zover ik weet, heb je bij een nieuwe beleidsnota allemaal input die wordt meegenomen. Ook de visie van Delta zal daarbij worden meegenomen. Wij moeten even kijken hoe dat qua tijd uitkomt.

De heer **Roeland** (SGP). Ik neem aan dat er voldoende ruimte voor de Staten is om te zeggen wat er allemaal in de nota moet komen. De gedeputeerde komt met een startnotitie, een kadernotitie en een beleidsnotitie. Vervolgens komt er een uitvoeringsprogramma. Waarvan akte!

In stemming komt de motie.

Motie nr. 11 wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

Motie van de leden Evertz en De Kort inzake Onafhankelijkheid Omroep Zeeland

De **voorzitter**. Door de leden Evertz en De Kort is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 3 februari 2012;

*Overwegende dat:
- er een landelijke discussie gaande is over de regionale omroepen;*

- de mogelijkheid bestaat dat de regionale omroepen -- en dus ook Omroep Zeeland -- worden samengevoegd en worden gecentraliseerd onder de vlag van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO);
- de regionale omroepen mogelijk hun eigen zenders en daarmee onafhankelijkheid over de programmering verliezen en nog slechts beurtelings kunnen uitzenden op het landelijke kanaal van Nederland 3;
- het voortbestaan van Omroep Zeeland als redactioneel onafhankelijke regionale omroep voor Zeeland met een eigen programmering en een eigen net mogelijk in het geding is;

Spreken als mening uit dat:

- Omroep Zeeland gedurende de jaren een groot draagvlak onder de Zeeuwse bevolking heeft opgebouwd;
- Omroep Zeeland de eigen Zeeuwse identiteit dient te behouden die de zender juist zo waardevol voor Zeeland maakt;
- het van belang is dat Omroep Zeeland als regionale omroep voor Zeeland zoveel mogelijk volledige redactionele en programmatische zeggenschap blijft behouden;
- Omroep Zeeland daartoe bij voorkeur zelfstandigheid en het eigen net dient te behouden;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- actief uit te dragen dat Omroep Zeeland de redactionele en programmatische zelfstandigheid en het eigen net dient te behouden;
- maximale inzet te plegen bij het Rijk om deze doelstellingen te bereiken;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 12.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De aanleiding voor de motie is een landelijke discussie over het derde publieke net. De landelijke overheid is voornemens om dit derde publieke net te gaan ombouwen tot een net waarop ook de regionale omroepen kunnen uitzenden. Er is grote kans dat de regionale omroepen daardoor worden samengevoegd en gecentraliseerd onder de vlag van de Nederlandse publieke omroep. Dat kan gevolgen hebben voor de regionale omroep en ook voor omroep Zeeland, vooral voor de onafhankelijkheid en de programmering. De regionale omroepen verliezen daarmee hun zelfstandigheid. Dat wil de PvdA-fractie niet. Als steun in de rug voor de regionale omroep en in het bijzonder omroep Zeeland dienen wij deze motie in. Wij verzoeken GS om actief uit te dragen dat omroep Zeeland zijn redactionele en programmatische zelfstandigheid behoudt en ook

het eigen net. GS moeten richting het Rijk een maximale inspanning plegen om deze doelstellingen te bereiken.

De heer **De Reu**.(GS). Voorzitter. De voorbereidende schermutselingen voor de nieuwe Mediawet slaan ook op de regionale omroepen. Op dit moment vindt er discussie plaats in IPO-verband met de organisatie van de regionale omroepen. Ik kan overigens melden dat er bij alle provincies en omroepen geen eensluitende standpunten zijn. Dat betekent dat er op dit moment in het IPO geen eensluitend standpunt is om uit te dragen naar de minister. Er is de technische kant via welk kanaal je je regionale uitzendingen brengt. Dat maakt niet zoveel uit, dat is maar net op welke knop je drukt. Je hebt echter wel de vrijheid om je eigen regionale programma's te maken, waarbij de regionale overheid kan aangeven welke zaken van belang zijn, bijvoorbeeld programma's met een Zeeuwse identiteit. Onze indruk is dat men grosso modo tevreden is over de Zeeuwse identiteit van Omroep Zeeland. Dat geluid kunnen wij dus naar het IPO overbrengen. Wij moeten echter niet de overdreven verwachting hebben dat daarmee de discussie is beëindigd. Wij nemen de motie over.

De heer **F. Babijn** (CDA). Voorzitter. Wij steunen de motie niet. Wij hebben het stuk gelezen van 30 juni 2011, waarin minister Van Bijsterveldt de hele zaak aan de orde heeft gesteld. Daarin staat onder andere dat de regionale omroepen er niet op achteruit gaan. Op dit moment hebben wij er niets over te zeggen. Waarom zouden wij de discussie in de Kamer frustreren? Ik zie niet in dat wij erop achteruit gaan.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik ben het niet eens met de heer Babijn. Wij hebben er wel gelijk iets over te zeggen.

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. De VVD-fractie hecht aan de bestuurlijke zelfstandigheid van Zeeland en daarbij hoort een eigen omroep.

De heer **Van Dijen** (SP). Wordt er gestemd over motie?

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Van Dijen** (SP). Om de schijn van belangenverstremgeling te voorkomen, onthoud ik mij van stemming.

In stemming komt de motie.

Motie nr. 12 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen de motie hebben gestemd.

De heer Van Dijen wenst geacht te worden zich te hebben onthouden van stemming, de overige fracties stemmen voor.

21. Resumptie van de besluiten

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

22. Sluiting

De vergadering wordt te 15.50 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland, in hun vergadering van 9 maart 2012, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.

Bijlage: vragen Johan Robesin (PvZ) over het Westerscheldedossier

Voorzitter,

Hoewel de binnengrenzen in Europa aan belang inboeten, is bij grensoverschrijdende projecten het denken in nationale belangen nog steeds springlevend. Daardoor monden onderhandelingen telkens uit in "wij-zijconfrontaties" en is er (te) weinig oog voor de kansen die samenwerking biedt. Voorbeelden zijn projecten als de HSL en de IJzeren Rijn. Dichter bij huis het Westerscheldedossier. Het zou veel beter zijn om in dergelijke dossiers vanaf het eerste moment voldoende ruimte voor samenwerking te creëren en inzicht te krijgen in gemeenschappelijke belangen. Dan worden ernstige impasses, zoals nu weer het geval is met de al jaren slepende Hedwigekwestie, maximaal voorkomen.

De controverse over de uitvoering van de Scheldeverdragen is heftiger dan ooit; de kwaliteit van het debat gedevalueerd; het vertrouwen in een spoedig akkoord tussen Nederland en Vlaanderen op scherp gezet. Nederland komt zijn afspraken na, de zuiderburen bestrijden dat en weten in die opstelling van geen wijken uit vrees dat de natuurgroepen, die destijds hun bezwaren tegen het steeds verder verdiepen van de Westerschelde introkken in ruil voor het onder water zetten van de Hedwigepolder, dwars gaan liggen als eind 2013/begin 2014 het contract voor de onderhoudsbaggerwerken moet worden vernieuwd. De Hedwigepolder - dat blijkt steeds duidelijker - is niet meer dan een ruilmiddel om de toegankelijkheid van de Haven van Antwerpen te waarborgen. Een situatie, die rechtstreeks valt toe te schrijven aan het feit, dat Nederland en Vlaanderen zich reeds in het voortraject van de Scheldeverdragen hebben gedragen als concurrenten zonder voldoende oog te hebben voor gemeenschappelijke belangen.

Naarmate de Europese integratie en globalisering voortschrijden, is de behoefte aan grensoverschrijdende infrastructuur met oog voor gemeenschappelijke belangen, groter dan ooit. De Westerschelde blijft echter hangen in "wij-zijconfrontaties", gebrek aan begrip voor elkaars gevoeligheden en belangen. Een permanente voedingsbodem voor misverstanden en strijd. Daar moet noodzakelijk en dringend definitief een eind aan komen. Aan ad hoc-oplossingen hebben we niets. Dan blijft het "Hedwigegezwel" voortwoekeren.

Nu het geruzie steeds kwalijker vormen aanneemt, fel en verbeterd wordt, een beschamende koude oorlog en aan weerszijden van de landsgrens zelfs

bij patatkramen het gesprek van de dag is, waarbij de frustraties in woord en geschrift zich ophopen, is een doorbraak zeer dringend gewenst.

De burens (Nederland en Vlaanderen) moeten nodig wakker geschud worden uit een boze droom, anders zullen de gevolgen op termijn niet te overzien zijn. Want het gaat natuurlijk om veel meer dan natuurherstel via ontpoldering alleen.

Als een eerste vereiste ziet de Statenfractie Partij voor Zeeland het versterken van politieke en ambtelijke contacten tussen Nederland en Vlaanderen. De Technische Schelde Commissie is in dit verband een goed voorbeeld. Deze commissie vormt een ambtelijk voorportaal voor overleg tussen de Nederlandse en Vlaamse bewindslieden over het beheer van de Schelde. Ook valt te denken aan een periodieke Vlaams-Nederlandse ministerconferentie, die zich speciaal buigt over ruimtelijke vraagstukken en afspraken met betrekking tot inhoud en proces vastlegt in tussentijdse verdragen en overeenkomsten.

Op 24 juni vorig jaar heeft onze Commissaris van de Koningin Karla Peijs duidelijk uitgesproken, dat het hoog tijd werd voor een internationale rondetafelconferentie over de Westerschelde. Een hartenkreet, die enkele dagen later al brede steun ondervond in de Tweede Kamer. Nederland, België, Zeeland, Vlaanderen en de Europese Commissie zouden op die conferentie een nieuwe op voortschrijdend inzicht gebaseerde lange termijn- en beheervisie moeten ontwikkelen voor het hele Westerscheldegebied. In al zijn variante functies en gebruikaspecten.

Wij achten dit een goed moment om mevrouw Peijs in haar hoedanigheid van CdK, op te roepen dat prachtige idee op korte termijn daadwerkelijk handen en voeten te geven en er met de volle steun van Gedeputeerde en Provinciale Staten zorg voor te dragen, dat de volledige regie van dat evenement in handen van Zeeland komt te liggen (CdK voorzitter), zodat geschilpunten tussen Nederland en Vlaanderen niet langer ten koste van Zeeland en de Zeeuwen worden uitgevochten, maar rekening houdend met Zeeland en de Zeeuwen.

Naar de mening van de Statenfractie Partij voor Zeeland kan zij op deze manier voor een historische doorbraak zorgen in deze zich moeizaam en vervelend voortslepende Vlaams-Nederlandse kwestie.

Het zou geweldig zijn als deze rondetafelconferentie zou uitmonden in een Verdrag van Middelburg. Een nieuwe, volledig bijgestelde langetermijnvisie en een nieuw breed

gedragen beheerplan voor de Westerschelde, dat als opstap kan dienen naar een feestelijk afscheid van het vaak genoemde Scheidingsverdrag van 19 april 1839, waarin de onbelemmerde vaart op de Schelde werd gewaarborgd, omdat de Nederlanders de zeearm nogal eens hadden afgesloten. Dat zullen we natuurlijk nooit meer doen, maar over het begrip "onbelemmerde vaart" moet eerst wel een hartig woordje worden gewisseld.

■

(Johan Robesin/PvZ)